

**Actieplan professionalisering in de jeugdzorg
deelproject 4**

**Opleiden voor de
jeugdzorg vanuit
HSAO-perspectief**

VRAGENLIJST

**HBO-raad
maart 2008**

Vragenlijst

Opleiden voor de jeugdzorg vanuit HSAO-perspectief

Deze vragenlijst heeft betrekking op de bijdrage van uw HSAO-opleiding(-en) die aansluiten bij recente ontwikkelingen binnen de jeugdzorg zoals kwaliteit en professionalisering. Het gaat om de inspanning van uw hogeschool op dit moment en de inspanning die op korte termijn (2008 – 2011) te verwachten zal zijn.

In de regel zijn HSAO-opleidingen echter niet ingericht per sector of leeftijdsgroep. Dat maakt het opstellen van een vragenlijst niet de gemakkelijkste opgave en datzelfde geldt ook voor het invullen ervan. Om het invullen te vergemakkelijken is het aan te raden om deze eerst door te lezen alvorens met invullen te beginnen. Het raadplegen van collega's of het laten invullen van onderdelen door collega's is mogelijk, zelfs gewenst.

De vragenlijst dient te worden ingevuld per HSAO-opleiding met een eigen onderwijsprogramma.

De vragenlijst is opgebouwd uit drie delen:

- Deel I. Kenmerken van uw HSAO-opleiding en algemene gegevens (12 vragen);
- Deel II. Huidige situatie: onderwijsarrangementen nu ! (29 vragen);
- Deel III. Toekomstige situatie: jeugdzorg en inspanning van de HSAO-opleiding (8 vragen).

Op deze 50 vragen willen wij graag een antwoord. Soms zijn meerdere antwoorden mogelijk, soms vragen we om de schatting van een getal. Het invullen kost ongeveer 60 minuten.

KENMERKEN VAN UW OPLEIDING EN ALGEMENE GEGEVENS

[Voor de verwerking van de vragenlijst is het nodig dat we enkele gegevens van u hebben. Uw gegevens worden vertrouwelijk behandeld en anoniem verwerkt.]

1. Voor welke opleiding binnen het HSAO-domein heeft u de vragenlijst ingevuld?

- MWD
- SPH
- CMV
- CT
- HBO-pedagogiek
- Toegepaste psychologie
- Masteropleiding genaamd:
- Anders, namelijk:

2. Voor welke opleidingsvariant op hoeveel locaties heeft u de vragenlijst ingevuld?

[meerdere antwoorden zijn mogelijk]

- voltijd   deeltijd   duaal
- anders, namelijk:

Het aantal locaties is:

3. Hoeveel studenten in totaal (opgeteld alle studie jaren en opleidingsvarianten) studeren in het studiejaar 07-08 aan deze opleiding?
Aantal:
4. Hoeveel studenten van het totaal genoemd in vraag 3 gaan naar verwachting werken in de jeugdzorg?
Mijn schatting van het aantal is:
5. Hoeveel studenten met welke (multi-)culturele achtergrond studeren in totaal (opgeteld alle studie jaren en opleidingsvarianten) in het studiejaar 07-08 aan deze opleiding? Vul de schattingen in de tabel in

<i>(Multi-)culturele achtergrond</i>	<i>Mijn schatting van het aantal studenten is</i>
Marokkaans	
Turks	
Syrisch orthodox	
Antilliaans/ Surinaams	
Duits	
Belgisch	
Nederlands	
Anders:	

6. Hoeveel personeelsleden zijn werkzaam bij deze opleiding?
Mijn schatting van het aantal is:
In fte's:
7. Hoeveel personeelsleden zijn op dit moment tevens werkzaam in de jeugdzorg?
Mijn schatting van het aantal is:
In fte's:
8. Hoeveel personeelsleden zijn in het verleden binnen de jeugdzorg werkzaam geweest?
Mijn schatting van het aantal is:
In fte's:
9. Hoeveel personeelsleden zijn nooit binnen de jeugdzorg werkzaam geweest?
Mijn schatting van het aantal is:
In fte's:
10. Wat is uw functie? (alleen voor de hoofdinvuller van deze vragenlijst).
11. Wat is uw geslacht? (alleen voor de hoofdinvuller van deze vragenlijst).
Vul in
12. Wat is uw leeftijd? (alleen voor de hoofdinvuller van deze vragenlijst)?
(Vul het aantal jaren in)

HUIDIGE SITUATIE: ONDERWIJSARRANGEMENTEN NU!

[Deze vragen inventariseren de huidige inspanning van de opleiding vormgegeven in onderwijsarrangementen ten behoeve van de jeugdzorg. Onder onderwijsarrangement wordt hier verstaan de wijze waarop c.q de vorm waarin hbo-onderwijs wordt verzorgd door de HSAO- opleiding.

Graag alle onderwijsarrangementen noemen die expliciet aansluiten bij de jeugdzorg en daarnaast graag de drie belangrijkste onderwijsarrangementen noemen die in je ogen wel een belangrijke bijdrage leveren aan de generieke competenties die nodig zijn om te werken binnen de jeugdzorg maar in de onderwijsuitvoering niet expliciet op de jeugdzorg ingaan]

13. In hoeveel onderwijsarrangementen in het studiejaar 07-08 komen thema's uit de jeugdzorg aan de orde?

Het aantal onderwijsarrangementen dat expliciet ingaat op de jeugdzorg:

Namen:

De namen van de drie onderwijsarrangementen die een belangrijke bijdrage leveren aan de generieke competenties voor de jeugdzorg zijn:

Namen:

We willen dit graag per afzonderlijk onderwijsarrangement inventariseren.
[vanaf hier cyclisch herhalen van de vragen 14 t/m 29 totdat u alle onderwijsarrangementen heeft beschreven die u in vraag 13 hebt genoemd]

14. Hoe heet dit onderwijsarrangement?

15. Vanaf welk studiejaar is dit onderwijsarrangement in de opleiding ondergebracht?
Het onderwijsarrangement is daadwerkelijk geïmplementeerd in het curriculum vanaf studiejaar:

16. Hoe is het onderwijsarrangement te typeren?

[meerdere antwoorden zijn mogelijk]

- major
- minor
- keuzeonderdeel (keuzemodule, niet door ieder student gevolgd)
- onderwijseenheid (door iedere student te volgen module)
- postinitieel traject
- module binnen een masteropleiding
- anders, namelijk:

17. Hoeveel studenten hebben aan het onderwijsarrangement deelgenomen in het studiejaar 2007-2008 en hoeveel studenten gaan het volgen in 2008-2009?

Schatting aantal 2007-2008:

Schatting aantal 2008-2009:

18. Hoeveel ECTS en SBU kent dit onderwijsarrangement?

ECTS

SBU

19. In het kader van het Actieplan Jeugdzorg en het deelproject opleidingen is een inventarisatie gemaakt van dilemma's in de jeugdzorg. Het gaat daarbij om zaken die momenteel spelen in de jeugdzorg en waar beginnende beroepsbeoefenaars in dit werkveld mee te maken. Hieronder zijn tien van dergelijke dilemma's beschreven. Wat we graag van u willen weten is in hoeverre deze dilemma's aan de orde komen, in het onderwijsarrangement dat u in dit deel van de vragenlijst beschrijft.

Per dilemma kunt u één van de onderstaande antwoordcategorieën kiezen.

- A: In het hier beschreven onderwijsarrangement komt het hier genoemde dilemma **in ruime mate en uitgebreid** aan de orde.
- B: In het hier beschreven onderwijsarrangement komt het hier genoemde dilemma **in voldoende mate** aan de orde.
- C: In het hier beschreven onderwijsarrangement komt het hier genoemde dilemma **enigszins** aan de orde.
- D: In het hier beschreven onderwijsarrangement komt het hier genoemde dilemma **niet of nauwelijks** aan de orde.
- E: **Niet van toepassing**, weet niet of geen mening.

In hoeverre komt dit punt in dit opleidingsarrangement aan de orde?		
19.1	<p>Vraagsturing. In de jeugdzorg is vraagsturing het dominante paradigma. Maar de diverse vormen van gedwongen hulpverlening (b.v. vanuit het justitiële kader) beginnen niet vanuit vrijwilligheid. Tussen die uitersten zoekt de jeugdzorg naar nieuwe interventies, bijvoorbeeld in de vorm van outreachend werken.</p>	Vul in
19.2	<p>Verantwoorden en meten. In de jeugdzorg moet verantwoording worden afgelegd over de werkwijze en de middelen. De resultaten beschrijven en meewerken aan het onderzoeken van de geboden hulp op effectiviteit: in de jeugdzorg is dat niet eenvoudig.</p>	Vul in
19.3	<p>Onveiligheid in werksituaties. Veranderingen in de aard van het werk maken dat de werker in de jeugdzorg te maken krijgt met agressie en bedreiging. De veiligheid van cliënten en van de professionals is dan in het geding, en dat in een setting waarin met compassie wordt gewerkt. De werker moet hier iets mee kunnen, anders dreigt uitstroom uit de sector of burn-out.</p>	Vul in
19.4	<p>Verwachtingen van het beroep. Het werkveld van de Jeugdzorg kent bij diverse instellingen een snelle doorstroom: werkers vertrekken na enkele jaren naar een andere baan. De oorzaken daarvan zijn nog niet duidelijk. Er zijn aanwijzingen dat de functie-inhoud niet aansluit bij de verwachtingen van de pas afgestudeerde jeugdzorgwerker. Bijvoorbeeld: in de praktijk van het werk is er een sterk accent op resultaatgericht werken en moet je alles wat je doet vastleggen. Dat overvalt beginnende werkers in de jeugdzorg en sluit onvoldoende aan bij het beeld van het beroep zoals ze zich dat in de initiële opleiding hadden gevormd.</p>	Vul in
19.5	<p>De juiste aanpak voor elke doelgroep. De culturele diversiteit van onze samenleving vraagt in de jeugdzorg expliciet aandacht. Om competent te kunnen omgaan met culturele diversiteit zullen de gangbare visies en methodieken kritisch bekeken moeten worden. Er moet op dit terrein nog veel ontwikkeld worden, maar de werker heeft die kennis direct al nodig. Het is lastig voor werkers om zelf steeds maatwerk te leveren en aansluiting te vinden bij het specifieke van iedere doelgroep en cultuur.</p>	Vul in
19.6	<p>Versnippering. Het veld van de jeugdzorg kent een grote versnippering en is voortdurend in verandering. In verschillende ketens wordt aan deelaspecten van jeugdproblematiek gewerkt en de communicatie tussen instellingen laat te wensen over. Jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg, jeugdwelzijn en onderwijs kennen eigen specialisten en processen. Maar in het belang van de jeugdigen en ouders moet kennis worden gebundeld vanuit een meer generalistische invalshoek: in nieuwe voorzieningen (zoals bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin) wordt dit extra dwingend gevoeld.</p>	Vul in

19.7	<p>Ondernemerschap</p> <p>Veel hiergenoemde ontwikkelingen vereisen van de professional dat hij zich in het veld van de jeugdzorg als ondernemer opstelt. Dat vraagt eigen initiatieven, verder kijken dan de bestaande situatie, contacten leggen en nieuwe dingen uitproberen. Dat element van het werk moet geleerd worden maar lijkt vaak van een andere orde dan wat de student haalde uit vanuit een protocol werkende methodieken.</p>	Vul in
19.8	<p>Resultaten</p> <p>In de jeugdzorg kom je groepen tegen waarmee niet die resultaten zijn te behalen, waar je als werker in eerste instantie op gericht bent. Als het handhaven van de openbare orde en het ondersteunen van cliënten om escalatie te voorkomen het maximaal haalbare is, moet de werker zijn ideaalbeeld van oplossingsgericht hulpverleners bijstellen.</p>	Vul in
19.9	<p>Preventie en participatie</p> <p>Op basis van nieuwe wettelijke kaders krijgen de vraagstukken van preventie en maatschappelijke participatie meer aandacht dan voorheen. Dat vraagt van jeugdzorgwerkers een andere houding en aanpak: weg uit de instelling en dichterbij wijk en gezin en burgers de positie van cliënten versterken.</p>	Vul in
19.10	<p>Draagkracht en complexiteit.</p> <p>De vraagstukken waarvoor de jeugdzorg zich gesteld ziet, zijn zeer complex en er zijn veel kwesties bij waar onze samenleving (met inbegrip van beleidsmakers, politie en justitie) nog geen antwoord op heeft. De jeugdzorg heeft de aandacht van het publiek: de verwachtingen zijn hooggespannen en de misstanden worden breed uitgemeten. Dus wil jij je als professional waarmaken, maar de complexiteit van zaken gaat boven je krachten. Werkers die nog moeten groeien in hun vak voelen de druk die dat oplevert.</p>	Vul in

20. Welke zijn de geldende opleidingscompetenties voor dit onderwijsarrangement?

21. Welke bronnen afkomstig uit de jeugdzorg anders dan literatuur (vraag 20) wordt bij het onderwijsarrangement gebruikt?

internetsites:

gastlessen door werkers (graag inhoud en functienamen):

(Inhoud)

(functies)

opdrachten in het werkveld:

video's getiteld:

casussen:

anders, namelijk:

22. Welke literatuur wordt bij het onderwijsarrangement gebruikt?
- Boeken:
  - Vaktijdschriften:
23. Op welke deelsector c.q. gebied van de jeugdzorg richt zich het onderwijsarrangement? *Zie handout Toelichting vragenlijst paragraaf 4.*
- Gemeentelijk jeugdbeleid
  - Bureau jeugdzorg met raad voor de kindbescherming
  - Het geïndiceerde zorgaanbod jeugdzorg
  - Anders, namelijk:
24. Op welke aanbod van de jeugdzorg richt zich het onderwijsarrangement?
[meerdere antwoorden zijn mogelijk]
- Ambulante jeugdzorg
  - Deeltijdzorg/ dagbehandeling
  - Residentiele (24-uurs) jeugdzorg
  - Pleegzorg
  - Anders, namelijk:
25. Heeft de ontwikkeling van het onderwijsarrangement in samenwerking met de jeugdzorg plaats gevonden?
- ja, naar vraag 26
  - nee, door vraag 28
26. Hoe heeft het samenwerkingstraject met de jeugdzorg vorm gekregen?
27. Hoeveel uur (schatting) is door partijen in het samenwerkingstraject om een onderwijsarrangement te ontwikkelen gestoken? Het gaat om een indruk.
- Door de jeugdzorg te weten is in totaal uur door medewerkers geïnvesteerd.
  - Door de HBO-opleiding is in totaal uur door medewerkers geïnvesteerd.
  - Onbekend, antwoord niet in deze vorm weer te geven.
28. Welke procedure(-afspraken) met wie (externe partner) heeft uw opleiding ontwikkeld om het onderwijsarrangement actueel te houden?
29. Wilt u nog een onderwijsarrangement specificeren?
- ja, ga naar apart bestand “vragenlijst per afzonderlijk onderwijsarrangement”**
  - nee, door naar vraag 30

30. Vindt er vanuit een HSAO-lectoraat *onderzoek* plaats in samenwerking met instellingen binnen de jeugdzorg?
- ja, naar vraag 31
- nee, door vraag 32
- er is geen HSAO-lectoraat aanwezig binnen de hogeschool
- anders:
31. In hoeverre voedt het lectoraat de onderwijsarrangementen in het curriculum? Kunt u de “good-practice(s)” kort beschrijven.
32. Met welke instellingen voor jeugdzorg heeft uw opleiding sinds 2004 -2005 intensieve contacten onderhouden, anders dan hierboven al vermeld? Geef hier bijvoorbeeld het convenant weer met een jeugdzorginstelling of het aantal vertegenwoordigers van jeugdzorginstellingen in de adviesraad/ in de beroepenveldcommissie.
33. Heeft uw academie werknemers/professionals sinds het studiejaar 2004 - 2005 uit de jeugdzorg geschoold?
- [meerdere antwoorden zijn mogelijk]*
- ja, op hbo-niveau binnen reguliere opleidingstrajecten, naar vraag 34
- ja, op hbo-niveau binnen contractactiviteiten, naar vraag 34
- ja, op post-hbo-niveau binnen contractactiviteiten, naar vraag 34
- ja, binnen masteropleidingen, naar vraag 34
- ja, anders:
- nee, geen verzoek vanuit de jeugdzorg ontvangen: → naar vraag 35
- nee, anders:
- anders: → naar vraag 34
34. Kunt u een indruk geven om hoeveel werknemers/professionals het sinds 2004-2005 gaat?
☐	op hbo-niveau binnen reguliere opleidingstrajecten	aantal per studiejaar
☐	op hbo-niveau binnen contractactiviteiten	aantal per studiejaar
☐	op post-hbo niveau binnen contractactiviteiten	aantal per studiejaar
☐	binnen masteropleidingen	aantal per studiejaar
☐	anders :	aantal per studiejaar

35. In welke mate ziet u de volgende trends in het opleiden voor de jeugdzorg?

De vraag om dual op te leiden voor de jeugdzorg neemt toe.	Vul in
De instroom van medewerkers uit de jeugdzorg met mbo-niveau neemt binnen de deeltijdopleiding van mijn hogeschool toe.	Vul in
De belangstelling voor de jeugdzorg onder jonge studenten (havisten/ vwo-ers) neemt toe.	Vul in
Bij de aanmelding neemt de gemiddelde leeftijd van de duale en/of deeltijdstudenten afkomstig uit de jeugdzorg af.	Vul in
Bij de aanmelding neemt het percentage mannelijke studenten, afkomstig uit de jeugdzorg in de duale en/of deeltijdtrajecten, verhoudingsgewijs toe.	Vul in
Het aantal vragen aan de opleiding om specifiek te gaan opleiden voor de jeugdzorg neemt toe.	Vul in

36. Een eerstejaarsstudent(e) wil worden opgeleid voor de jeugdzorg. Welke ideaaltypische opleidingsroute binnen uw opleiding adviseert u aan deze student?

37. In welke mate bent u tevreden over de ontwikkelde competenties op het gebied van de jeugdzorg bij het afstuderen van het huidige cohort vierdejaars studenten? Motiveer uw antwoord.

38. Heeft de opleiding contact met afgestudeerden/alumni?

- ja, naar vraag 39
 nee, door naar deel III

39. Hoeveel oud- studenten zijn werkzaam in de jeugdzorg?

Mijn schatting van het aantal werkzaam in jeugdzorg is:

Mijn schatting van het totale aantal oud-studenten is:

40. Welke indruk heeft u van oud-studenten/alumni die in de jeugdzorg werkzaam zijn? Waar lopen zij tegenaan in de praktijk? Welke geluiden uit het werkveld hoort u?

41. Hoe gebruikt de opleiding de informatie van oud-studenten/ alumni in het bijstellen van het curriculum?

TOEKOMSTIGE SITUATIE: Jeugdzorg en inspanning van de HSAO-opleiding 2008-2011

[Bij partijen is er een breed gedragen gevoel van urgentie over de wens tot verhoging van de kwaliteit en de professionaliteit van de Jeugdzorg. Dit heeft geleid tot het Actieplan Professionalisering in de Jeugdzorg. Van het HBO worden zaken verwacht. Deze vragen inventariseren uw meningen ten aanzien van de toekomstige inspanning (2008 – 2011) van de HSAO - opleiding ten behoeve van de jeugdzorg]

42. Hoe kijkt u aan tegen het vergroten van de toekomstige inspanning van uw opleiding ten behoeve van de jeugdzorg:

Vul in

43. Kunt u uw antwoord toelichten?

Het handelen van hbo-professionals in de jeugdzorg zal in de toekomst, meer dan nu het geval is, moeten voldoen aan de volgende kenmerken¹: vraaggericht, probleemgericht, kansgericht, contextgericht, gebiedsgericht, integraal, maatschappelijk gericht en transparant. Op basis van deze ontwikkelingen kunnen de volgende competenties voor de gewenste beroepshouding van professionals worden beschreven die nodig zijn om “ klaar te zijn “ voor de toekomstige trends binnen de jeugdzorg.

Kenmerk	Mogelijke competenties
a. Vraaggericht	Signaleren en analyseren van de expliciete vraag en de impliciete behoeften, inleven, vertalen naar aanbod, doelstellen en realiseren.
b. Probleemgericht	Signaleren en analyseren van problemen en hulpbehoefte, inleven, handelend optreden, legitimeren.
c. Kansgericht	Signaleren en analyseren van kansen en mogelijkheden, stimuleren en ondersteunen van initiatieven, netwerkvorming.
d. Context gericht	Breed perspectief, inclusief denken, reflectie op cliënt in zijn omgeving, visievorming
e. Gebiedsgericht	Outreaching werken, sensitief, vertrouwensrelatie opbouwen, zichtbaar zijn, presentiebenadering
f. Integraal	Ruimte bieden aan andere perspectieven, samenwerken en sensitief voor andere perspectieven
g. Maatschappelijk gericht	Keuze maken (urgentie en belang), reflectie, visievorming, schakelen (praktijkbeleid, onderzoek, ontwikkeling), omgaan met spanning tussen verschillende aspecten van het handelen.
h. Resultaatgericht	Concrete doelen stellen, projectmanagement (plannen, begoten, organiseren etc.), kostenbewustzijn, concrete resultaten laten zien (als deel van het proces)
i. Transparant (naar buiten gericht)	Verantwoording afleggen aan verschillende partijen, reflectie op eigen handelen, switchen/schakelen/vertalen tussen niveaus en perspectieven (kinderen/ ouders/ eigen beroepsgroep/ andere professionals/ managers/opdrachtgevers) verschillende “talen”

¹ Uit Vliet, van K., Boonstra, N. & R. Rijkschroeff (2007). Welzijnswerk is een vak. Naar een landelijk programma professionalisering welzijnswerk. Utrecht: Verwey – Jonker Instituut

	spreken, eigen handelingsruimte bewaken, competentieontwikkeling
j. Overige	

44. Kunt u op een schaal van 1 tot 10 aangeven hoe belangrijk de competenties zijn voor de toekomstige beroepshouding van professionals in de jeugdzorg? Het cijfer 10 staat hierbij voor de belangrijkste competenties, 1 voor de minst belangrijke competentie. U mag per competentie slechts 1 cijfer toekennen. U mag eenzelfde cijfer toekennen als u de competentie van even groot belang acht.

Kenmerk	Cijfer belangrijkheid	In de opleiding aanwezig? Ja/nee	Zijn er plannen om het op te nemen in de opleiding? Ja/nee
a. Vraaggericht	Vul in	Vul in	Vul in
b. Probleemgericht	Vul in	Vul in	Vul in
c. Kansgericht	Vul in	Vul in	Vul in
d. Context gericht	Vul in	Vul in	Vul in
e. Gebiedsgericht	Vul in	Vul in	Vul in
f. Integraal	Vul in	Vul in	Vul in
g. Maatschappelijk gericht	Vul in	Vul in	Vul in
h. Resultaatgericht	Vul in	Vul in	Vul in
i. Transparant (naar buiten gericht)	Vul in	Vul in	Vul in
j. anders...	Vul in	Vul in	Vul in

45. Kunt u voor de drie belangrijkste competenties, die u het hoogste cijfer heeft gegeven bij vraag 44, aangeven wat er in de nabije toekomst (2008-2011) binnen de opleiding zal moeten veranderen zodat de hbo-opleiding studenten gaat afleveren die over deze competentie beschikken.

- 1.
- 2.
- 3.

46. Kunt u op een schaal van 1 tot 10 aangeven wat voor u de belangrijkste methoden en kennis zijn die de toekomstige professionals werkzaam in de jeugdzorg zouden moeten kennen? Het cijfer 10 staat hierbij voor de belangrijkste methode, 1 voor de minst belangrijke methode. U mag per methode slechts 1 cijfer toekennen. U mag eenzelfde cijfer toekennen als u de methode van even groot belang acht.

Methoden	Cijfer belangrijkheid	In de opleiding aanwezig? Ja/ nee	Zijn er plannen om het op te nemen in de opleiding? Ja/nee
a. <i>Competentiemodel</i> is gericht op competentievergroting bij kinderen en jongeren. Het competentiemodel is een uitwerking van het taakvaardigheidsmodel. Het is ontwikkeld door de afdeling gedragstherapieprojecten van het Paedologisch Instituut (vanaf 1999 PI-research) in Duivendrecht	Vul in	Vul in	Vul in
b. <i>De cognitief geaccentueerde structuurverlening</i> is een gefaseerde en gestructureerde methodiek gericht op leren structureren/ ordenen van het alledaagse leven. Deze methodiek is beschreven door Bruininks (1995) en gebaseerd op de orthopedagogische benadering van Kok (1997).	Vul in	Vul in	Vul in
c. Een oplossingsgerichte gespreksbenadering (methode ontwikkeld door Steve de Shazer en Insoo Kim Berg). De cliënt wordt gezien als competent en de baas/expert over het eigen leven. De benadering is erop gericht voort te bouwen op de werkzame dingen die de cliënt zelf al doet. De gerichtheid op doelgerichte verandering in kleine concrete stappen is werkzaam voor de doelgroep ADHD en PDD-nos jongeren.	Vul in	Vul in	Vul in
d. <i>Triple P</i> . De werking van Triple P wordt beschouwd als evidence based (12 Randomised Control Trials) en is gebaseerd op theoretische uitgangspunten zoals een public health benadering, ouders en kinderen worden beïnvloed middels sociale leertheorieën en theorieën over gedragsverandering, ontwikkelingspsychologie, sociale informatietheorie en ontwikkelingspsychopathologie. http://www.triplep-nederland.nl/	Vul in	Vul in	Vul in
e. <i>Family First</i>	Vul in	Vul in	Vul in
f. <i>Anders namelijk:</i>	Vul in	Vul in	Vul in

Kennis / Body of knowledge	Cijfer belangrijkheid	In opleiding aanwezig ja/nee	Zijn er plannen om het op te nemen in de opleiding? Ja/nee
Medisch model, biologische ontwikkelingspsychologie	Vul in	Vul in	Vul in
Sociale leertheorie	Vul in	Vul in	Vul in
Cognitieve gedragsbenadering	Vul in	Vul in	Vul in
Systeemtheorie / systeembenadering	Vul in	Vul in	Vul in
Communicatie theorieën	Vul in	Vul in	Vul in
Ontwikkelingspsychologie	Vul in	Vul in	Vul in
(Ontwikkelings-) psychopathologie, angst / stemmingsstoornissen gedragsstoornissen, aandachtsstoornissen	Vul in	Vul in	Vul in
Hechtingstheorie /loyaliteiten	Vul in	Vul in	Vul in
Theorie over ontwikkelingscyclus in het gezin	Vul in	Vul in	Vul in
Ethiek in de hulpverlening	Vul in	Vul in	Vul in
Strafrecht	Vul in	Vul in	Vul in
Civielrecht, waaronder familierecht (en voogdij)	Vul in	Vul in	Vul in
Internationale verdragen betreffende de rechten van het kind en de rechten van de mens	Vul in	Vul in	Vul in
Vrijwillige en onvrijwillige kaders voor hulpverlening	Vul in	Vul in	Vul in
Theorieën over netwerkbenadering	Vul in	Vul in	Vul in
Middle management/ organisatietheorie	Vul in	Vul in	Vul in
Kwaliteit en professionaliteit, kwaliteitszorgmodellen	Vul in	Vul in	Vul in
Theorieën over ketenbenaderingen en ketenverantwoordelijkheid	Vul in	Vul in	Vul in
Methoden voor intake en assessment	Vul in	Vul in	Vul in
Methoden voor het maken van een hulpverleningsplan	Vul in	Vul in	Vul in
Methoden voor onderzoek en rapportage	Vul in	Vul in	Vul in
Werken met leefgroepen	Vul in	Vul in	Vul in
Maatschappijleer en sociologie	Vul in	Vul in	Vul in

Onderzoeksvaardigheden	Vul in	Vul in	Vul in
Evidence-based werken	Vul in	Vul in	Vul in
Anders, namelijk:	Vul in	Vul in	Vul in

Om de kloof tussen hoger onderwijs en jeugdzorg te overbruggen moeten een aantal ideeën en initiatieven worden ontwikkeld. Hieronder wordt een eerste inventarisatie verricht met betrekking tot ideeën en initiatieven voor onderwijsarrangementen voor hbo-studenten.

47. Kunt u tenminste drie ideeën en initiatieven beschrijven (meer mag ook.....) die vanuit de opleiding van belang zijn en die goed aansluiten om de kloof tussen hoger onderwijs en jeugdzorg te overbruggen?

1.

2.

3.

4.

5.

48. Bent u van mening dat bovenstaande consequenties heeft voor de deskundigheidsbevordering van de hbo-docenten?

ja, naar vraag 49

nee, door naar vraag 50

49. Welke ideeën heeft u omtrent de deskundigheidsbevordering van de hbo-docenten?

50. Heeft u zelf nog suggesties voor het onderzoek of zijn er dingen die u mist?

FOLLOW UP

Wanneer u geïnteresseerd bent in de resultaten van het onderzoek, kunt u uw gegevens hieronder invullen en u krijgt een samenvatting van het onderzoek toegezonden.

Hogeschool:

Opleiding:

Naam:

e-mailadres:

Hartelijke dank voor uw deelname!

**Actieplan professionalisering in de jeugdzorg
deelproject 4**

**Toelichting bij de
vragenlijst**

**HBO-raad
maart 2008**

Toelichting bij de vragenlijst Opleiden voor de jeugdzorg vanuit HSAO-perspectief

1. Algemeen

In deze toelichting kunt u lezen tegen welke achtergrond en vanuit welke indeling van voorzieningen van de jeugdzorg de vragenlijst tot stand is gekomen.

Deze vragenlijst heeft betrekking op de bijdrage van uw HSAO-opleiding(-en) die aansluiten bij recente ontwikkelingen binnen de jeugdzorg zoals kwaliteit en professionalisering. Het gaat om de inspanning van uw hogeschool op dit moment en de inspanning die op korte termijn (2008 – 2011) te verwachten zal zijn.

In de regel zijn HSAO-opleidingen echter niet ingericht per sector of leeftijdsgroep. Dat maakt het opstellen van een vragenlijst niet de gemakkelijkste opgave en datzelfde geldt ook voor het invullen ervan. Om het invullen te vergemakkelijken is het aan te raden om deze eerst door te lezen alvorens met invullen te beginnen. Het raadplegen van collega's of het laten invullen van onderdelen door collega's is mogelijk, zelfs gewenst. De vragenlijst dient te worden ingevuld per HSAO-opleiding met een eigen onderwijsprogramma.

De vragenlijst is opgebouwd uit drie delen:

- Deel I. Kenmerken van uw HSAO-opleiding en algemene gegevens (12 vragen);
- Deel II. Huidige situatie: onderwijsarrangementen nu! (29 vragen);
- Deel III. Toekomstige situatie: jeugdzorg en inspanning van de HSAO-opleiding (8 vragen). Op deze 50 vragen willen wij graag een antwoord. Soms zijn meerdere antwoorden mogelijk, soms vragen we om de schatting van een getal. Het invullen kost ongeveer 60 minuten.

2. Achtergrond Actieplan Professionalisering Jeugdzorg

Op uitnodiging van de directie Jeugdbeleid van het ministerie van VWS kwam 25 januari 2007 een aantal bij de Jeugdzorg betrokken partijen bij elkaar om van gedachten te wisselen over de professionalisering in de Jeugdzorg. Aanwezig waren vertegenwoordigers van het beleid (VWS, Justitie, IPO), de praktijk (zorgaanbieders, inclusief particuliere justitiële jeugdinrichtingen, bureaus jeugdzorg, GGZ, MOgroep), de beroepsverenigingen (Phorza, NIP, NVO, NVMW, BMJ), de wetenschap en kennisinstututen (Universiteiten en NJi) en cliëntenorganisaties (Landelijk Cliëntenforum Jeugdzorg). In deze bijeenkomst werd een inventarisatie gemaakt van de standpunten van de deelnemers over de te nemen stappen in een door iedereen onderkende noodzaak tot verdere professionalisering van de Jeugdzorg. Er tekende zich in grote lijnen consensus af. Daarmee was de eerste stap in de professionaliseringslag gezet. Voormalig staatssecretaris Ross-van Dorp van VWS maakte vervolgens tijdens het congres *Jeugdzorg in Onderzoek* op 26 januari bekend één miljoen euro ter beschikking te stellen voor afrekenbare afspraken met de gezamenlijke partijen binnen de Jeugdzorg. Het belang dat de overheid hecht aan professionalisering is nogmaals onderstreept in een brief d.d. 5 april 2007 van de Minister voor Jeugd en Gezin aan de Tweede Kamer waarin wordt gesteld dat 'voor de totale Jeugdzorg, dus zowel in het vrijwillige als in het gedwongen kader geldt dat professionalisering, waaronder de invoering van tuchtrecht, veel aandacht zal krijgen' (p.3).

Werkwijze

Om vanuit de standpunten en opvattingen van de betrokken partijen tot een werkbaar plan van aanpak voor de professionalisering van de sector te komen, is vervolgens een projectteam in het leven geroepen om dit voor te bereiden. Dit projectteam is samengesteld uit vertegenwoordigers van het veld en werd voorgezeten door het NJi. Zij kwamen in de periode februari tot april 2007 vijf keer bij elkaar. Het resultaat van deze groep is het *Actieplan Professionalisering in de Jeugdzorg*. Doel van het actieplan is om te komen tot een beroepenstructuur voor de Jeugdzorg en de daarbij behorende competenties, tot daarop afgestemde opleidingen en bij- en nascholingstrajecten, en tot de versterking van beroepsverenigingen in de sector met een daarbij behorende sanctioneerbare beroepsethische code. Met dit plan is een tweede stap gezet.

Programmadoelen

In dit *Actieplan Professionalisering in de Jeugdzorg* staat een aantal programmadoelen centraal. De programmadoelen zijn:

- ontwerpen van een beroepenstructuur, als basis voor de professionalisering in de Jeugdzorg en voor het vormgeven van competentie management door werkgevers;
- versterken van beroepsverenigingen die relevant zijn voor de Jeugdzorg, in het bijzonder de beroepsverenigingen met de laagste organisatiegraad;
- inrichten en versterken van beroepsregisters voor medewerkers in de Jeugdzorg en komen tot beroepsregistraties;
- kennisopbouw en -ontwikkeling rond beroepsethiek en ontwikkeling van een kwalitatief hoogwaardig verenigingstuchtrecht voor sociaal agogen die hier nog niet over beschikken;
- inventariseren en oplossen van knelpunten bij een verantwoorde beroepsuitoefening;
- optimaliseren van de inzet van de onderwijssector bij de professionalisering van de Jeugdzorg en verbeteren van de aansluiting van het onderwijs op de laatste ontwikkelingen binnen de Jeugdzorg.

Deze programmadoelen worden gerealiseerd middels een viertal deelprojecten:

1. beroepenstructuur voor de Jeugdzorg (projectleiding: NJi/MOVISIE);
- 2a. versterking beroepsverenigingen (projectleiding: NVMW/Phorza);
- 2b. beroepsregister en beroepsregistratie (projectleiding: NVMW/Phorza);
3. tuchtrecht en beroepscode (projectleiding: NIP/NVO);
4. actualisering HBO en verbetering opleidingscontinuüm (projectleiding: HBO-raad); databank na- en bijscholing (projectleiding: MOgroep/NJi)

3. Doelstelling en vraagstelling van het onderzoek “Opleiden voor de jeugdzorg vanuit HSAO-perspectief”

Het doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de huidige en toekomstige omvang van de inzet van het HSAO-onderwijs bij het opleiden voor de Jeugdzorg. Daarnaast dient de aansluiting van het onderwijs op de recente ontwikkelingen binnen de Jeugdzorg (zoals verwoord in de negen trends afkomstig uit de werkconferentie) te verbeteren. Naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek kunnen aanbevelingen geformuleerd worden op het terrein van het versterken en het verbeteren van de aansluiting van het HSAO-onderwijs op de recente ontwikkelingen binnen de Jeugdzorg.

4. Indeling van voorzieningen van de jeugdzorg (zie ook vraag 23 van de vragenlijst “Opleiden voor de jeugdzorg vanuit HSAO-perspectief”)

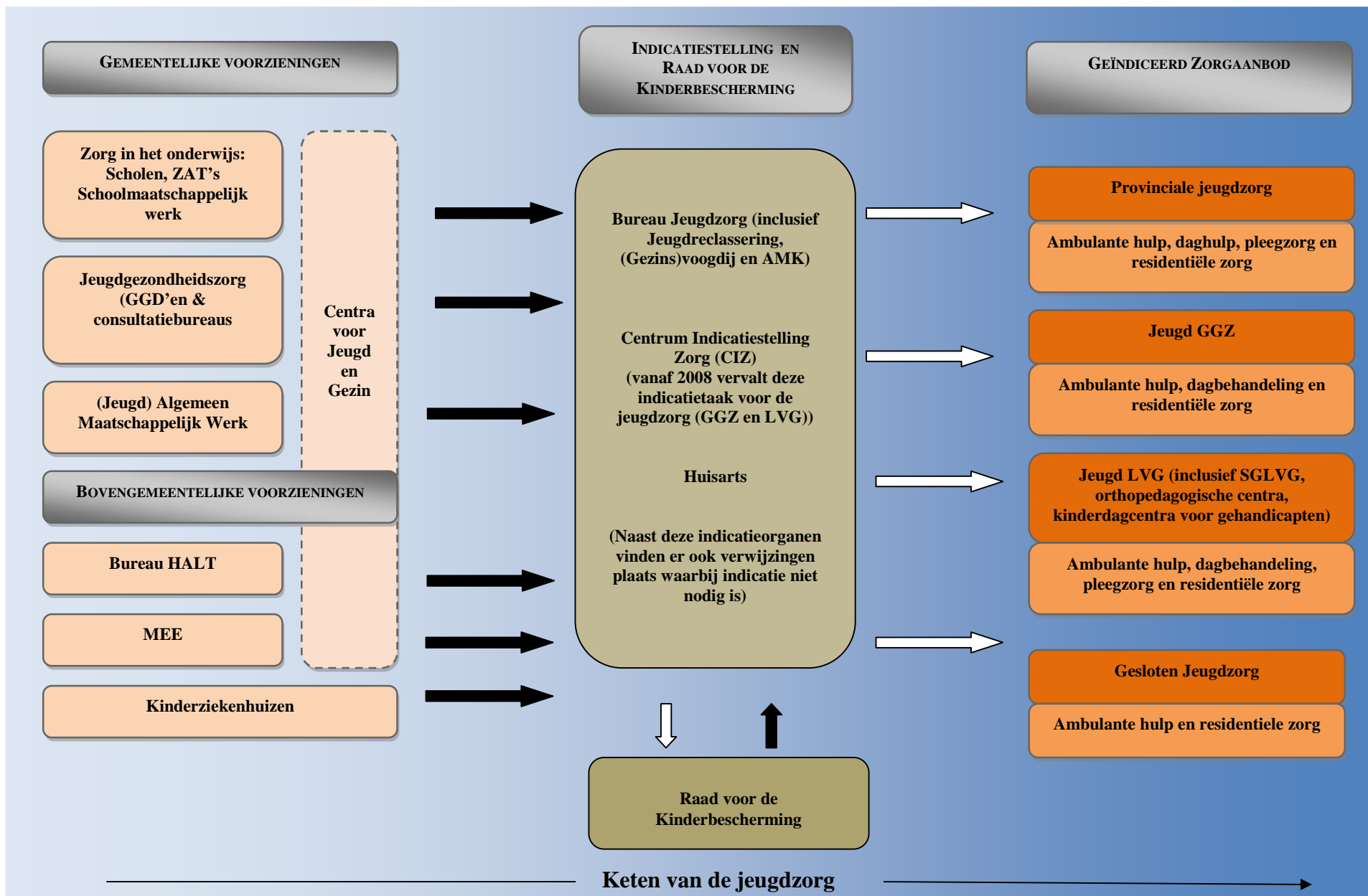
Op het gebied van ondersteuning en hulpverlening van cliënten zijn veel voorzieningen aangebracht. Iedere poging tot indeling draagt willekeur in zich en zal beperkingen en nadelen met zich meebrengen. In eerdere versies is overeengekomen om, naast gebruik te maken van het rapport *De jeugdzorg op orde* van NIZW Jeugd en Collegio (2005), in grote lijnen de indeling van A. van Montfoort te hanteren. Deze indeling is omschreven in het hoofdstuk *Specifiek jeugdbeleid en jeugdzorg*, uitgebracht in de verkenning van de WRR *Bouwstenen voor betrokken jeugdbeleid* (2007).

In deze tekst wordt ingegaan op het specifieke jeugdbeleid, dat wil zeggen op het beleid gericht op specifieke groepen, zowel het preventieve jeugdbeleid als de curatieve jeugdzorg. Dit ter onderscheid van het algemene jeugdbeleid (onder meer onderwijs en kinderopvang). Als we het in dit onderzoek ook hebben over jeugdzorg, dan bedoelen wij voorzieningen die op deze beleidsterreinen werkzaam zijn.

In deelproject 1 en 4 kiezen we voor een indeling in drie gebieden, te weten het gemeentelijk jeugdbeleid; bureau jeugdzorg met de raad voor de kinderbescherming; en het zorgaanbod jeugdzorg. Hierop zal het onderzoek aansluiten. De voordelen om deze indeling te hanteren zijn de volgende:

- Deze indeling sluit redelijk aan bij de wensen van de klankbordgroep van het Actieplan professionalisering jeugdzorg die de voorkeur hadden voor een indeling die aansluit bij de *ketenstructuur* van de jeugdzorg. Daarnaast was er de suggesties om ook het uitgangspunt ‘vragen en behoeften van de cliënt’ hier als leidend principe te hanteren.
- Het voordeel van de hier gehanteerde indeling is verder dat deze overzichtelijk is en nauw aansluit bij wat gangbaar is. Wat dat laatste betreft kunnen we verwijzen naar het regeringsstandpunt Regie in de Jeugdzorg (WVC en Justitie 1994), de nota’s Jeugdbeleid in b(al)ans i en ii (bans 1999 en 2001), waarin de taken van de gemeente, de provincie en de rijksoverheid worden beschreven, en de Wet op de jeugdzorg (2005). Verder sluit de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) eveneens aan bij deze indeling.
- Tot slot merken we op dat we hier niet het oogmerk hebben een compleet sluitende blauwdruk af te leveren van de voorzieningenstructuur van de jeugdzorg. Het gaat er vooral om helder te krijgen op welke vormen van beroepsuitoefening binnen de jeugdzorg we ons in dit project richten en binnen welke voorzieningen die plaatsvinden.

Op grond van de verkenning van de jeugdzorg in deelproject 1 komen we tot het schema op de volgende pagina. Hierbij worden de bestaande en toekomstige voorzieningen samen weergegeven..

Bijlage 3: Leden van de werkgroep

Mr. Anneke Nijenhuis (HBO- raad en voorzitter Deelproject 4)
Drs. Laura Nijssen (beleidsadviseur HBO-raad)
Dr. Pierre Mehlkopf (lector Hogeschool InHolland)
Drs. Attie Valkenburg (onderzoeker Hogeschool Windesheim/VU)
Drs. Harry Hens (Manager Beroepsontwikkeling Movisie)
Laura Koeter (voorzitter LOO MWD)
Jan Lindemuller (voorzitter LOO SPH)
Drs. Jack de Swart (onderzoeker/docent Saxion Hogescholen)
Dr. Gerialien Holsbrink (lector Saxion Hogescholen)

Bijlage 4: Overzicht van alle HSAO-opleidingen in Nederland

HSAO bachelor opleidingen per hogeschool

Hogeschool	SPH	MWD	CMV	PED	TP	CT	Totaal
Artez	-	-	-	-	-	X	1
Avans Hogescholen Breda	X	X	X	-	-	-	3
Avans Hogescholen Den Bosch	X	X	X	-	-	-	3
Christelijke Hogeschool Ede	X	X	-	-	-	-	2
Christelijke Hogeschool Windesheim	X	X	X	-	-	-	3
De Driestar Gouda	-	-	-	X	-	-	1
Fontys Hogescholen	X	X	X	X	X	-	5
Gereformeerde Hogeschool	X	X	-	-	-	-	2
Haagse Hogeschool	X	X	X	-	-	-	3
Hanzehogeschool Groningen	X	X	-	-	X	-	3
Hogeschool InHolland Den Haag	X	X	X	-	-	-	3
Hogeschool InHolland Rotterdam	X	X	X	-	-	-	3
Hogeschool InHolland Amsterdam	-	X	-	X	-	-	2
Hogeschool InHolland Alkmaar	X	X	-	-	-	-	2
Hogeschool InHolland Haarlem	-	-	-	-	-	-	0
Hogeschool InHolland Utrecht	-	-	-	-	-	-	0
Hogeschool Leiden	X	X	X	-	X	-	4
Hogeschool Rotterdam	X	X	X	X	-	-	4
Hogeschool Utrecht	X	X	X	X	-	X	5
Hogeschool van Amsterdam	X	X	X	X	X	-	5
Hogeschool van Arnhem Nijmegen	X	X	X	X	-	X	5
Hogeschool Zeeland	X	X	-	-	-	-	2
Hogeschool Zuyd	X	X	X	-	-	X	4
Noordelijke Hogeschool Leeuwarden	-	X	X	X	-	-	3
Noordelijke Hogeschool Zwolle	-	-	-	X	-	-	1
Saxion Hogescholen	X	X	-	-	-	-	2
Stenden Hogescholen	X	-	-	-	-	X	2
	20	20	14	9	4	5	72
Totaal:	28%	28%	19%	12%	6%	7%	100%

HSAO Master opleidingen per hogeschool

Hogeschool	M Ped	M SW	M JZ	Totaal
Artez	-	-	-	0
Avans Hogescholen Breda	-	-	-	0
Avans Hogescholen Den Bosch	-	-	-	0
Christelijke Hogeschool Ede	-	-	-	0
Christelijke Hogeschool Windesheim	-	-	-	0
De Driestar Gouda	-	-	-	0
Fontys Hogescholen	X	-	-	1
Gereformeerde Hogeschool	-	-	-	0
Haagse Hogeschool	-	-	-	0
Hanzehogeschool Groningen	-	-	-	0
Hogeschool InHolland Den Haag	-	-	-	0
Hogeschool InHolland Rotterdam	-	-	-	0
Hogeschool InHolland Amsterdam	-	-	-	0
Hogeschool InHolland Alkmaar	-	-	-	0
Hogeschool InHolland Haarlem	-	-	-	0
Hogeschool InHolland Utrecht	X	-	-	1
Hogeschool Leiden	-	-	X	1
Hogeschool Rotterdam	X	-	-	1
Hogeschool Utrecht	X	-	-	1
Hogeschool van Amsterdam	X	X	-	2
Hogeschool van Arnhem Nijmegen	X	X	-	2
Hogeschool Zeeland	-	-	-	0
Hogeschool Zuyd	-	-	-	0
Noordelijke Hogeschool Leeuwarden	-	-	-	0
Noordelijke Hogeschool Zwolle	-	-	-	0
Saxion Hogescholen	-	X	-	1
Stenden Hogescholen	-	-	-	0
Totaal:	6	3	1	10

Bijlage 5: Alle genoemde onderwijsarrangementen

nr.	Naam OWA Master PED	Type OWA Master overig	ECTS Specifiek	SBU Jeugdzorg	SPH	MWD In opleiding sinds	CMV	PED	TP Thema	CT
1	Agressietraining Nee Deels	OWE 2 onbekend	56	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
2	Beroepsoriëntatie (SPH1-vt) Nee Nee	Nee Nee	OWE 2004	15	420	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
3	Centrum opvoeder en jeugd: vraagverheldering Nee Nee	Ja Nee	Nee	Ja	OWE 5 onbekend	140	Nee	Diagnostiek	Nee	Nee
4	Competentievergroting Nee Nee	Onbekend Ja	2005	4	112	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
5	Culturele en Maatschappelijke Vorming Nee Nee	Nee Nee	Nee	Major onbekend	195	5460	Nee	Nee	Ja	Nee
6	Diagnostiek, indicatiestelling en advisering Nee Nee	Ja Nee	Ja	MbM 2005	10	280	Nee	Nee	Nee	Nee
7	Differentiatie gezinsbehandeling Nee Nee	Nee Ja	KOE onbekend	15	420	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
8	Doelgericht Nee Deels	OWE 2005	15	420	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee
9	Drang en wrang Nee Ja	OWE 2006	8	210	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
10	Drop out Nee Deels	OWE 6 onbekend	168	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
11	KB Integrale hulpverlening Nee Nee	Nee Deels	OWE 2006	6	360	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
12	Ketenpedagogiek Nee Ja	MbM 8 onbekend	224	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja
13	Keuzeproject Nee Nee	KOE 8 onbekend	120	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee
14	Kinder- en jeugdpsychiatrie Nee Nee	Nee Ja	Minor onbekend	3	56	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
15	Master Jeugdzorg Nee Ja	Major 2008	60	1680	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
16	Methodiek Nee Deels	OWE 6 onbekend	168	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
17	Ambulant Jeugdhulpverlening Nee Nee	Nee Ja	Minor 2006	30	142	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
18	Eerste Hulp bij opvoeden en opgroeien Nee Nee	Nee Nee	Ja	Minor onbekend	15	240	Ja	Nee	Opvoedingsondersteuning	Nee
19	Minor i.o. Jeugdzorg Nee Nee	Minor 30 onbekend	840	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
20	Integraal jeugdbeleid Nee Nee	Minor 2006	29	812	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
21	Minor jeugd Nee Ja	Minor onbekend	Ja	Jeugd algemeen	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
22	Minor Jeugd & Gezin 1, gevorderd niveau Nee Nee	Nee Nee	Ja	Minor 2006	30	840	Ja	Nee	Nee	Nee
23	Minor pedagogiek en Jeugdzorg Nee Nee	Nee Ja	Minor onbekend	30	840	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
24	Arrangementen van Onderwijs en Jeugdbeleid Nee Nee	Nee Nee	Ja	MbM 1999	7	196	Nee	Nee	Nee	Nee
25	Multiculturele gezinsinterventies Nee Nee	Nee Ja	KOE 2006	15	240	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
26	Observatie en beoordelingstechnieken Ja Nee	Nee Nee	Nee	OWE 2007	3	80	Nee	Nee	Nee	Nee
27	Ontwikkelingspsychologie Ja Nee	Nee Ja	OWE 2006	3	84	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
28	Opvoedingsondersteuning Nee Nee	OWE 2004	15	420	Ja	Nee	Nee	ja	Nee	Nee

29	Orthopedagogische hulpverlening deel 1 en 2	Onbekend	30	840	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Ja Nee Nee Nee Nee	Ja 2006	Methodieken							
30	Behandeling uitvoeren ontwikkelingspsychopathologie	OWE	8	224	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Ja Nee Nee	Ja 2004	Methodieken							
31	Pedagogische theorieën en hun toepassingen	MbM	14	392	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Ja Nee Ja	onbekend	theorieën							
32	Professionaliseringstaken	Major	240	6720	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee
	Nee Nee Nee	2006								
33	Social Work Theory, agogische en verander	MbM	6	168	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee	Ja	Deels	2008						
34	Specifiek Opvoeden	OWE			Nee	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee
	Nee Nee Ja	2006	Methodieken							
35	Systeemgericht werken in de ambulante jeugdzorg	Minor	30	840	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Nee Nee Ja	2008	Systeemgericht							
36	Werkveldverkenning	OWE	3	84	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee	2005								
37	Justitieel forensische hulpverlening	OWE	3	84	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
	Nee Nee Nee Nee Ja	onbekend	Justitieel							
38	(a)Van diagnostiek naar behandelen met beeldende en drama therapie, deel 1 en (b) Behandelen deel II en (c) Praktijkstage	Onbekend	45	1260	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Ja Nee Nee nee	2005								
39	Casemanagement	Onbekend	2	56	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee	2007								
40	Cognitief gedragsmatig werken	Onbekend	2	56	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Nee	Deels	2007							
41	Cross-Culturele psychologie	OWE	2	56	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja
	Nee Nee Nee Nee	2009								
42	Diagnostiek & Psychopathologie	OWE	10	280	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Ja Nee Nee	Deels	onbekend							
43	Opvoedingsondersteuning	Minor	15	514	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee
	Nee Nee Ja	Opvoedingsondersteuning								
44	Gespreksvaardigheden	OWE	3	84	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee
	Nee Nee Nee	2007								
45	Gezinscoach in multiproblem gezinnen	KOE	15	240	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Nee Ja	2006	Multi problem							
46	Hechting	OWE	3	84	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee
	Nee Ja	onbekend	ontwikkelingspsychologie							
47	Individu en systeem	Minor	15	420	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee	Deels	2006							
48	Ingrijpen ja of nee	OWE	3	84	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee
	Nee Nee Ja	2007	Justitieel							
49	Begeleiden in problematische opvoedingssituaties	Minor	30	840	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja
	Ja Nee Nee Nee Nee Ja	2008	Methodieken							
50	Boefjes en Bajesklanten	Minor	15		Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Ja	2006	Justitieel							
51	Drang & dwang	Minor	30	840	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Ja	onbekend	Justitieel							
52	Jeugd & Gezin 2	Minor	30	840	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Ja	2007	Justitieel							
53	Module Niet vrijwillige Hulpverlening	OWE	4	112	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Nee ja	2007	ontwikkelingspsychologie							
54	Ontwikkelingspsychopathologie	OWE	2	56	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Ja Nee Nee Ja	2006	ontwikkelingspsychologie							
55	orthopedagogische hulpverlening Niveau	OWE	85	2380	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja
	Nee Nee Nee Nee Ja	2005	Methodieken							
56	Pedagogiek SPH jaar 1 VTO e DTO	OWE	2	56	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Nee Ja	onbekend	Methodieken							
57	Pedagogische methoden en middelen	MbM	14	392	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Ja Nee Ja	onbekend	Methodieken							
58	Project Lastposten, handelingscyclus	OWE	5	140	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Nee Ja	2001	Justitieel							

59	Systeemgericht werken in de ambulante jeugdzorg	Minor	30	840	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Ja Nee Nee Ja	2007									
60	Verslavingszorg	OWE	15	420	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Deels 2004										
61	Pedagogische Hulpverlening	OWE	3	84	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Ja onbekend										
62	Capita Selecta	OWE	10	280	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja
	Nee Ja 2006										
63	Casemanagement niveau 2 voltijd	OWE	8	224	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee
	Nee Nee Nee Deels 2006										
64	Ethiek	OWE	1	28	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee
	Nee 2009										
65	Gedragsverandering in gezinnen 2e Gaar	OWE	15	420	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Nee Ja	2005									
66	Groepswerk en Jeugdcriminaliteit	KOE	15	420	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Ja 2006										
67	Jongeren	OWE	5	140	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Ja onbekend										
68	Kindpsychiatrie van het jonge kind	Minor	15	420	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Ja 2007										
69	Levensloop	OWE	15	420	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee
	Nee Deels 2005										
70	Methodische Leerlijn	OWE	6	168	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee onbekend										
71	Gezinsbehandeling	Minor	30	840	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Ja 2008										
72	Minor Neighbourhood Governance	Minor	15	420	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Deels 2008										
73	MWD Minor jaar 1 en 2	Minor	30	840	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee 2006										
74	Onderwijseenheid behandeling uitvoeren re-educatie	Onbekend					15	420	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Ja Nee Nee										
75	Opvoedingsondersteuning	OWE	3	84	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Ja 2007										
76	Praktijkleren Integraal Maatschappelijk Werk	OWE	28	784	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Nee Nee Nee										
77	Signaleren en Actie ondernemen	OWE	8		Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Deels 2005										
78	SPH Cohort 2004 plus Cohort 2005, 4e jaar	Onbekend							Ja	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Nee Nee Nee										
79	Stage fase 2	OWE	9		Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee
	Nee Nee 1985										
80	Voorlichting gezond leven jongeren	OWE	3	80	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Ja Nee Nee Nee Ja 2007										
81	De Intake	OWE	15	420	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Deels 2005										
82	Gedragsverandering in gezinnen	WMD methodisch	3e jaar		KOE	1	28	Nee	Nee	Nee	Nee
	Ja Nee Nee Nee Nee Nee										
83	Gezondheidspsychologie	OWE	2	56	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee
	Nee Nee Nee 2009										
84	Kindermishandeling	OWE	3	84	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Ja 2004										
85	Ontwikkelingsstimulering	Minor	30	840	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Ja 2008										
86	Schooljeugd	Minor	15	420	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Ja 2006										
87	Mogelijke cliëntgroepen en cliëntsystemen	OWE	12	280	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Nee Nee 2001										
88	Oriëntatie en mediumstage in speciaal onderwijs	Onbekend					5	140	Nee	Nee	Nee
	Nee Nee Nee Ja Nee Nee										

89	Afwijkende ontwikkeling Nee Nee Nee Ja	1 en 2 Ja	OWE 2001	6	168	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
90	Opvoeding/jeugdbeleid Nee Nee Ja	Minor 2008	30 Jeugd algemeen	840	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee
91	Minor WIGK Nee Deels	Minor 2007	30	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
92	Muzisch-agogische methoden Nee Nee Nee Nee	2e jaar Nee	OWE 2007	3			Ja	Nee	Nee	Nee
93	Observeren, interpreteren, Ja Nee Nee Nee	rapporteren Nee	OWE 2009	1	28		Nee	Nee	Nee	Nee
94	Opvoeden in verschillende culturen Nee Nee Nee Nee	Ja	OWE 2004	3	Multicultureel		Ja	Nee	Nee	Nee
95	Uitvoering van de hulpverlening Nee Nee Nee Deels	OWE 2004	15	420	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
96	Gedragsverandering in gezinnen Nee Nee Nee Nee	SPH Nee	Methodische cyclus Nee	3e jaar Nee	KOE 2006	1	28	Ja	Systeemgericht	Ja
97	Hulpverlening en samenleving Nee Nee Nee Nee	deel2 Nee	Onbekend Nee	2000	3	84	Nee	Ja	Nee	Nee
98	Opvoedingsondersteuning Nee Nee Ja	Minor 2008	30 Opvoedingsondersteuning	840	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee
99	Practice Seksualiteit/intimiteit en Nee Nee Nee Nee	omgaan met agressie Nee	OWE 1997	1	28	Ja	Nee	Nee	Ja	Nee
100	Psychopathologie Nee Nee nee	OWE 2009	2	56	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee
101	Sociale Kaart Nee Nee Deels	Onbekend 2001	3	84	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
102	Levensloopspsychologie Nee Nee Deels	OWE 2001	3	84	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
103	Methoden, sociaal competentiemodel Nee Nee Nee Nee	Ja	OWE 2004	3	84	Methodieken	Ja	Nee	Nee	Nee
104	Orthopedagogiek Nee Ja	OWE 2001	3 ontwikkelingspsychologie	84	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
105	Werken aan projecten Nee Nee nee	OWE 2009	10	280	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee
106	Outreachinge hulpverlening Nee Nee Nee Deels	KOE 2005	1	28	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
107	Toolkit 'Gezin Centraal' Nee Nee Ja	OWE 2006	3	84	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
108	VSE Jeugd en Opvoeding Nee Nee Ja	KOE 2005	6 Opvoedingsondersteuning	168	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
109	Oriëntatie op cliënt en cliëntsystemen: OWE 3 84 Ja Nee Nee Nee Nee	deel 2: Opvoeding en persoonlijkheidsontwikkeling (SPH) 2000 ontwikkelingspsychologie	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja

Bijlage 6: Antwoorden op open vragen

Vraag 13, deel 2

De namen van de drie onderwijsarrangementen die een belangrijke bijdrage leveren aan de generieke competenties voor de jeugdzorg zijn:

Ingevuld door 39 respondenten

observatie- en beoordelingstechnieken
gespreksvaardigheden
minor jeugd en jongeren (keuze-mogelijkheid)

Social Work Theory
Onderzoek
Professionale leerbegeleiding

methodiek, diverse studiejaren
project diverse studiejaren
practicum, diverse studiejaren

levensloop psychologie
relaties
gespreksvoering II

Persoonlijke en professionele ontwikkeling
Onderzoek doen
Implementeren en innoveren

methodisch handelen
minor drang dwang
minor pedagogische hulpverlening

Onderzoek
Ontwikkelingspsychologie
Socialisatie

normale/afwijkende ontwikkeling
video interactie begeleiding
werken in gedwongen kader

Beroepsvorming
Training coaching en advies
Meesterproef

ontwikkelingspsychologie
ontwikkelingspsychopathologie
stage fase 2

project client centraal
project systeem
project maatwerk

Module: Arrangementen van Onderwijs en Jeugdbeleid
Module: Adviseren en Begeleiden
Module: Beleid en Beheer van Pedagogische organisaties

minor schooljeugd

Psychosociale hulpverlening: de intake (propedeuse)
Psychosociale hulpverlening: Individu en systeem (niveau 2)

Psychosociale hulpverlening: drang en dwang (niveau 2)

ontwikkelingsstimulering/opvoedingsondersteuning
orthopedagogische hulpverlening/casemanagement

Minor Integraal jeugdbeleid
Jeugdzorg
Multi probleem

Project Zorg voor jeugd
Minor (in oprichting): Jeugdzorg
Minor Topvoeden

hechting
keuzeproject

Observeren, interpreteren, rapporteren.
Cross-culturele psychologie
Werken aan een project.

Opvoedingsondersteuning
Verslavingszorg
Minor SPH 1 en 2

Opvoedingsondersteuning
Verslavingszorg
MINOR MWD 1 en 2

24 onderwijsarrangementen (zogenaamde P-taken van 7ec) kunnen door studenten expliciet aan de jeugdzorg worden gekoppeld.

Uitleg: Studenten werken in de major aan 24 Professionaliseringstaken (opdrachten bestaande uit ca 7 ec, bestaande uit een integrale opdracht, een kennisdeel en een training), waarbij elke taak gekoppeld is aan een competentie. Er zijn 9 competenties, sommige hebben 2 P-taken en andere 5. Bij alle competenties kiezen studenten een beroepscontext die zij interessant vinden, dus bij alle P-taken kan een instelling uit de jeugdzorg centraal staan.

Professionaliseringstaken rond oriëntatie en onderzoek cliëntsituaties
Professionaliseringstaken rond het maken van werkplannen in de hulpverlening
Professionaliseringstaken rond uitvoering en evaluatie van de hulpverlening

Minor Psychiatrie en Verslavingszorg
Minor Gehandicaptenzorg
Major Social Work

Levensloop, Client en hulpvraag, Methodisch Werken (Propedeuse SPH-1 voltijd)
Leren in de praktijk, SPH 2 voltijd
Projectmatig werken in de praktijk (SPH-3 Voltijd)

major jaar 1
specialisatie jaar 2

Majorprogramma Propedeuse Social Work: o.a. communicatievaardigheden, methodisch werken, groepsdynamica, sociale basiswetenschappen, onderzoeksmethoden, projectmatig werken.

Major Social Work (KB werkrelatie aangaan)
Minor Multiculturele Hulpverlening
Minor Veiligheid en Social Cohesie (Jeugdproblematiek)

muzisch-agogische methoden 2^e jaar
gedragsverandering in gezinnen 3^e jaar
Ethische kaders 2^e jaar

gedragsverandering in gezinnen 2^e jaar
gedragsverandering in gezinnen 3^e jaar
Ethische kaders 2^e jaar

Psychiatrie van het jonge kind
Kind en handicap
Opvoedingsondersteuning

Levensloop (1e jaars moduul)
Leren in de praktijk, CT 2 (10 weekse stage)
Afstuderen (4^e jaars semester)

Pedagogiek jaar 2 VTO en DTO

opdrachten behorende bij praktijksituaties
opdrachten behorende bij kennis/ theorieonderdelen
referaat in kader van 'ondernemen'

DT: Sociale Competentie
DT: Video Interactie Begeleiding

Minor Integraal jeugdbeleid
Jeugdzorg
Multi probleem

orientatie en mediumstage in speciaal onderwijs
Minor systeemgericht werken in de ambulante jeugdzorg

Alle methodiek programma's: tweedejaar 2 x 8EC/ derde jaar 1x 3EC/ vierde jaar 2 x 4 EC
Programma's levensloop en ontwikkelingspsychologie (samen 6 EC in 1e en 2e jaar)
Systeem gericht werken en groepsdynamica 7 EC in 1^e en 2^e jaar samen

minor drang dwang
minor pedagogische hulpverlening

Vraag 20

Welke zijn de geldende opleidingscompetenties voor dit onderwijsarrangement?

(per onderwijsarrangement beschrijven dus: naam + competenties + bronnen (vraag 21) + literatuur (vraag 22))

Vraag 21

Welke bronnen afkomstig uit de jeugdzorg anders dan literatuur (vraag 20) wordt bij het onderwijsarrangement gebruikt?

Vraag 22

Welke literatuur wordt bij het onderwijsarrangement gebruikt?

Ingevuld voor 109 Onderwijsarrangementen

OWE: Voorlichtingscampagne gezond gedrag jongeren

Opl. Comp: voorlichten

Bronnen: NA

Literatuur: NA

OWE: IAG

Opl comp: NA

Bronnen: video over oplossingsgericht werken

Literatuur: balans in beweging (eernebeemt)vaardigheden voor ouders (van London), cultuurbepaalde communicatie (Asghari), korte therapie(le fevere de ten Hove)De methodiek van IAG(Van Schot e.a.)De kracht van oplossingen(Berg) Zit stil (compernelle) Ik wil mijn kind niet kwijt(Berg) en veel artikelen en sheets

OWE: Social Work Theory: agogische theoriën

Opl. Comp.:

De Master social work als senior professional: regievoering

De Master social work als ontwerper

De Master social work als expert

De Master social work als beroepsinnovator

Bronnen: Gastlessen, opdrachten in werkveld, Cases

Literatuur: jeugdzorgoverstijgende literatuur

OWE: minor jeugdzorg en jeugdhulpverlening

Opl. Comp.: De competentielijst wordt momenteel herzien, maar de dilemma's (bovenvermeld) geven een aardige indruk.

Bronnen: Video "mensen van bureau jeugdzorg"

Literatuur: handboek jeugdzorg deel 1 en 2 + Sozio (tijdschrift)

OWE: coachen, trainen, samenwerken, gedragsbeoordelen

Comp.: NA

Bronnen: NA

Literatuur: NA

OWE: Diagnostiek, indicatiestelling, en advisering

Comp: De student is in staat cliëntproblemen te signaleren, onderzoeken, theoretisch te plaatsen, hulp te indiceren, en de cliënt te adviseren.

De student is in staat een praktijkgericht onderzoek op te zetten, uit te voeren, er over te rapporteren en te evalueren.

De student is in staat onderzoeken van anderen op zijn waarde te beoordelen en voor een cliënt te vertalen

De student is in staat schriftelijk te rapporteren aan cliënten en anderen.

Bronnen: Opdrachten in het werkveld, video's casussen

Literatuur: Boeken

OWE: agressietraining
Comp.: methodisch handelen
Bronnen: Gastless agressietraining door medewerker JJI
Literatuur: Vaktijdschriften

OWE: minor drang-dwang
Comp.: methodische handelen
relaties aangaan
professionaliteit
onderzoeksvaardigheden
Bronnen: 50% vd inhoud door gastlessen, opdrachten in het werkveld
Literatuur: boeken, vaktijdschriften

OWE: methodische leerlijn
Comp.: relaties aangaan
methodische werken
vaardigheidstraining
Bronnen: internetsites: nji, inspectiejeugdzorg, e.a
Gastless rehabilitatie door SPV-er
Praktijkopdracht,, onderzoeksopdrachten
Video's: netwerk, andere tijden
Casussen: geanonimiseerde casuïstiek
Literatuur: Boeken: methoden SPH, methodiek SPH, competentievergroting, casemangement, e.d.
Vaktijdschriften: Socio, jeugd&co

OWE: minor pedagogische hulpverlening
Comp.: Methodische werken
relaties aangaan
onderzoeksvaardigheden
Bronnen: Gastlessen door werkers, opdrachten in het werkveld
Literatuur: Boeken, Vaktijdschriften

OWE: Minor Eerste Hulp bij opvoeden en opgroeien
Opl. Comp.: Oriënteren en contact onderhouden
Onderzoeken van de vraag en ontwikkelen aanbod
Samenwerken met professionals en andere betrokkenen
Reflecteren en verantwoorden
Ondernemen en innoveren
Procesmatig en methodisch werken
Werken aan professionele ontwikkeling
Bronnen: internetsite's : ouders online.nl
gastlessen: kenniscentrum Verteltas, oprichters, taalontwikkeling kinderen, professionals uit de jeugdzorg en opvoedingsondersteuning
opdrachten in het werkveld: Ontwikkel en product voor een instelling om de samenwerking en betrokkenheid met ouders te versterken
video's De honden training
casussen: Over gezinssituaties
contacten met het werkveld, presentatie van product voor ouders en instelling
Literatuur: Boeken

OWE: Minor Boefjes en Bajeskanten
Opl. Comp.: NA
Bronnen: NA
Literatuur: NA

OWE: Minor Neighbourhood Governance
Opl. Comp.: NA
Bronnen: NA
Literatuur: Na

OWE:	Minor Schooljeugd
Opl. Comp.:	Na
Bronnen:	Na
Literatuur:	Na

OWE:	Opvoeden in verschuillende culturen
Opl. Comp.:	Na
Bronnen:	Na
Literatuur:	Na

OWE:	Practica Seksualiteit/intimiteit en omgaan met agressie
Opl. Comp.:	Na
Bronnen:	Na
Literatuur:	Na

OWE:	Methoden, sociaal competentiemodel
Opl. Comp.:	Na
Bronnen:	Na
Literatuur:	Na

OWE:	VSE Jeugd en Opvoeding
Opl. Comp.:	Na
Bronnen:	Na
Literatuur:	Na

OWE:	Werkveldverkenning
Opl. Comp.:	Na
Bronnen:	Na
Literatuur:	Na

OWE:	kinder en jeugdpsychiatrie
Comp.:	segment 1: 1, 2, 3, 4, 6, 8
	segment 2: 11, 16
	segment 3: 19,20
Bronnen:	internetsites
	gastlessen orthopsychiatrie :senior sociotherapeut, preventie: SPV, psychosese: SPV,
	Persoonlijkheidsstoornissen: Senior
	Video's: Krassen, Zus van Einstein, Selectief mutisme
	casussen
Literatuur:	Boeken : Adolescenten psychiatrie F.C.Verhulst
	Vaktijdschriften : diverse artikelen

OWE:	project Lastposten, handelingscyclus
Opl. Comp.:	SPH: 1, 2, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 19, 20
Bronnen:	internetsites
	gastlessen: Medewerker Bureau Jeugdzorg Doelgericht werven, Medewerker Eigen kracht conferentie, uitleg
	Eigen kracht conferentie
	opdrachten in het werkveld
	casussen
Literatuur:	Boeken: F. Verheij, behandelingsplanning, SWP
	vaktijdschriften

OWE:	Afwijkende ontwikkeling 1 en 2
Opl. Comp.:	NA
Bronnen:	NA
Literatuur:	Na

OWE: kindermishandeling

Opl. Comp.: Segment 1: Hulp- en dienstverlening aan cliëntsystemen

1.1.2: de situatie van cliënten verkennen;

1.1.3: samen met cliënten de situatie ontrafelen;

1.4.1: actief (maatschappelijke) factoren signaleren die bij cliënten problemen veroorzaken;

1.4.2: een signaleringsproces opgang brengen;

1.4.6: signalen onder de aandacht brengen in de eigen sector;

Segment 2: Werken in en vanuit een arbeidsomgeving

2.6: een bijdrage leveren aan de kwaliteitszorg van een organisatie

2.9: effectief (multidisciplinair) samen te werken met anderen met het oog op een gemeenschappelijk belang

Segment 3: Werken aan professionaliteit en professionalisering

3.1.1: de eigen professionaliteit voortdurend ontwikkelen;

3.1.2: eigen beroepsmatig handelen, houding en motivatie beschrijven, erop reflecteren en deze verder ontwikkelen;

Bronnen: internetsites
gastlessen: AMK

Oprachten in het werkveld: in stagepraktijk met groep een onderwerp uitdiepen
video's : vergeten kinderen, netwerk uitzending + andere uitzending mbt onderwerp
Casussen

Anders: rollenspelen

Literatuur: Boeken: reader + literatuur op BB + verwijzingen
Vaktijdschriften: wordt naar verwezen

OWE: sociale kaart

Opl. Comp.: 8,9,11,18,19,20,23

Bronnen: internetsites: diversen
gastlessen: pleegzorg BJZ/voogd
Oprachten in het werkveld

Casussen

Literatuur: Boeken: zoeken ze zelf op
Vaktijdschriften

OWE: Toolkit "Gezin Centraal"

Opl. Comp.: De cursus ondersteunt de volgende competenties voor SPH:

1. Zelfstandig en samen met cliënten, andere hulpverleners en/ of direct bij cliënten betrokkenen de woon- en leefsituatie te verkennen en te analyseren, samen te komen tot het formuleren of her-formuleren van hulpvragen, het vaststellen van hulpverleningsdoelen- en aanbod en het vormgeven van hulp- en dienstverleningsplannen.

2. Programma's voor hulp- en dienstverlening te ontwerpen in situaties die gekenmerkt worden door complexe problematiek en- hulpvragen, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de cliënt.

3. Met een cliënt afzonderlijk en met cliënt en cliëntstelsel gezamenlijk te werken aan het ontwikkelen en in standhouden van competenties ten aanzien van:

- zelfzorg en zelfredzaamheid
- het functioneren in de woon- en leefsituatie;
- het organiseren van de eigen woon- en leefsituatie;
- het ontwikkelen en onderhouden van betekenisvolle relaties tot anderen;
- het ontwikkelen van perspectief en zingeving;
- het vormgeven aan het samenleven in sociale netwerken en aan maatschappelijke participatie.

4. Sociaal agogische en muzisch- agogische methoden, technieken en middelen te hanteren, in het bijzonder met betrekking tot:

- het tot stand brengen en instandhouden van een optimaal woon-, leef- en opvoedingsklimaat
- het bevorderen van de cognitieve, emotionele, sociale en motorische ontwikkeling en idem functioneren
- het beïnvloeden van het gedrag en het uitbreiden van het gedragsrepertoire
- het begeleiden van groepen in verschillende stadia van groepsontwikkeling en het hanteren van verschillende vormen van groepswerk
- het ontwerpen, uitvoeren en evalueren van activiteiten
- probleemsigalering en verwijzing
- het integreren van preventieve activiteiten in verzorging, begeleiding en behandeling
- voorlichting, advies en informatie

5. Sociale ondersteuning voor de cliënt te creëren of te versterken door sociale systemen en maatschappelijke instellingen die voor de cliënt in woon- en leefsituatie belangrijk zijn, op methodische wijze te beïnvloeden.

7. Over de (voortgang van) de hulp- en dienstverlening te rapporteren en deze te evalueren; hulp- en dienstverleningsplannen te evalueren en bij te stellen.

8. In situaties van hulp- en dienstverlening keuzen van in te zetten methoden en middelen te formuleren, te onderbouwen en te verantwoorden, met gebruikmaking van theoretische, ethische juridische kaders.

9. Het eigen beroepshandelen te verantwoorden ten overstaan van cliënten en/ of diens vertegenwoordigers, de eigen hulpverleningsorganisatie en/ of andere opdrachtgevers en/ of de samenleving.

11. Samen te werken met collega's en vertegenwoordigers van andere beroepsgroepen in het kader van de ontwikkeling en uitvoering van hulpverleningsbeleid en hulpverleningsprogramma's.

15. De noodzaak te signaleren van preventieve activiteiten ten behoeve van bepaalde (groepen) cliënten en deze te plannen en vorm te geven, al dan niet in de context van reeds bestaande vormen van hulp- en dienstverlening.

18. Als vertegenwoordiger van de eigen organisatie samen te werken met personen en instanties buiten de eigen organisatie.

19. Kritisch te reflecteren op eigen beroepsmatig handelen, houding en motivatie vanuit theoretische en normatieve kaders.

20. Een adequate beroepshouding zichtbaar te maken in de interactie met cliënten, collega's, leidinggevenden en vertegenwoordigers van maatschappelijke instellingen en overheden.

5. professe: signaleren, deskundigheidsbevordering, professionalisering van beroep, extern overleg en participatie

6. organisatie: bijdrage aan beleid en beheer van een instelling en werken in een inter- en/of monodisciplinair team hierbij behoren kwalificaties: vakinhoudelijk, methodisch, sociaal en organisatorisch

Bronnen: video's : The nanny, een stukje van Insoo Kim Berg over de wondervraag
Casussen: zie handleiding
Anders: The nanny, een stukje van Insoo Kim Berg over de wondervraag
Literatuur: Boeken: "Gezin Centraal" van Arjan Bolt

OWE: orthopedagogiek

Opl. Comp.: Deze doelen sluiten aan bij de volgende SPH-beroepscompetenties (De creatieve professional):
Uitgaande van segment 1 "hulp- en dienstverlening aan en ten behoeve van cliënten" geldt dat de student, als beginnende beroepskracht, in staat is om:

1. Zelfstandig en samen met cliënten, andere hulpverleners en/ of direct bij cliënten betrokkenen de woon- en leefsituatie te verkennen en te analyseren, samen te komen tot het formuleren of her-formuleren van hulpvragen, het vaststellen van hulpverleningsdoelen- en aanbod en het vormgeven van hulp- en dienstverleningsplannen.
2. Programma's voor hulp- en dienstverlening te ontwerpen in situaties die gekenmerkt worden door complexe problematiek en- hulpvragen, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de cliënt.
3. Met een cliënt afzonderlijk en met cliënt en cliëntensysteem gezamenlijk te werken aan het ontwikkelen en in standhouden van competenties ten aanzien van:
  - zelfzorg en zelfredzaamheid
  - het functioneren in de woon- en leefsituatie;
  - het organiseren van de eigen woon- en leefsituatie;
  - het ontwikkelen en onderhouden van betekenisvolle relaties tot anderen;
  - het ontwikkelen van perspectief en zingeving;
  - het vormgeven aan het samenleven in sociale netwerken en aan maatschappelijke participatie.
4. Sociaal agogische en muzisch- agogische methoden, technieken en middelen te hanteren, in het bijzonder met betrekking tot:
  - het tot stand brengen en instandhouden van een optimaal woon-, leef- en opvoedingsklimaat
  - het bevorderen van de cognitieve, emotionele, sociale en motorische ontwikkeling en idem functioneren
  - het beïnvloeden van het gedrag en het uitbreiden van het gedragsrepertoire
  - het begeleiden van groepen in verschillende stadia van groepsontwikkeling en het hanteren van verschillende vormen van groepswork
  - het ontwerpen, uitvoeren en evalueren van activiteiten
  - probleemsigalering en verwijzing
  - het integreren van preventieve activiteiten in verzorging, begeleiding en behandeling
  - voorlichting, advies en informatie
5. Sociale ondersteuning voor de cliënt te creëren of te versterken door sociale systemen en maatschappelijke instellingen die voor de cliënt in woon- en leefsituatie belangrijk zijn, op methodische wijze te beïnvloeden.
8. In situaties van hulp- en dienstverlening keuzen van in te zetten methoden en middelen te formuleren, te onderbouwen en te verantwoorden, met gebruikmaking van theoretische, ethische juridische kaders.

9. Het eigen beroepshandelen te verantwoorden ten overstaan van cliënten en/ of diens vertegenwoordigers, de eigen hulpverleningsorganisatie en/ of andere opdrachtgevers en/ of de samenleving .
 Uitgaande van segment 2 “het werken binnen en vanuit een zorginstelling of hulpverleningsorganisatie” geldt dat de student, als beginnende beroepskracht demonstreert dat hij/ zij in staat is om:

10. Zich als sociaal pedagogisch hulpverlener te profileren en positioneren in een organisatie of samenwerkingsverband en de eigen bijdrage als SPH-er te definiëren en legitimeren.

14. Doelgroepen te signaleren die zich in problematische leefsituaties bevinden en maatschappelijke factoren op te sporen die problemen kunnen veroorzaken in de woon- en leefsituatie van doelgroepen en deze onder de aandacht te brengen van verantwoordelijke personen en instanties.

16. Een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en vernieuwing van de instellingsmethodieken, door beroepsrelevante ontwikkelingen in de samenleving en in de zorg in kaart te brengen en te analyseren en aanzetten te geven die leiden tot verbetering van beleid en werkwijzen met betrekking tot hulp- en dienstverlening binnen en vanuit de organisatie.

17. Een bijdrage te leveren aan de uitvoering en evaluatie van kwaliteitszorg binnen de organisatie en beheerstaken uit te voeren op financieel, administratief, personeelsplannings- en onderhoudsgebied met behulp van ICT en voorzover direct verbonden met de hulp- en dienstverlening waarvoor hij/ zij verantwoordelijk is. Uitgaande van segment 3 “ het werken aan professionalisering” geldt dat de student, als beginnende beroepskracht demonstreert dat hij/ zij in staat is om:

19. Kritisch te reflecteren op eigen beroepsmatig handelen, houding en motivatie vanuit theoretische en normatieve kaders.

20. Een adequate beroepshouding zichtbaar te maken in de interactie met cliënten, collega’s, leidinggevenden en vertegenwoordigers van maatschappelijke instellingen en overheden.

22. Een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de beroepsmethodiek en de wetenschappelijke verankering van de beroepsmethodiek SPH door ondermeer praktijkgestuurd onderzoek te verrichten, praktijktheorieën te ontwikkelen en nieuwe vragen en ontwikkelingen te doordenken op de consequenties voor bestaand beleid en de methodiek.

23. Een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke profilering en legitimering van het beroep SPH- er en positie te bepalen in de maatschappelijke discussie over vraagstukken van zorg en welzijn en over de maatschappelijke functie, identiteit en legitimiteit van het beroep van SPH’ er.

Bronnen: internetsites: www.jeugdinterventies.nl
 RAPPORT "OPGROEIEN EN OPVOEDEN"
 gastlessen: over "Nieuwe Perspectieven" uit Amsterdam. Wat doet de methiek, wat wil het bereiken / maatschappelijk werker
 video's : over "Nieuwe Perspectieven"
 Casussen
 Literatuur: Boeken: verzameling uit boeken en artikelen

OWE: Jongeren
 Opl. Comp.: SPH: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 19 en 23
 MWD: 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.1.5, 1.1.6, 1.4.1, 1.4.2, 1.4.4, 1.4.5, 1.4.6, 2.3, 2.8, 2.9, 3.1.1, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2 en 3.2.3
 CMV: 1.1.1, 1.1.2, 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4, 1.2.5, 1.2.6, 2.4, 3.2 en 3.3
 Bronnen: gastlessen: werkwijze en doelgroepen / gedragswetenschapper
 Casussen : in studiehandleiding
 Anders: bezoeken van instanties in het werkveld
 Literatuur: Boeken: cmv, sph en mwd:
 Blom, M., Laan, A.M Van der, Huijbregts, G.L.A.M., Monitor Jeugd terecht 2005. Wetenschappelijk onderzoek en Documentatiecentrum.
 Blom, M., A.M. van der Laan, Monitor Jeugd terecht 2007. Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum.
 Steketee, M. (red.), Mak, J. Tierolf, B., Kinderen in Tel Databoek 2007. Kinderrechten als basis voor lokaal beleid. Verwey Jonker Instituut, jan. 2007
 cmv:
 Van Ginkel, F., Veenbaas, R., Noorda, J. (2006) Jongerenwerk Stand van zaken en perspectief. NIZW-jeugd, SWP.
 Daarnaast nog aanbevolen literatuur, websites en tijdschriften.

OWE:	Pedagogische theorieën en hun toepassingen
Opl. Comp.:	Analyseren en interpreteren Creëren en conceptualiseren
Bronnen:	internetsites Opdrachten in het werkveld
Casussen	
Literatuur:	Boeken

OWE:	Capita selecta
Opl. Comp.:	1. Creëren, conceptualiseren en presenteren 2. Leidinggeven en beslissen 3. Aanpassen integreren en verwerken
Bronnen:	internetsites: gastlessen: jeugdgezondheidszorg, vrijwillige en onvrijwillige jeugdzorg, speciaal onderwijs, gehandicaptenzorg, pleegzorg en adoptie
Opdrachten in het werkveld	
Literatuur:	Boeken Vaktijdschriften

OWE:	Pedagogische methoden en middelen
Opl. Comp.:	1. Analyseren en interpreteren 2. Creëren en conceptualiseren 3. Organiseren en uitvoeren 4. Ondersteunen en samenwerken
Bronnen:	internetsites Opdrachten in het werkveld
Casussen	
Literatuur:	Boeken

OWE:	ontwikkelingspsychologie
Opl. Comp.:	de student herkent probleemstellingen en staat open voor mogelijke oplossingen; de student benoemt wat een therapeutische cq beïnvloedingsrelatie is; de student (her)kent veranderings- en ontwikkelingsprocessen
Bronnen:	internetsites: Casussen
Literatuur:	Boeken: van Beemen, "Ontwikkelingspsychologie"; Craeynest, "Levensloop van de mens"; Breeuwsma, "Constructie van de levensloop". Vaktijdschriften: div artikelen.

OWE:	ontwikkelingspsychopathologie
Opl. Comp.:	de student herkent probleemstellingen en staat open voor mogelijke oplossingen; de student oefent zijn probleemoplossend vermogen aan de hand van aangereikte probleemstellingen; de student heeft aandacht voor/observeert; herkent klachten en problemen van cliënten
Bronnen:	Casussen
Literatuur:	Boeken: Rigter: ontwikkelingspsychopathologie; Vandereycken: handboek psychopathologie; DSM-IV; Delfos: kinderen en gedragsproblemen Vaktijdschriften : div artikelen

OWE:	stage fase 2
Opl. Comp.:	de student gebruikt zijn vaardigheid in probleemoplossing in het zelfstandig werken aan problemen; de student probeert/demonstreert toepassingen van beroepsgerichte methoden en technieken
Bronnen:	Opdrachten in het werkveld: observaties; interventies vanuit vaktherapeutische modellen en werkvormen
Literatuur:	Boeken: diverse ondersteunende literatuur

OWE: drop out
 Opl. Comp.: Verleent adequaat multi-methodische hulp- en diensten aan individuen met problemen die zich psychisch, sociaal en/of materieel voordoen in diverse vrijwillige en onvrijwillige (maatschappelijke) contexten en bevordert daarbij interculturele communicatie, vanuit grootstedelijk perspectief
 Hanteert professionele dilemma's en verzoent ogenschijnlijke tegenstellingen vanuit sociaal en culturele verbeeldingskracht
 Bronnen: gastlessen: werken met zwerfjongeren vanuit de maatschappelijke opvang en reïntegratietrajecten
 Opdrachten in het werkveld: problematiek van drop out in verschillende Amsterdamse stadsdelen

OWE: Module: Arrangementen van Onderwijs en Jeugdbeleid
 Opl. Comp.: Onafhankelijke oordeelsvorming over gewenste ontwikkelingen, gebaseerd op kennis van hoog niveau
 Methodisch verantwoord en gedisciplineerd werken, gebruik kunnen maken van theorievorming en een integrale, interdisciplinaire aanpak van problemen
 Complexe vraagstukken kunnen analyseren
 Beleidsmatig kunnen denken en een helicopterview hanteren
 Zelfstandig kennis en vaardigheden verwerven
 Bronnen: internetsites: NJi, CBS, WRR, ministeries, gemeentes, databases universiteiten, etc.
 Opdrachten in het werkveld: 2 onderzoeksopdrachten
 Casussen: dossieranalyse
 Literatuur: Boeken: Achterhuis, H. (2003) Werelden van tijd. Stichting Maand van de Filosofie.
 Barber, B.R. (1995) Jihad vs. McWorld How globalism and tribalism are reshaping the world. Times Books.
 Idem (2002) De nieuwe werkelijkheid. De Groene Amsterdammer 126 (37) 27-30.
 Baumann, Z. (1989) Modernity and the holocaust. Cambridge etc: Polity
 Idem (1995) Life in fragments. Essays in postmodern morality. Oxford: Blackwell.
 Idem (1998) Leven met veranderlijkheid, verscheidenheid en onzekerheid. Amsterdam: Boom.
 Idem (1998) Demokratie und Freiheit. Über die Notwendigkeit von Einheit und Fairness in der Demokratie. [lezing voor de September-Akademie 1998 op: www.septakademie.co.at].
 Idem (2000) Liquid modernity. Cambridge/Oxford: Polity
 Beck, U. (1986) Risikogesellschaft. Auf dem Weg in eine andere Moderne. Frankfurt: Suhrkamp
 Idem (1998) Was ist Globalisierung? Irrtümer des Globalismus. Antworten auf Globalisierung. Frankfurt: Suhrkamp
 Becker, H.A. (1992) Generaties en hun kansen. Amsterdam: Meulenhof.
 Idem (1997) De toekomst van de verloren generatie. Amsterdam: Meulenhof.
 Bergen, C. van (2006) Over de grens. Filosofie op reis. Budel: Damon.
 Bohlmeijer, E., Westerhof, G. & Mies, L. (red) De betekenis van levensverhalen. Beschouwingen, onderzoek en praktijk. Bohn Stafleu van Loghum.
 Brink, G. van den (2002) Mondiger of moeilijker? Een studie naar de politieke habitus van hedendaagse burgers. Sdu Uitgevers.
 Castells, M. (2000) The rise of the network society. Oxford: Blackwell [1e editie 1996 als deel één van een trilogie waartoe The power of identity en End of millennium eveneens behoren]
 Dilthey, W. (1924) Die geistige Welt. Einleitung in die Philosophie des Lebens: Abhandlungen zur Poetik, Etik und Pädagogik. Gesammelte Schriften VI. Göttingen: V&R (zevende druk 1994).
 Idem (1927) Plan der Vortsetzung zum Aufbau der geschichtlichen Welt in der Geisteswissenschaften. Gesammelte Schriften VII. Göttingen: V&R (achtste druk 1992; vergelijk: idem, 1994. Kritiek van de historische rede. Amsterdam: Boom).
 Idem (1931) Weltanschauungsanalyse. Abhandlungen zur Philosophie der Philosophie. Gesammelte Schriften VIII. Göttingen: V&R (zesde druk 1991).
 Gadamer, H-G. (1975) Das Problem des historischen Bewußtseins. Tübingen: Mohr (naar Franstalige lezingen uit 1958 en niet opgenomen in Gesammelte Werke).
 Idem (1990) Wahrheit und Methode. Grundzüge einer philosophischen Hermeneutik. Gesammelte Werke 1. Tübingen: Mohr (origineel 1960).
 Idem (1993) Wahrheit und Methode. Ergänzungen. Gesammelte Werke 2. Tübingen: Mohr.
 Idem (1999b) Wer bin ich und wer bist Du? Ein Kommentar zu Celans 'Atemkristall'. Gesammelte Werke 9 (383-451). Tübingen: Mohr (origineel 1973 en uitgegeven door Suhrkamp met een voorwoord dat in de Gesammelte Werke ontbreekt).
 Giddens, A. (1990) The consequences of modernity. Cambridge/Oxford: Polity
 Idem (1991) Modernity and self-identity. Self and society in the late modern age. Oxford: Polity.
 Idem (1999) Runaway world. How globalisation is reshaping our lives. Cambridge/Oxford: Polity

Gray, J. (1998) *False dawn. The delusions of global capitalism*. Granta Books.

Fukuyama, F. (1992) *The end of history and the last man*. Free Press (oorspronkelijk in 1989 verschenen als artikel).

Idem (2001a) Amerika moet een gewoon land worden. De eigen kwetsbaarheid zal de Verenigde Staten realistischer maken. *NRC Handelsblad*, 18 september 2001.

Idem (2001b) De geschiedenis loopt wel degelijk ten einde. *NRC Handelsblad*, 11 oktober 2001.

Idem (2002) The West may be cracking. *International Herald Tribune*, 9 augustus 2002.

Hainsworth, P (ed) (2002) *The politics of the extreme right. From margins to the mainstream*. Printer

Harmsen, G. (1975) *Blauwe en rode jeugd. Ontstaan, ontwikkeling en teruggang van de Nederlandse jeugdbeweging tussen 1853 en 1940*. Nijmegen: SUN (herdruk van het origineel uit 1961).

Hobsbawm, E.J. (1962) *The age of revolution: 1789-1848*. London: Weidenfeld

Idem (1975) *The age of capital: 1848-1875*. London: Weidenfeld

Idem (1987) *The age of empire: 1870-1914*. London: Weidenfeld

Idem (1994) *Age of extremes. The short twentieth century, 1914-1991*. London: Michael Joseph.

Horkheimer, M. (1930) Ein neuer Ideologiebegriff? In: idem (1987) *Gesammelte Schriften 2: Philosophische Frühschriften 1922-1932*. Frankfurt: Fischer.

Houten, B. van (1973) *Tussen aanpassing en kritiek. De derde methodestrijd in de Duitse sociologie*. Deventer: Van Loghum Slaterus.

Idem (1978) Helmut Schelsky. In: Rademaker, L. (red) *Hoofdfiguren uit de sociologie 3 (100-114)*. Utrecht/Antwerpen: Aula.

Huntington, S.P. (1996) *The clash of civilizations and the remaking of the world order*. Simon & Schuster (als artikel verschenen in 1993 en als *Botsende beschavingen bij uitgeverij Anthos*).

Kievit, Th., Tak, J.A. en Bosch, J.D. (2008) *Handboek psychodiagnostiek voor de hulpverlening aan kinderen*. Utrecht: De Tijdstroom

Koelemeijer, J. (2001) *Het zwijgen van Maria Zachea. Een waren familiegeschiedenis*. Zutphen/Apeldoorn: Plataan.

Kohli, M. (1985) Die Institutionalisierung des Lebenslaufs. *Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie*, jaargang 37, pp. 1-29.

König, R. (1984) Über das vermeintliche Ende der deutschen Soziologie vor der Machtergreifung des Nationalsozialismus. *Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie* 36 (1-42).

Kuipers, H.J. (1999) *Pedagogiek voor professionele opvoeders*. Bussum: Coutinho.

Mak, G. (1999) *De eeuw van mijn vader*. Amsterdam/Antwerpen: Atlas.

Mannheim, K. (1928/1929) Das Problem der Generationen. *Kölner Vierteljahresheft für Soziologie* 7 (157-185 en 329-330).

Notten, T. (red) (2006) *Een omgekeerd generatieconflict?* Antwerpen en Apeldoorn: Garant.

Riesman, D., Glaser, N. & Denney, R. (2002) *The lonely crowd. A study of the changing American character*. Yale University Press (herdruk van het origineel uit 1950).

Rigter, J. (1992) *Het palet van de psychologie*. Bussum: Coutinho.

Schelsky, H. (1958) *Die skeptische Generation. Eine Soziologie der deutschen Jugend*. Düsseldorf-Köln: Diederichs (derde oplage van het origineel uit 1957).

Tilly, C. (1992) *Coercion, capital, and European states, AD 990-1990*. Blackwell.

Wilterdink, N. & Heerikhuizen, B. van (2003) *Samenlevingen. Een verkenning van het terrein van de sociologie*. Groningen: Wolters-Noordhoff (vijfde druk van het origineel uit 1985).

Woolf, V. (1931) *Professions for women (A paper read to The Women's Service League on January 21, 1931)*. In: idem (1993) *The crowded dance of modern life (101-106)*. Penguin: Harmondsworth.

Zijl, A. van der (2004) *Sonny Boy*. Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar.

OWE: Ingrijpen ja of nee

Comp.: alle competenties, studenten maken daar een eigen keuze in zie bijlage competentie kaart

Bronnen: internetsites: studenten maken hierin een eigen keuze
Gastles : raad voor kindbescherming, jurist

Oprichting in het werkveld: studenten werken fictief og werkelijk aan een opdracht uit het werkveld
Video's: diversen op gebied van kindermishandeling

Anders: leerwerkplaatsen waar studenten gebruik kunnen maken van de verschillende expertises op gebied van jeugdcriminaliteit, jeugdzorg en de raad voor kindbescherming

Literatuur: Boeken: studenten maken hierin een oegen keuze n.a.v. het onderwerp
Vaktijdschriften: studenten maken hierin een oegen keuze n.a.v. het onderwerp

OWE: specifiek opvoeden
Comp.: 3,4,7,8,10,11,12 zie comp kaart
Bronnen: Gastles : lvb :OCB brabant
opdracht in het werkveld: fictief
Literatuur: Boeken: zie studentenhandleiding

OWE: minor schooljeugd
Comp.: NA
Bronnen: internetsites
Gastles uitvoerend niveau, maatschappelijk werkers
opdracht in het werkveld,
Casussen:
Literatuur: Boeken:
Vaktijdschriften:

OWE: Psychosociale hulpverlening: de intake (propedeuse)
Comp.: competentie 1: Contact leggen, oriënteren en analyseren
competentie 2: Ontwerpen
competentie 9: De eigen professionaliteit ontwikkelen
Bronnen: opdracht in het werkveld,
Casussen:
Literatuur: Boeken: nnn• Youssef Azghari, Cultuurbepaalde communicatie : waarden en belangen van passieve en actieve culturen
S• Youssef Azghari, Cultuurbepaalde communicatie : waarden en belangen van passieve en actieve culturenoest: Nelissen, 2005
ISBN 90-244-1716-3€ 19,50
• Gerard Egan, Deskundig hulpverleners : een model, methoden en vaardigheden.
Assen : Koninklijke Van Gorcum, 2004
ISBN 90-232-4021-9 € 45,=
• Grit, Guit en Van der Sijde, Competentiemanagement, Persoonlijk ontwikkelplan
Groningen, Wolters-Noordhoff, 2004
ISBN 90-01-34787-8 € 24,95
•Mirjam Groen, Reflecteren: de basis
Groningen: Wolters-Noordhoff
ISBN 90-01-70000-4 € 18,50
• Klaas J. Hoeksema & Siep van der Werf, Sociologie voor de praktijk : een inleiding in de sociologie voor het hbo, 6e herz. druk
Bussum : Coutinho, 2004
ISBN 90-6283-430-2 € 24,=
•Ruud Holstvoogd, Maatschappelijk werk in kerntaken
Houten : Bohn Stafleu Van Loghum, 2004
ISBN 90-313-4726-4 € 28,80
• Kees van Meer, Jos van Neijenhof & Mieke Bouwens, Elementaire sociale vaardigheden, 2e druk
Houten : Bohn Stafleu Van Loghum, 2002
ISBN 90-313-3538-X € 28,90
• Jan Remmerswaal, Handboek groepsdynamica : een nieuwe inleiding op theorie en praktijk, 6e herz. dr.
Soest : Nelissen, 2003
ISBN 90-244-1648-5 € 39,80
• Nora van Riet (red.), Maatschappelijk werk : doelgroepen en werkvelden
Groningen : Wolters-Noordhoff, 2003
ISBN 90-01-81770-X € 42,55
• Margot Scholte & Peter van Splunteren, Wegen en (blijven) overwegen : intake en volgsysteem in het maatschappelijk werk, Bussum: Coutinho 2007. Dit is een nieuwe uitgave per juni 2007 prijs circa € 18,00 ISBN 9789046900536
• Lisbeth Verharen & André Nicolassen, Maatschappelijk werk in de breedte
Houten : Bohn Stafleu Van Loghum, 2005
ISBN 90-313-4618-7 € 26,50
• Philip Zimbardo, Ann Weber & Robert Johnson, Psychologie : een inleiding
Amsterdam : Pearson Education, 2005
ISBN 90-430-0998-9 € 46,95

OWE: Psychosociale hulpverlening: drang en dwang (niveau 2)
 Comp.: NA
 Literatuur: Boeken : Bunthof, A., e.a. (2006). "Mens en Recht", Basisboek social work Wolters Noordhoff Groningen 2006, 6de druk. ISBN 900115607
 - Jagt, L. (2001). Moet dat nou? Hulpverlening aan onvrijwillige cliënten. Bohn Stafleu Van Lochum, Houten/Diegem.
 - Jansen, J.H.G. (2002). De nieuwe code gedecodeerd: maatschappelijk werk en beroepsethiek, 5e druk Baarn: HBuitgevers. ISBN90-5574-256-2
 - Holstvoogd, R. Maatschappelijk werk in kerntaken. Bohn Stafleu van Loghum, Houten Diegem, ISBN 90 313 530 3.
 - Regouin, W., Schamp, P. (2004). Rapportage : gids voor zorg-, hulp- en dienstverlening, 3e gew. dr. Assen : Koninklijke Van Gorcum .ISBN 90-232-4022-7 € 19,50
 - Scholte en Splunteren van. Wegen en Overwegen. Handleiding intake maatschappelijk werk. Utrecht. NIZW.
 - Uden van T., Bakken, M. (2004). 'Stap voor stap' outreachende hulpverlening in het maatschappelijk werk. Uitg. St. Maatschappelijk werk Dommelregio. Valkenswaard.
 - Verhage-van Kooten, M. (2005-2006)/(2006-2007) "Recht voor de zorg- en welzijnsprofessional.
 - Verharen, L., Nicolassen, A. (2005). Maatschappelijk werk in de breedte. Bohn Stafleu en van Loghum, Houten..
 - Zimbardo, P.G., Weber, A.L. & Johnson, R.L. (2005) Psychologie- een inleiding.PearsonEducation.

OWE: Psychosociale hulpverlening: Individu en systeem (niveau 2)
 Comp.: 1.contact leggen, oriënteren en analyseren
 2.ontwerpen
 3.uitvoeren, evalueren en bijstellen van een hulpverleningsplan
 9.ontwikkelen van de eigen professionaliteit
 Bronnen: opdracht in het werkveld,
 Casussen:
 Literatuur: Boeken: Bouwkamp, R. en Vries, S. de (1992) Handboek Psychosociale therapie. College De Tijdstroom/NIZW. ISBN 90-352-1527-3
 - Bunthof, mr. A., e.a, Mens en recht, basisboek social work Wolters Noordhoff Groningen 2006 6de druk.ISBN 900115607 X
 - Burnham, J.B. (1994) Inleiding in de gezinsbehandeling. Nijkerk: Intro
 - Hoeksema en van der Werf (2004) Sociologie voor de praktijk. Coutinho ISBN 90 6283 430 2
 - Jagt, N. (2006) Beroepsprofiel van de maatschappelijk werker. Utrecht: NVMW, N 90 7062 0243
 - Jagt, L. en Jagt, N. (2004) Taakgerichte Hulpverlening in social work. Houten: Bohn Stafleu Loghum, 3e druk
 - Margot Scholte & Peter van Splunteren, Wegen en (blijven) overwegen : intake en volgsysteem in het maatschappelijk werk
 Bussum: Coutinho 2007
 ISBN 978-90-469-0053-6
 - Verharen, L. en Nicolassen, A. (2005) Maatschappelijk werk in de breedte. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum
 Zimbardo, Weber & Johnson (2005) Psychologie, een inleiding.

OWE: Signaleren en actie ondernemen (propedeuse)
 Comp.: Competentie 4 Signaleren
 Bronnen: Gastles
 opdracht in het werkveld,
 Casussen:
 Literatuur:Boeken: nn• Klaas J. Hoeksema & Siep van der Werf, Sociologie voor de praktijk : een inleiding in de sociologie voor het hbo, 6e herz. druk
 • Klaas J. Hoeksema & Siep van der Werf, Sociologie voor de praktijk : een inleiding in de sociologie voor het hbo, 6e herz. druk Bussum : Coutinho, 2004
 ISBN 90-6283-430-2 € 24,=
 • Margot Scholte & Peter van Splunteren, Opgelet! : systematisch signaleren in het maatschappelijk werk Bussum : Coutinho, 2007

ISBN 978-90-469-0052-9 € 13,00

• Siny Sluiter, Maria van Zijdeveld & Marinus Traas, Signalering in het maatschappelijk werk
Houten : Bohn Stafleu Van Loghum, 1997

ISBN 90-313-2100-1 € 27,70

• Migchelbrink, F. (2006), Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn. Amsterdam: SWP.
ISBN: 90 6665-749-9 € 29,50

OWE: Psychosociale hulpverlening: uitvoering van de hulpverlening (propedeuse)

Comp.: competentie 3 Uitvoeren, evalueren en bijstellen van een hulpverleningsplan

competentie 9 Ontwikkelen van de eigen professionaliteit

Bronnen: opdracht in het werkveld,

Casussen:

Literatuur Boeken: nnn• Youssef Azghari, Cultuurbepaalde communicatie : waarden en belangen van
passieve en actieve culturen

• Youssef Azghari, Cultuurbepaalde communicatie : waarden en belangen van passieve en actieve
culturen Soest: Nelissen, 2005

ISBN 90-244-1716-3 € 19,50

• Rita van den Berg (red.), Beroepscode voor de maatschappelijk werker ; reglement voor de
tuchtrechtspraak, 3e dr.

Utrecht : Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers (NVMW)

ISBN 90-70620-19-7 € 12,50

• Klaas J. Hoeksema & Siep van der Werf, Sociologie voor de praktijk : een inleiding in de sociologie
voor het hbo, 6e herz. druk

Bussum : Coutinho, 2004

ISBN 90-6283-430-2 € 24,=

• Ruud Holstvoogd, Maatschappelijk werk in kerntaken

Houten : Bohn Stafleu Van Loghum, 2006

ISBN 90-313-4726-4 € 28,80

• Joke Nijenhuis-Van Weert & Rob Nijenhuis, Professioneel helpen door gesprekken : veranderkundig
handelen : dialectisch, methodisch en dialogisch

Baarn : Nelissen, 2001

ISBN 90-244-1306-0 € 21,90

• Nora van Riet (red.), Maatschappelijk werk : basisboek

Groningen : Wolters-Noordhoff, 2003

ISBN 90-01-81769-6 € 42,55

• Nora van Riet (red.), Maatschappelijk werk : doelgroepen en werkvelden

Groningen : Wolters-Noordhoff, 2003

ISBN 90-01-81770-X € 42,55

• Philip Zimbardo, Ann Weber & Robert Johnson, Psychologie : een inleiding

Amsterdam : Pearson Education, 2005

ISBN 90-430-0998-9 € 46,95

OWE: ontwikkelingsstimulering/opvoedingsondersteuning

Comp.: 1 t/m 9

Bronnen: internetsites: interculturele communicatie problemen

Gastles

opdracht in het werkveld,

Video's: divers. bv het allochtone circuit

Casussen:

Anders: informatiedossiers uit het werkveld

Literatuur: Boeken: divers

Vaktijdschriften:

OWE: casemanagement - niveau 2 - voltijd

Comp.: 5,6

Bronnen: Gastles informatie over manier van werken van casemanager bij bureau jeugdzorg,
casemanager

Video's:

Literatuur: Boeken:

OWE: orthopedagogische hulpverlening niveau -
Comp.: 1,2,3,9
Bronnen: internetsites:
opdracht in het werkveld: interactiewijzer / handelingsgericht diagnostiek/spelbegeleiding
Video's: buitenbeentje,bjz
Casussen:
Literatuur: Boeken:

OWE: NA
Comp.: Alle sph competenties, nadruk ligt op interdisciplinair samenwerken,basisvaardigheden signaleren,actief verwijzen.
Bronnen: internetsites: beleid
Gastles : velerlij
opdracht in het werkveld: groot project met een vensterschool
Video's:
Casussen:
Literatuur: Boeken: Bouwstenen voor betrokken Jeugdbeleid WRR rapport 2007, P.A.H. van Lieshout.
Ploegen en bouwen- de brede school als open leergemeenschap, J.Doornenbal.
Vaktijdschriften: Zelf door studenten op te zoeken

OWE: minor i.o. Jeugdzorg
Comp.: Worden mometeel i.s.m. werkveld en (oud)-studenten geformuleerd. Uitgangspunt zijn de cometentieprofielen van MWD, SPH en Pedagogiek.

OWE: keuzeproject
Comp.: assessment
Adviseren
praktijkgericht onderzoek
voorlichten
interdisciplinair samenwerken
begeleiden en coachen
professionaliseren
Bronnen: internetsites:
Gastles
opdracht in het werkveld,
Casussen:
Literatuur: Boeken:
Vaktijdschriften:

OWE: hechting
Comp.: assesment
praktijkgericht onderzoek
begeleiden en coachen
voorlichten
Bronnen: internetsites: <http://psychologie.startpagina.nl/>
Casussen:
Literatuur:Boeken: Intimate relationships
Miller. R et al Intimate Relationships
Boston: Mc Graw Hill (2007)

OWE: Ontwikkelingspsychologie
Comp.: signaleren, analyseren en beoordelen
Voorlichten
Adviseren
begeleiden en coachen
trainen
werken met diversiteit

Bronnen: internetsites:
Video's:
Casussen:
Literatuur: Boeken:

OWE: Cross-culturele psychologie
Comp.: signaleren, analyseren en beoordelen
voorlichten
adviseren
begeleiden en coachen
werken met diversiteit
professionaliseren
Literatuur: Boeken:
Vaktijdschriften:

OWE: Ethiek
Comp.: signaleren, analyseren en beoordelen
voorlichten
adviseren
begeleiden en coachen
trainen
werken met diversiteit
Bronnen: Video's:
Casussen:
Anders: verzamelen en verwoorden van ethische dilemma's uit de verschillende werkvelden
Literatuur: Boeken:

OWE: Gezondheidspsychologie
Comp.: signaleren, analyseren en beoordelen
voorlichten
adviseren
begeleiden en coachen
trainen
werken met diversiteit
Bronnen: internetsites:
Video's:
Casussen:
Literatuur: Boeken:
Vaktijdschriften:

OWE: Observeren, interpreteren, rapporteren.
Comp.: signaleren, analyseren en beoordelen
voorlichten
adviseren
begeleiden en coachen
Bronnen: Video's:
Casussen:
Literatuur: Boeken:

OWE: Psychopathologie
Comp.: signaleren, analyseren en beoordelen
voorlichten
adviseren
begeleiden en coachen
trainen
werken met diversiteit
Bronnen: internetsites:
Video's:
Casussen:

Literatuur:	Boeken:
OWE:	Werken aan projecten
Comp.:	signaleren, analyseren en beoordelen voorlichten adviseren begeleiden en coachen trainen werken met diversiteit
Bronnen:	opdracht in het werkveld,
Literatuur:	Boeken:
OWE:	Gezinscoach in mult-problem gezinnen
Comp.:	Methodisch werken, samenwerken, ondernemen, verantwoorden en profileren
Bronnen:	opdracht in het werkveld: netwerk in kaart brengen
Literatuur:	Boeken: A, Bolt, het gezin centraal, R.Veenbaas Uitvoeringsnetwerken in het lokale jeugdbeleid, Jeugdinstituut VU, Jongeren : indeling in categorieën, M Bodiesz, A.Heijboer en J.Snijders : Samenwerking in de zorg voor risicokinderen, Jeugdzorgteams rodn het onderwijs en Buurtnetwerken. R.Veenbaas en J.Noorda Voortijdig schoolverlaten - wat doe je eraan, Handboek VIG, Radad
OWE:	Groepswork en Jeugdcriminaliteit
Comp.:	methodisch werken, verantwoorden, legitimeren,
Bronnen:	internetsites: meerdere
Literatuur:	Boeken: M. Traas: Aandacht of aanklacht, Martine F. Delfos; Gespreksvoering met pubers en adolescenten, Remmerswaal: Handboek Groepsdynamica
OWE:	Multi-culturele gezinsinterventies
Comp.:	Methodisch werken, Samenwerken, Ondernemen, Verantwoorden, Legitimeren, Professioneel ontwikkelen
Bronnen:	internetsites: www.opvoedingsondersteuning.info , www.opvoedadvies.nl , www.piresearche.nl , www.leidenattachementresearchprogram.eu , www.shginform.nl , www.kindermishandeling.nl , www.eigen-kracht.nl , www.amk.nl ,
Literatuur:	Boeken: Geraldien Blokland, Over opvoeden gesproken, Methodiekboek pedagogisch adviseren. Anke van Meulen & Annemiek van Beurden: Van alles wat meenemen, diversiteit in opvoedingsstijlen in Nederland Lotty Eldering, Cultuur en opvoeding, Interculturele pedagogiek vanuit een ecologische perspectief. Paul Beaten en Jan Willems, de maat van kindermishandeling + zelf samengestelde reader.
OWE:	MWD Minor jaar 1 en 2
Comp.:	Methodisch werken Verantwoorden Professioneel ontwikkelen
Bronnen:	internetsites:
Literatuur:	Boeken: Scholte Wegen en overwegen Winkelaar: Methodisch werken Riet: Maatschappelijk werk doelgroepen en werkvelden Scholte: Wegen en overwegen Jagt Taakgerichte hulpverlening NVMW Beroepsprofiel van de maatschappelijk werker Klaase Beroepsethiek voor MWD
OWE:	Opvoedingsondersteuning
Comp.:	Methodisch werken Samenwerken Profileren Verantwoorden Professioneel ontwikkelen

Bronnen: internetsites:
opdracht in het werkveld,
Literatuur: Boeken: Burggraaf-Huiskes: 'Opvoedingsondersteuning als bijzondere vorm van preventie'

OWE: Verslavingszorg
Comp.: Methodisch werken
Samenwerken
Verantwoorden
Professioneel ontwikkelen
Bronnen: internetsites:
Gastles : Verslavingszorg door een Uitvoerend medewerker
opdracht in het werkveld,
Literatuur: Boeken: Winkelaar: Methodisch Werken
Vaktijdschriften: Bassant: Methoden voor sociaal pedagogisch hulpverleners

OWE: Ketenpedagogiek (werktitel)
Comp.: De student is in staat op adequate wijze een diagnostische cyclus te hanteren en te begrijpen
De student is heeft up-to-date deskundigheid op het gebied van het onderwijs / de zorg in
brede maatschappelijke context.
De student heeft een brede kijk op de organisatorische/institutionele context van het pedagogisch
handelen
De student kan het eigen handelen op een beargumenteerde methodische en/of ethische wijze onderbouwen
De student is in staat om een beargumenteerd ontwerp te maken.
Bronnen: internetsites: diverse, afhankelijk van de oriëntatie van de student
opdracht in het werkveld: Iedere opdracht wordt in de (eigen) beroepspraktijk uitgevoerd
Casussen: Vanuit de eigen beroepspraktijk
Literatuur: Boeken: Handboek Methodische Ouderbegeleiding 2 (aanschaffen)
Naar een psychologie van ouderschap
Alice van der Pas
Uitgeverij SWP Amsterdam 2006
ISBN-10: 90 6665 781 2
Orthopedagogiek (aanschaffen)
Antwoorden op vraagstellingen
Van Heteren, Smits en van Veen
Uitgeverij SWP Amsterdam 2000
ISBN 90 6665 308 6
Specifiek opvoeden (achtergrond literatuur)
J.F.W. Kok
ACCO Amersfoort 1991 (herz.dr)
ISBN 9033424037.
Diagnostiek in de hulpverlening. Methodische aspecten (m.b.t. de achtergrond van het HTM)
Rispen e.a..
Swets & Zeitlinger Lisse 1995.
ISBN 90 265 1053 5
Kinder- en adolescenten psychiatrie (naslagwerk)
Red.: Oudshoorn
Bohn Stafleu Van Loghum Houten/Diegem 1995 (2e herz. druk).
ISBN 90-313-90-90
Cultuur, classificatie en diagnose. Cultuursensitief werken met de DSM-IV. (aanschaffen)
Hoofdstuk 1,2,3 en 21 verplicht; de casuïstiek hoofdstukken zijn facultatief
Ria Borra e.a.
Bohn Stafleu Van Loghum, Houten/ Diegem 2002.
ISBN 90 313 3890
Daarnaast veel keuzeliteratuur, afhankelijk van de oriëntatie van de student

OWE: professionaliseringstaken
Comp.:
Voor het leerplan van de Social Workopleiding vormen de onderstaande beroepscompetenties het uitgangspunt:
(BoSW= Bachelor of Social Work)
Werken met cliënten

1. Een BoSW beschikt over het vermogen om situaties en achtergronden van diverse cliënten (individuen, groepen en samenlevingsverbanden) op micro, meso en macro niveau te beschrijven, te analyseren en te interpreteren.
  2. Een BoSW beschikt over het vermogen om verzamelde gegevens over cliënten en hun omgeving te analyseren en weet in samenspraak op basis van die analyse een werkplan te ontwerpen dat resultaatgericht is en in een reële tijdsfasering is geplaatst.
  3. Een BoSW beschikt over het vermogen om methoden en technieken van veranderingsprocessen af te stemmen op specifieke cliëntsituaties, toe te passen en te evalueren.
Werken in en vanuit een organisatie
  4. Een BoSW beschikt over het vermogen om vanuit het kader van de organisatie en de financiers ten behoeve van cliënt te werken.
  5. Een BoSW beschikt over het vermogen om samen te werken met professionals, kan afstemmen en weet zowel intern als extern samenwerking te stimuleren en te organiseren.
  6. Een BoSW beschikt over het vermogen om bij te dragen aan de ontwikkeling, beïnvloeding en uitvoering van instellings- en overheidsbeleid.
Werken aan eigen professionaliteit
  7. Een BoSW beschikt over het vermogen om zijn handelen in relatie tot zijn eigen rol/functie/ taken kritisch te bekijken, te beoordelen en het handelen op basis daarvan vorm te geven.
  8. Een BoSW beschikt over het vermogen om te kunnen omgaan met en af te stemmen op een diversiteit van normen en waarden.
  9. Een BoSW beschikt over het vermogen om ontwikkelingen op het eigen vakgebied kritisch te volgen en actief bij te dragen aan het verder ontwikkelen van het beroep.
- Bronnen: internetsites: zeer veel, bv. [www. www. nji.nl](http://www.nji.nl), www.startpagina.jeugdzorg.nl
 Gastles dilemma's in de praktijk casuïstiek bespreken
 opdracht in het werkveld, praktijkprojecten: tevredenheidsonderzoek; observaties en werkplan maken en interventies uitvoeren
 Video's: zeer diverse ncollectie bij mediatheek, bv Hondsberg, Jeugdzorg in friesland,
 Casussen: divers
- Literatuur: Boeken: zie boekenlijst in bijlage
 Vaktijdschriften: in mediatheek aanwezig; alle op gebied van pedagogiek en MWD

- OWE: minor begeleiden in problematische opvoedingssituaties
 Comp.: Voor het leerplan van de Social Workopleiding vormen de onderstaande beroepscompetenties het uitgangspunt:
 (BoSW= Bachelor of Social Work)
 Werken met cliënten
1. Een BoSW beschikt over het vermogen om situaties en achtergronden van diverse cliënten (individuen, groepen en samenlevingsverbanden) op micro, meso en macro niveau te beschrijven, te analyseren en te interpreteren.
  2. Een BoSW beschikt over het vermogen om verzamelde gegevens over cliënten en hun omgeving te analyseren en weet in samenspraak op basis van die analyse een werkplan te ontwerpen dat resultaatgericht is en in een reële tijdsfasering is geplaatst.
  3. Een BoSW beschikt over het vermogen om methoden en technieken van veranderingsprocessen af te stemmen op specifieke cliëntsituaties, toe te passen en te evalueren.
Werken in en vanuit een organisatie
  4. Een BoSW beschikt over het vermogen om vanuit het kader van de organisatie en de financiers ten behoeve van cliënt te werken.
  5. Een BoSW beschikt over het vermogen om samen te werken met professionals, kan afstemmen en weet zowel intern als extern samenwerking te stimuleren en te organiseren.
  6. Een BoSW beschikt over het vermogen om bij te dragen aan de ontwikkeling, beïnvloeding en uitvoering van instellings- en overheidsbeleid.
Werken aan eigen professionaliteit
  7. Een BoSW beschikt over het vermogen om zijn handelen in relatie tot zijn eigen rol/functie/ taken kritisch te bekijken, te beoordelen en het handelen op basis daarvan vorm te geven.
  8. Een BoSW beschikt over het vermogen om te kunnen omgaan met en af te stemmen op een diversiteit van normen en waarden.
  9. Een BoSW beschikt over het vermogen om ontwikkelingen op het eigen vakgebied kritisch te volgen en actief bij te dragen aan het verder ontwikkelen van het beroep.
- Bronnen: internetsites: in ontwikkeling
 Gastles in ontwikkeling

	opdracht in het werkveld, in ontwikkeling
	Video's: in ontwikkeling
	Casussen: in ontwikkeling
Literatuur:	Boeken: in ontwikkeling
	Vaktijdschriften: in ontwikkeling

OWE:	minor gezinsbehandeling
Comp.:	Voor het leerplan van de Social Workopleiding vormen de onderstaande beroepscompetenties het uitgangspunt: (BoSW= Bachelor of Social Work)
	Werken met cliënten
	1. Een BoSW beschikt over het vermogen om situaties en achtergronden van diverse cliënten (individuen, groepen en samenlevingsverbanden) op micro, meso en macro niveau te beschrijven, te analyseren en te interpreteren.
	2. Een BoSW beschikt over het vermogen om verzamelde gegevens over cliënten en hun omgeving te analyseren en weet in samenspraak op basis van die analyse een werkplan te ontwerpen dat resultaatgericht is en in een reële tijdsfasering is geplaatst.
	3. Een BoSW beschikt over het vermogen om methoden en technieken van veranderingsprocessen af te stemmen op specifieke cliëntsituaties, toe te passen en te evalueren.
	Werken in en vanuit een organisatie
	4. Een BoSW beschikt over het vermogen om vanuit het kader van de organisatie en de financiers ten behoeve van cliënt te werken.
	5. Een BoSW beschikt over het vermogen om samen te werken met professionals, kan afstemmen en weet zowel intern als extern samenwerking te stimuleren en te organiseren.
	6. Een BoSW beschikt over het vermogen om bij te dragen aan de ontwikkeling, beïnvloeding en uitvoering van instellings- en overheidsbeleid.
	Werken aan eigen professionaliteit
	7. Een BoSW beschikt over het vermogen om zijn handelen in relatie tot zijn eigen rol/functie/ taken kritisch te bekijken, te beoordelen en het handelen op basis daarvan vorm te geven.
	8. Een BoSW beschikt over het vermogen om te kunnen omgaan met en af te stemmen op een diversiteit van normen en waarden.
	9. Een BoSW beschikt over het vermogen om ontwikkelingen op het eigen vakgebied kritisch te volgen en actief bij te dragen aan het verder ontwikkelen van het beroep.
Bronnen:	internetsites: in ontwikkeling
	Gastless in ontwikkeling
	opdracht in het werkveld, in ontwikkeling
	Video's: in ontwikkeling
	Casussen: in ontwikkeling
Literatuur:	Boeken: in ontwikkeling
	Vaktijdschriften: in ontwikkeling

OWE:	minor ontwikkelingsstimulering
Comp.:	Voor het leerplan van de Social Workopleiding vormen de onderstaande beroepscompetenties het uitgangspunt: (BoSW= Bachelor of Social Work)
	Werken met cliënten
	1. Een BoSW beschikt over het vermogen om situaties en achtergronden van diverse cliënten (individuen, groepen en samenlevingsverbanden) op micro, meso en macro niveau te beschrijven, te analyseren en te interpreteren.
	2. Een BoSW beschikt over het vermogen om verzamelde gegevens over cliënten en hun omgeving te analyseren en weet in samenspraak op basis van die analyse een werkplan te ontwerpen dat resultaatgericht is en in een reële tijdsfasering is geplaatst.
	3. Een BoSW beschikt over het vermogen om methoden en technieken van veranderingsprocessen af te stemmen op specifieke cliëntsituaties, toe te passen en te evalueren.
	Werken in en vanuit een organisatie
	4. Een BoSW beschikt over het vermogen om vanuit het kader van de organisatie en de financiers ten behoeve van cliënt te werken.
	5. Een BoSW beschikt over het vermogen om samen te werken met professionals, kan afstemmen en weet zowel intern als extern samenwerking te stimuleren en te organiseren.

6.	Een BoSW beschikt over het vermogen om bij te dragen aan de ontwikkeling, beïnvloeding en uitvoering van instellings- en overheidsbeleid. Werken aan eigen professionaliteit
7.	Een BoSW beschikt over het vermogen om zijn handelen in relatie tot zijn eigen rol/functie/ taken kritisch te bekijken, te beoordelen en het handelen op basis daarvan vorm te geven.
8.	Een BoSW beschikt over het vermogen om te kunnen omgaan met en af te stemmen op een diversiteit van normen en waarden.
9.	Een BoSW beschikt over het vermogen om ontwikkelingen op het eigen vakgebied kritisch te volgen en actief bij te dragen aan het verder ontwikkelen van het beroep.
Bronnen:	internetsites: in ontwikkeling Gastless in ontwikkeling opdracht in het werkveld, in ontwikkeling Video's: in ontwikkeling Casussen: in ontwikkeling
Literatuur:	Boeken: in ontwikkeling Vaktijdschriften: in ontwikkeling

OWE:	minor minor opvoedings/jeugdbeleid
Comp.:	Voor het leerplan van de Social Workopleiding vormen de onderstaande beroepscompetenties het uitgangspunt: (BoSW= Bachelor of Social Work)
	Werken met cliënten
1.	Een BoSW beschikt over het vermogen om situaties en achtergronden van diverse cliënten (individuele, groepen en samenlevingsverbanden) op micro, meso en macro niveau te beschrijven, te analyseren en te interpreteren.
2.	Een BoSW beschikt over het vermogen om verzamelde gegevens over cliënten en hun omgeving te analyseren en weet in samenspraak op basis van die analyse een werkplan te ontwerpen dat resultaatgericht is en in een reële tijdsfasering is geplaatst.
3.	Een BoSW beschikt over het vermogen om methoden en technieken van veranderingsprocessen af te stemmen op specifieke cliëntsituaties, toe te passen en te evalueren.
	Werken in en vanuit een organisatie
4.	Een BoSW beschikt over het vermogen om vanuit het kader van de organisatie en de financiers ten behoeve van cliënt te werken.
5.	Een BoSW beschikt over het vermogen om samen te werken met professionals, kan afstemmen en weet zowel intern als extern samenwerking te stimuleren en te organiseren.
6.	Een BoSW beschikt over het vermogen om bij te dragen aan de ontwikkeling, beïnvloeding en uitvoering van instellings- en overheidsbeleid. Werken aan eigen professionaliteit
7.	Een BoSW beschikt over het vermogen om zijn handelen in relatie tot zijn eigen rol/functie/ taken kritisch te bekijken, te beoordelen en het handelen op basis daarvan vorm te geven.
8.	Een BoSW beschikt over het vermogen om te kunnen omgaan met en af te stemmen op een diversiteit van normen en waarden.
9.	Een BoSW beschikt over het vermogen om ontwikkelingen op het eigen vakgebied kritisch te volgen en actief bij te dragen aan het verder ontwikkelen van het beroep.
Bronnen:	internetsites: in ontwikkeling Gastless in ontwikkeling opdracht in het werkveld, in ontwikkeling Video's: in ontwikkeling Casussen: in ontwikkeling
Literatuur:	Boeken: in ontwikkeling Vaktijdschriften: in ontwikkeling

OWE:	minor opvoedingsondersteuning
Comp.:	Voor het leerplan van de Social Workopleiding vormen de onderstaande beroepscompetenties het uitgangspunt: (BoSW= Bachelor of Social Work)
	Werken met cliënten
1.	Een BoSW beschikt over het vermogen om situaties en achtergronden van diverse cliënten (individuele, groepen en samenlevingsverbanden) op micro, meso en macro niveau te beschrijven, te analyseren en te interpreteren.

2. Een BoSW beschikt over het vermogen om verzamelde gegevens over cliënten en hun omgeving te analyseren en weet in samenspraak op basis van die analyse een werkplan te ontwerpen dat resultaatgericht is en in een reële tijdsfasering is geplaatst.
  3. Een BoSW beschikt over het vermogen om methoden en technieken van veranderingsprocessen af te stemmen op specifieke cliëntsituaties, toe te passen en te evalueren.
Werken in en vanuit een organisatie
  4. Een BoSW beschikt over het vermogen om vanuit het kader van de organisatie en de financiers ten behoeve van cliënt te werken.
  5. Een BoSW beschikt over het vermogen om samen te werken met professionals, kan afstemmen en weet zowel intern als extern samenwerking te stimuleren en te organiseren.
  6. Een BoSW beschikt over het vermogen om bij te dragen aan de ontwikkeling, beïnvloeding en uitvoering van instellings- en overheidsbeleid.
Werken aan eigen professionaliteit
  7. Een BoSW beschikt over het vermogen om zijn handelen in relatie tot zijn eigen rol/functie/ taken kritisch te bekijken, te beoordelen en het handelen op basis daarvan vorm te geven.
  8. Een BoSW beschikt over het vermogen om te kunnen omgaan met en af te stemmen op een diversiteit van normen en waarden.
  9. Een BoSW beschikt over het vermogen om ontwikkelingen op het eigen vakgebied kritisch te volgen en actief bij te dragen aan het verder ontwikkelen van het beroep.
- Bronnen: internetsites: in ontwikkeling
Gastles in ontwikkeling
opdracht in het werkveld, in ontwikkeling
Video's: in ontwikkeling
Casussen: in ontwikkeling
- Literatuur: Boeken: in ontwikkeling
Vaktijdschriften: in ontwikkeling

OWE: Alle 4 zijn verdiepingsminoren binnen het profiel van de hbo pedagoog
Comp.: Werken met cliënten(oriënteren, maken werkplan en uitvoering)
Werken in en vanuit een organisatie (samenwerken,beleidsontwikkeling en financiën) Werken aan eigen professionaliteit(reflectie, omgaan met normen en waarden, ontwikkeling van het beroep)

Bronnen: internetsites:
Gastles Eigen krachtconferentie, systeemgerichtwerken, instapmethodiek,wmo,jeugdparticipatie ondernemen
.Werkers jeugdzorg en gemeente
maatschappelijk
opdracht in het werkveld, zoveel mogelijk assessments in de praktijk en afstudeeropdrachten bij de minoren
Video's: Buurtnetwerk, Eigen kracht methode,instapmethode,video hometraining,diverse opvoed video's
Casussen:

Literatuur:Boeken:
Diagnostiek van de hulpverlening ,Roos,
Er zit systeem in.. S.Pont,
De kracht van oplossingen, De Jong en Berg,
Waar een WIG is een weg, Kemper, Rutten
Diverse uitgaves van Mischa de Winter
Rest van de literatuur wordt nog nader vastgesteld
Vaktijdschriften: Pedagogiek in de praktijk, Ouderschap en ouderbegeleiding

OWE: Minor Jeugd & Gezin I, gevorderd niveau
Comp.: Dit onderwijsarrangement is gericht op een deel van de landelijk geldende SPH kwalificaties, te weten competenties 1 t/m 9 plus 19 en 20. Tevens is dit arrangement gericht op de HBO competenties en op drie van de domeincompetenties Social Work, te weten:
Domeincompetentie 3: vanuit een agogische doelstelling (als intermediair) voorlichting, begeleiding, zorg en/of dienstverlening bieden aan cliënten/doelgroepen en hun omgeving.
Domeincompetentie 4: vanuit een samenwerkingsrelatie de behoeften van de cliënt en/of doelgroep verhelderen en articuleren en op basis daarvan een methodisch plan van aanpak of project ontwerpen, uitvoeren, coördineren en evalueren.
Domeincompetentie 5: de keuze van methoden en plan van aanpak verantwoorden naar cliënten/deelnemers en reflecteren op het eigen handelen vanuit de theoretische en normatieve kaders van het beroep ten behoeve van de ontwikkeling van de eigen professionaliteit.

Bronnen: internetsites: Gastles Ambulant werkers; we hebben veel nieuwe docenten met recente

praktijkervaring, waardoor gastlessen minder noodzakelijk zijn opdracht in het werkveld, stage en werk in de praktijk. Video's: o.a. : 'Mij een zorg', over werken in de Jeugdzorg. Casussen: deze is gemaakt met oud-studenten

Literatuur: Boeken: zie bijgaande literatuurlijst
Vaktijdschriften: Blad Jeugd & Co, Blad Sozio

OWE: Minor Jeugd & Gezin II, bachelor niveau
Comp.: Domeincompetentie 3: vanuit een agogische doelstelling (als intermediair) voorlichting, begeleiding, zorg en/of dienstverlening bieden aan cliënten/doelgroepen en hun omgeving.
Domeincompetentie 4: vanuit een samenwerkingsrelatie de behoeften van de cliënt en/of doelgroep verhelderen en articuleren en op basis daarvan een methodisch plan van aanpak of project ontwerpen, uitvoeren, coördineren en evalueren.

Domeincompetentie 5: de keuze van methoden en plan van aanpak verantwoorden naar cliënten/deelnemers en reflecteren op het eigen handelen vanuit de theoretische en normatieve kaders van het beroep ten behoeve van de ontwikkeling van de eigen professionaliteit.

Onder de domeincompetenties liggen de daarbij horende SPH kwalificaties.
Bronnen: opdracht in het werkveld, studenten zijn werkzaam in de praktijk. 60 % van dit onderwijsarrangement vindt plaats in de praktijk. Gastlessen zijn hierdoor minder relevant
Casussen: komen uit de praktijk

Literatuur: Boeken: zie bijgaande literatuurlijst
Vaktijdschriften: Blad 'Jeugd & Co', blad Sozio

OWE: SPH Cohort 2004 plus Cohort 2005, 4^e jaar
Comp.: 1-23
Bronnen: opdracht in het werkveld: Diverse afstudeerprojecten (zie aparte bijlage van selectie afstudeerprojecten)

Literatuur: Boeken: o.a. :
Reader: 'suicidaliteit en automutilatie bij jongeren',
Boek 'Beren op de we, spinsels in je hoofd'
Boek 'Knelpunten binnnen de Jeugdzorg',
Boek 'Thuisbehandeling en hometraining'
Boek 'Kopstukken van de orthopedagogiek'
Boek: 'Balans in beweging',
Boek; 'Psychosociale hulpverlening aan ouders van kinderen met chronische aandoening'
Boek: 'Handboek voor gezinsmedewerkers'
Boek: 'Autisme verklaring van het raadsel'
Boek: 'Totale communicatie'
Boek: 'Verbroken stilte'

OWE: Beroepsoriëntatie (SPH1 voltijd)
Comp.: methodisch handelen, communiceren, samenwerken, innoveren
Bronnen: Gastles
Literatuur: Boeken:

OWE: master jeugdzorg
Comp.: in overleg met het werkveld zijn eindkwalificaties geformuleerd.
indien wenselijk kunnen we u het management review opsturen want de master jeugdzorg is onlangs gevisiteerd.

Bronnen: internetsites:
Gastles Lector Adri van Montfoort
opdracht in het werkveld,
Video's:
Casussen:

Literatuur: Boeken: ook Engelstalig

OWE: differentiatie gezinsbehandeling
Comp.:methodisch werken
verantwoorden
legitimeren

Bronnen: internetsites:
opdracht in het werkveld,
Video's: mensen in de jeugdzorg
Casussen:
Literatuur: Boeken:

OWE: KB integrale hulpverlening
Comp.: Dit onderwijsarrangement is gericht op een deel van de landelijk geldende MWD kwalificaties.
Bronnen: internetsites:
Gastles; Team VIA (outreaching werken)
Eigen kracht conferentie
Werkers van raad van de kindbescherming, bureau Jeugdzorg, Pleegzorg (niet vrijwilliger hulpverlening) ,
Coordinator geeft gastles opdracht in het werkveld,
Video's: "Een geregeld bestaan, maatregel Kinderbescherming", "Mensen van bureau JZ", NCRV-document
"ongewenste ouders".
Casussen:
Literatuur: Boeken:
Vaktijdschriften: Maatwerk

OWE: Module niet vrijwillige Hulpverlening
Comp.: Dit onderwijsarrangement is gericht op een deel van de landelijk geldende MWD kwalificaties.
Bronnen: internetsites:
Gastles; Team VIA (outreaching werken)
Eigen kracht conferentie
Werkers van raad van de kindbescherming, bureau Jeugdzorg, Pleegzorg (niet vrijwilliger hulpverlening) ,
Coordinator geeft gastles opdracht in het werkveld,
Video's: "Een geregeld bestaan, maatregel Kinderbescherming", "Mensen van bureau JZ", NCRV-document
"ongewenste ouders".
Casussen:
Literatuur: Boeken:
Vaktijdschriften: Maatwerk

OWE: Praktijkleren Integraal Maatschappelijk Werk
Comp.: Dit onderwijsarrangement is gericht op een deel van de landelijk geldende MWD kwalificaties.
Bronnen: internetsites:
Gastles; Team VIA (outreaching werken)
Eigen kracht conferentie
Werkers van raad van de kindbescherming, bureau Jeugdzorg, Pleegzorg (niet vrijwilliger hulpverlening) ,
Coordinator geeft gastles opdracht in het werkveld,
Video's: "Een geregeld bestaan, maatregel Kinderbescherming", "Mensen van bureau JZ", NCRV-document
"ongewenste ouders".
Casussen:
Literatuur: Boeken:
Vaktijdschriften: Maatwerk

OWE: Minor Ambulante Jeugdhulpverlening
Comp.: Bijlage 1 kernkwalificaties van de minor ambulante hulpverlener bureau jeugdzorg
Segment 1: Hulp- en dienstverlening aan cliëntsystemen Niveau
MWD SPH
De beginnend beroepsbeoefenaar demonstreert dat hij/ zij in staat is om: 1 2 3
Kernkwalificatie 1: Oriënteren en analyse maken
(1.1.1) Een samenwerkingsrelatie met een cliënt aangaan en onderhouden 1. Zelfstandig en samen met
cliënten, andere hulp-verleners en /of direct bij cliënten betrokkenen de woon- en leefsituatie verkennen en
analyseren, samen komen tot het formuleren en herformuleren v. hulpvragen, het vaststellen van
hulpverleningsdoelen en het vormgeven v. hulp- en dienstverleningsplannen.
(1.1.2). De situatie van cliënten verkennen
(1.1.3). Samen met de cliënten de situatie ontrafelen
(1.1.4). Verbetermogelijkheden in cliëntsituatie v. benoemen, i.r.t. draagkracht en draaglast v. cliënten
(1.1.5). Waar nodig verwijzen naar andere personen of instellingen
Kernkwalificatie 2: Plan van aanpak opstellen 1 2 3

(1.1.6). In overleg met cliënten een hulp- en dienstverleningsplan opstellen 2. Programma's voor hulp- & dienstverl. ontwerpen, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden vd cliënt
 Kernkwalificatie 3: Planmatig werken 1 2 3

(1.2.1). De verschillende methodieken en methoden van het MW afzonderlijk of in combinatie met elkaar hanteren 3. Met een cliënt afzonderlijk en met cl. en cl.-systeem gezamenlijk werken a.h. ontwikkelen en in stand houden v benodigde competenties, bijv. zelfredzaamh. & zelfzorg

(1.2.2). Werken met individuen en met verschillend samengestelde groepen in de uitvoering v.h. hulp- & dienstverl.plan 4. Hierbij sociaal-agogische en muzisch-agogische methoden, technieken en middelen hanteren.

(1.2.3). Verschillende vormen v. hulp- en dienstverl. hanteren bij het uitvoeren vh hulp- & dienstverl.plan 6. De belangen behartigen van cliënt en cliëntensysteem of hen daarin ondersteunen.

(1.3.1). Bemiddelen tussen cliënten en hun sociale omgeving 5. Sociale ondersteuning voor de cliënt creëren of versterken door sociale systemen & maatsch. instel-lingen die voor de cliënt in de woon- en leefsituatie belangrijk zijn, op methodische wijze te beïnvloeden

(1.3.2). De belangen van cliënten behartigen en hun zaak bepleiten bij derden

(1.3.3.). Zo nodig, voorzieningen regelen voor cliënten 8. In situaties v. hulp- en dienstverl. keuzen vd in te zetten methoden en middelen formuleren, onder-bouwen en verantwoorden, met gebruikmaking v. theoretische, ethische en juridische kaders

(1.3.4.). Rapporteren aan derden over cliënten

(1.3.5). Hulp- en dienstverlening coördineren
 Kernkwalificatie 4: Evalueren, afsluiten van de hulp- en dienstverlening en reflecteren 1 2 3

(1.5.1). Het hulp- en dienstverleningstraject evalueren en afsluiten 7. Over de (voortgang v.d.) hulp- en dienstverlening rapporteren en deze evalueren en bijstellen.

(1.5.2). De relatie met cliënten evalueren en afsluiten 9. Het eigen beroepshandelen verantw. t.o.v. cliënten en/of diens vertegenw., de eigen hulpv.organisaties en/of andere opdrachtgevers en /of de samenleving

Kernkwalificatie 5: Werken in maatschappelijke context* 1 2 3

(1.4.1). Actief (maatschappelijke) factoren signaleren die bij cliënten problemen veroorzaken 14. Doelgroepen signaleren die zich in problematische leefsituaties bevinden en maatschappelijke factoren opsporen die problemen kunnen veroorzaken in de woon- en leefsituatie v. doelgroepen en deze onder de aandacht brengen v. verantw. personen en instanties

(1.4.2). Een signaleringsproces op gang brengen

(1.4.3). Bepalen of en welke veranderingen in de maatschappelijke context mogelijk en haalbaar zijn

(1.4.4). Een plan van aanpak ontwerpen ter beïnvloeding van maatschappelijke omstandigheden 15. De noodzaak signaleren v. preventieve act. t.b.v. bep. (groepen) cliënten & deze plannen en vormgeven

(1.4.5). De signalen en voorstellen uit het pl.v.aanp. onder de aandacht brengen v. verantw. instanties of personen

(1.4.6). Signalen onder de aandacht brengen in de eigen sector

NB: kernkwalificatie 5 valt bij SPH onder segment 2.

Generieke competenties

Contactueel en communicatief:

- Open communicatie
- Helderheid creëren in de verwachtingen
- Relevante informatie verzamelen
- Formuleren van de hulpvraag

Doel- en resultaatgericht:

- Vergroten zelfredzaamheid
- Methodisch verantwoord handelen
- Biedt vertrouwen
- Besluiten nemen

Ondernemend en innovatief:

- Onderneemt en benut kansen
- Samenwerken
- Netwerken bouwen en onderhouden

Inzichtelijk en verantwoord:

- Overzicht en reflectie
- Overdracht aan derden
- Met overtuiging expertise inbrengen

Professioneel en kwaliteitsgericht:

- Reflection-on-action
- Ontwikkelen van de eigen professie
- Draagt bij aan de verbetering van kwaliteit
- Bewaakt eigen arbeidsomstandigheden

Specifieke competenties

- Cliënt ondersteunen bij aanspraak op jeugdzorg
- Zorgen dat effectieve hulp geboden wordt
- Biedt pedagogische begeleiding en ondersteuning aan cliënt
- Draagt bij aan lokaal jeugdbeleid en preventie

(NIZW, 2005)

Bronnen: internetsites:
Gastles casemanagers BJZ
Casussen:
Literatuur: Boeken:

OWE: Leerpakket 3.2-4.2 onderdeel Cognitief gedragsmatig werken

Comp.: - Planmatig werken:

3. Met een cliënt afzonderlijk en met cl. en cl.-systeem gezamenlijk werken a.h. ontwikkelen en instand houden v benodigde competenties, bijv. zelfredzaamh.&zelfzorg

4. Hierbij sociaal-agogische en muzisch-agogische methoden, technieken en middelen hanteren.

6. De belangen behartigen van cliënt en cliëntensysteem of hen daarin ondersteunen.

5. Sociale ondersteuning voor de cliënt creëren of versterken door sociale systemen & maatsch. instellingen die voor de cliënt in de woon- en leefsituatie belangrijk zijn, op methodische wijze te beïnvloeden

8. In situaties v. hulp- en dienstverl. keuzen vd in te zetten methoden en middelen formuleren, onder-bouwen en verantwoorden, met gebruikmaking v. theoretische, ethische en juridische kaders

- Evalueren, afsluiten van hulp- en dienstverlening en reflecteren:

7. Over de (voortgang vd) hulp- en dienstverlening rapporteren en deze evalueren en bijstellen.

9. Het eigen beroepshandelen verantw. t.o.v. cliënten en/of diens vertegenw., de eigen hulpv.organisaties en/of andere opdrachtgevers en /of de samenleving

Bronnen: internetsites:
Casussen:
Anders: artikelen in een reader
Literatuur: Boeken:

OWE: opvoedingsondersteuning

Comp.: Kernkwalificatie 3: Planmatig werken

Omschrijving: Met de cliënt systematisch uitvoering geven aan het hulp- en dienstverleningsplan teneinde de gestelde doelen te bereiken, daarbij beroepsspecifieke methoden en methodieken hanteren, alsmede de cliënt ondersteunen en zijn belangen behartigen.

Bijbehorende opleidings-kwalificaties :

3. Met een cliënt afzonderlijk en met cliënt en cliëntensysteem gezamenlijk werken aan het ontwikkelen en instandhouden van benodigde competenties, bijvoorbeeld zelfredzaamheid en zelfzorg

4. Hierbij sociaal-agogische en muzisch-agogische methoden, technieken en middelen hanteren.

5. Sociale ondersteuning voor de cliënt creëren of versterken door sociale systemen en maatschappelijke instellingen die voor de cliënt in de woon- en leefsituatie belangrijk zijn, op methodische wijze te beïnvloeden

6. De belangen behartigen van cliënt en cliëntensysteem of hen daarin ondersteunen.

8. In situaties van hulp- en dienstverlening keuzes van de in te zetten methoden en middelen formuleren, onderbouwen en verantwoorden, met gebruikmaking van theoretische, ethische en juridische kaders

Kernkwalificatie 4: Evalueren, afsluiten van de hulp- en dienstverlening en reflecteren

Omschrijving: Het evalueren en bijstellen van het hulp- en dienstverleningstraject, over de voortgang rapporteren, het afsluiten van de samenwerkingsrelatie en daarbij reflecteren op en verantwoorden van het beroepshandelen.

Bijbehorende opleidings-kwalificaties:

7. Over de (voortgang van de) hulp- en dienstverlening rapporteren en deze evalueren en bijstellen.

9. Het eigen beroepshandelen verantwoorden t.o.v. cliënten en/ of diens vertegenwoordigers, de eigen hulpverleningsorganisaties en/ of andere opdrachtgevers en/ of de samenleving.

Bronnen: internetsites: <http://www2.coutinho.nl/opvoedingsondersteuning/>
opdracht in het werkveld, studenten kunnen de opdrachten zowel in het werkveld uitvoeren als met medestudenten
Casussen: gebaseerd op toolkit SPH opvoedingsondersteuning
Anders : acht themaboxen zoals loverboys, weerbaarheid, pesten en seksuele opvoeding.
Literatuur: Boeken: Opvoedingsondersteuning als bijzonder vorm van preventie, Burggraaff- Huiskes 2007

OWE: Mogelijke cliëntgroepen en cliëntsystemen.
Comp.: 1. Zelfstandig en samen met cliënten, andere hulp-verleners en /of direct bij cliënten betrokkenen de woon- en leefsituatie verkennen en analyseren, samen komen tot het formuleren en herformuleren v. hulpvragen, het vaststellen van hulpverleningsdoelen en het vormgeven v. hulp- en dienstverleningsplannen.
2. Met een cliënt afzonderlijk en met cl. en cl.-systeem gezamenlijk werken a.h. ontwikkelen en instand houden v benodigde competenties, bijv. zelfredzaamh.&zelfzorg
3. Sociale ondersteuning voor de cliënt creëren of versterken door sociale systemen & maatsch. instellingen die voor de cliënt in de woon- en leefsituatie belangrijk zijn, op methodische wijze te beïnvloeden
4. Over de (voortgang vd) hulp- en dienstverlening rapporteren en deze evalueren en bijstellen.
5. Doelgroepen signaleren die zich in problematische leefsituaties bevinden en maatschappelijke factoren opsporen die problemen kunnen veroorzaken in de woon- en leefsituatie v. doelgroepen en deze onder de aandacht brengen v. verantw. personen en instanties
6. Als vertegenwoordiger vd eigen organisatie samen werken m. personen & instanties buiten de eigen org.
7. Een adequate beroepshouding zichtbaar maken in de interactie met cliënten, collega's, leidinggevenden en vertegenwoordigers van maatschappelijke instellingen en overheden.
Bronnen: Gastles Gezinsvoogden, groepsleiders werkers in het algemeen. Hierbij gaat het hoofdzakelijk over het vertellen over de dagelijkse werkzaamheden. Op orientatieniveau wordt aangegeven hoe een dag werken eruit kan zien in de praktijk. Verder wordt de mogelijkheden aan studenten geboden vragen te stellen.
opdracht in het werkveld: stage-ervaringen worden gebruikt in de les. Dit is gezien de fase van deze onderwijseenheid in de gehele structuur (1^e jaar-orientatieniveau) nog vrij beperkt.
Casussen: probleem gestuurd onderwijs
Literatuur: Boeken:
- Tieleman-Fokker, M. (2007) Levensfasen; de ontwikkeling van de mens. Uitgeverij BOOM. ISBN 9789047300434
- Angenent, H., (2000 – 9e druk) Opvoeding en persoonlijkheidsontwikkeling. Baarn, HB-uitgevers. ISBN 9055742465.
Verplicht:
- Bil de, Petra. (2004) Observeren registreren rapporteren en interpreteren. ISBN 9024416272
- Rooijendijk, L., Dijt, A., & Wijers, G. (2002) De mens in thema's. ISBN 902441633X
- Angenent, H., (2000-9e druk) Opvoeding en persoonlijkheidsontwikkeling. ISBN 9055742465
- Gualtherie van Wezel, L., Waaldijk, K, Doelgroepen in de (semi)residiële sociaal pedagogische hulpverlening.
- Interviewmethode; Lim-methode (wordt in de les uitgedeelt)

OWE: Gedragsverandering in gezinnen SPH methodische cyclus 3-de jaar
Comp.: Kernkwalificatie 1: Oriënteren en analyse maken
1. Zelfstandig en samen met cliënten, andere hulpverleners en / of direct bij cliënten betrokkenen de woon- en leefsituatie verkennen en analyseren, samen komen tot het formuleren en herformuleren v. hulpvragen, het vaststellen van hulpverleningsdoelen en het vormgeven van hulp- en dienstverleningsplannen.
Kernkwalificatie 2: Plan van aanpak opstellen
2. Programma's voor hulp- & dienstverlening ontwerpen, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de cliënt.
Kernkwalificatie 3: Planmatig werken
3. Met een cliënt afzonderlijk en met cliënt en cliëntstelsysteem gezamenlijk werken aan het ontwikkelen en in standhouden van benodigde competenties, bijvoorbeeld zelfredzaamheid en zelfzorg.
4. Hierbij sociaalagogische en muzisch-agogische methoden, technieken en middelen hanteren.
6. De belangen behartigen van cliënt en cliëntstelsysteem of hen daarin ondersteunen.
5. Sociale ondersteuning voor de cliënt creëren of versterken door sociale systemen & maatschappelijke instellingen die voor de cliënt in de woon- en leefsituatie belangrijk zijn, op methodische wijze te beïnvloeden.
8. In situaties van hulp- en dienstverlening keuzen van de in te zetten methoden en middelen formuleren, onderbouwen en verantwoorden, met gebruikmaking van theoretische, ethische en juridische kaders.

Kernkwalificatie 4: Evalueren, afsluiten van de hulp- en dienstverlening en reflecteren

7. Over de (voortgang van de) hulp- en dienstverlening rapporteren en deze evalueren en bijstellen.

9. Het eigen beroepshandelen verantwoorden ten opzichte van cliënten en/of diens vertegenwoordigers, de eigen hulpverleningsorganisaties en/of andere opdrachtgevers en/of de samenleving.

Bronnen: Casussen:

Literatuur: Boeken: Lange, A., Gedragsveranderingen in Gezinnen, Uitgeverij Martinus Nijhoff, ISBN 90 68 90555 4

OWE: Minor WIGK

Comp.:

1.1 Oriënteren en ontwerpen

De beginnend beroepsbeoefenaar demonstreert dat hij in staat is om ...

1.1.1 een samenwerkingsrelatie met cliënten aan te gaan en te onderhouden;

1.1.2 de situatie van cliënten te verkennen;

1.1.3 samen met cliënten de situatie te ontrafelen;

1.1.4 verbetermogelijkheden in de situatie van cliënten te benoemen, in relatie tot de draagkracht en draaglast van cliënten;

1.1.5 waar nodig te verwijzen naar andere personen of instellingen;

1.1.6 in overleg met cliënten een hulp- en dienstverleningsplan op te stellen.

1.2 Werken met cliënten

De beginnend beroepsbeoefenaar demonstreert dat hij in staat is om ...

1.2.1 de verschillende methodieken en methoden van het maatschappelijk werk afzonderlijk of in combinatie met elkaar te hanteren;

1.2.2 te werken met individuen en met verschillend samengestelde groepen in de uitvoering van het hulp- en dienstverleningsplan;

1.2.3 verschillende vormen van hulp- en dienstverlening te hanteren bij het uitvoeren van het hulp- en dienstverleningsplan.

1.3.4 te rapporteren aan derden over cliënten;

1.3.5 hulp- en dienstverlening te coördineren.

1.5 Evalueren en afsluiten van de hulp- en dienstverlening

1.5.1 het hulp- en dienstverleningstraject te evalueren en af te sluiten;

1.5.2 de relatie met cliënten te evalueren en af te sluiten.

Segment 2: werken in- en vanuit een arbeidsomgeving

2.9 effectief (multidisciplinair) samen te werken met derden met het oog op een gemeenschappelijk belang;

3.1 Het zichzelf ontwikkelen in het beroep

De beginnende beroepsbeoefenaar demonstreert dat hij in staat is om ...

3.1.1 de eigen professionaliteit voortdurend te ontwikkelen;

3.1.2 eigen beroepsmatig handelen, houding en motivatie te beschrijven, er op te reflecteren en deze verder te ontwikkelen;

3.2 Het bijdragen aan de ontwikkeling van het beroep

3.2.3 actief de grenzen van het vakgebied te verkennen, erover heen te kijken en daar positie in te nemen vanuit de kracht van het beroep.

De beginnende beroepskracht demonstreert dat hij in staat is:

1. Zelfstandig en samen met cliënten, andere hulpverleners en/of direct bij cliënten betrokkenen de woon- en leefsituatie te verkennen en te analyseren, samen te komen tot het formuleren of herformuleren van hulpvragen, het vaststellen van hulpverleningsdoelen en hulpverleningsaanbod en het vormgeven van hulp- en dienstverleningsplannen.

2. Programma's voor hulp- en dienstverlening te ontwerpen in situaties die gekenmerkt worden door complexe problematiek en -hulpvragen, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de cliënt.

3. Met een cliënt afzonderlijk en met cliënt en cliëntensysteem gezamenlijk te werken aan het ontwikkelen en in standhouden van competenties ten aanzien van:

S zelfredzaamheid en zelfzorg;

S het functioneren in de woon- en leefsituatie;

S het organiseren van de eigen woon- en leefsituatie;

S het ontwikkelen en onderhouden van betekenisvolle relaties tot anderen;

S het ontwikkelen van perspectief en zingeving;

S het vormgeven aan het samenleven in sociale netwerken en aan maatschappelijke participatie.

5. Sociale ondersteuning voor de cliënt te creëren of te versterken door sociale systemen en maatschappelijke instellingen die voor de cliënt in de woon- en leefsituatie belangrijk zijn, op methodische wijze te beïnvloeden.

7. Over de (voortgang van de) hulp- en dienstverlening te rapporteren en deze te evalueren; hulp- en dienstverleningsplannen te evalueren en bij te stellen.

8. In situaties van hulp- en dienstverlening keuzen van in te zetten methoden en middelen te formuleren, te onderbouwen en te verantwoorden, met gebruikmaking van theoretische, ethische en juridische kaders.

9. Het eigen beroepshandelen te verantwoorden ten overstaan van cliënten en/of diens vertegenwoordigers, de eigen hulpverleningsorganisatie en/of andere opdrachtgevers en/of de samenleving.

10. Zich als sociaal pedagogisch hulpverlener te profileren en positioneren in een organisatie of samenwerkingsverband en de eigen bijdrage als sociaal pedagogisch hulpverlener te definiëren en te legitimeren.

11. Samen te werken met collega's en vertegenwoordigers van andere beroepsgroepen in het kader van de ontwikkeling en uitvoering van hulpverleningsbeleid en hulpverleningsprogramma's.

18. Als vertegenwoordiger van de eigen organisatie samen te werken met personen en instanties buiten de eigen organisatie.

19. Kritisch te reflecteren op eigen beroepsmatig handelen, houding en motivatie vanuit theoretische en normatieve kaders.

20. Een adequate beroepshouding zichtbaar te maken in de interactie met cliënten, collega's, leidinggevenden en vertegenwoordigers van maatschappelijke instellingen en overheden.

23. Een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke profilering en legitimering van het beroep sociaal pedagogische hulpverlener en positie te bepalen in de maatschappelijke discussie over vraagstukken van zorg en welzijn en over de maatschappelijke functie, identiteit en legitimiteit van het beroep van SPH'er.

Bronnen: Gastles : Raad voor de Kinderbescherming-
Bureau jeugdzorg Overijssel afdeling gezinsvoogdij
afdeling jeugdreclassering
Video's: gevaarlijke moeders
Casussen: In alle lessen worden casuïstieken gebruikt zoals ze staan in de student handleidingen.
Literatuur: Boeken: · Choy, Joep, Steven Pont en Theo Doreleijers, Moet-willige hulpverlening: systeemtheoretische methodiek voor gezinsvoogden en jeugdreclasserders., uitg. SWP, Amsterdam; ISBN 90-6665-5224· Kim Berg, Insoo, Ik wil mijn kind niet kwijt, uitg. de Toorts Haarlem; ISBN 90-6020-781-5· Hoffman, E., Koersen op eigen kracht, uitg. Forum Utrecht; ISBN 90-5714-108-6

OWE: Oriëntatie op cliënt en cliëntsystemen: deel 2: Opvoeding en persoonlijkheidsontwikkeling (SPH)
Comp.: 1. Zelfstandig en samen met cliënten, andere hulp-verleners en /of direct bij cliënten betrokkenen de woon- en leefsituatie verkennen en analyseren, samen komen tot het formuleren en herformuleren v. hulpvragen, het vaststellen van hulpverleningsdoelen en het vormgeven v. hulp- en dienstverleningsplannen.

2. Programma's voor hulp- & dienstverl. ontwerpen, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden vd cliënt

3. Met een cliënt afzonderlijk en met cl. en cl.-systeem gezamenlijk werken a.h. ontwikkelen en instand houden v benodigde competenties, bijv. zelfredzaamh. & zelfzorg

4. Hierbij sociaal-agogische en muzisch-agogische methoden, technieken en middelen hanteren.

5. Sociale ondersteuning voor de cliënt creëren of versterken door sociale systemen & maatsch. instellingen die voor de cliënt in de woon- en leefsituatie belangrijk zijn, op methodische wijze te beïnvloeden.

14. Doelgroepen signaleren die zich in problematische leefsituaties bevinden en maatschappelijke factoren opsporen die problemen kunnen veroorzaken in de woon- en leefsituatie v. doelgroepen en deze onder

Bronnen: Casussen: door docenten geschreven
Literatuur: Boeken: Angenent, H. (2005) Opvoeding en persoonlijkheidsontwikkeling

OWE: levenslooppsychologie
Comp.: 1. De beginnend beroepsbeoefenaar demonstreert dat hij in staat is zelfstandig en samen met cliënten, andere hulp-verleners en /of direct bij cliënten betrokkenen de woon- en leefsituatie verkennen en analyseren, samen komen tot het formuleren en herformuleren v. hulpvragen, het vaststellen van hulpverleningsdoelen en het vormgeven v. hulp- en dienstverleningsplannen.

8. In situaties v. hulp- en dienstverl. keuzen vd in te zetten methoden en middelen formuleren, onder-bouwen en verantwoorden, met gebruikmaking v. theoretische, ethische en juridische kaders

19. Kritisch reflecteren op eigen beroepsmatig handelen, houding en motivatie vanuit theoretische en normatieve kaders.

22. Een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de beroepsmethodiek SPH.

11. Samenwerken met collega's en vertegenwoordigers van andere beroepsgroepen.

Bronnen: internetsites:
Casussen:

OWE: muzisch-agogische methoden 2^e jaar
 Comp.: 3. Met een cliënt afzonderlijk en met cliënt en cliëntensysteem gezamenlijk werken aan het ontwikkelen en instandhouden van benodigde competenties, bijvoorbeeld zelfredzaamheid en zelfzorg
 4. Hierbij sociaal-agogische en muzisch-agogische methoden, technieken en middelen hanteren.
 5. Sociale ondersteuning voor de cliënt creëren of versterken door sociale systemen en maatschappelijke instellingen die voor de cliënt in de woon- en leefsituatie belangrijk zijn, op methodische wijze te beïnvloeden
 6. De belangen behartigen van cliënt en cliëntensysteem of hen daarin ondersteunen.
 8. In situaties van hulp- en dienstverlening keuzes van de in te zetten methoden en middelen formuleren, onderbouwen en verantwoorden, met gebruikmaking van theoretische, ethische en juridische kaders
 7. Over de (voortgang van de) hulp- en dienstverlening rapporteren en deze evalueren en bijstellen.
 9. Het eigen beroepshandelen verantwoorden t.o.v. cliënten en/ of diens vertegenwoordigers, de eigen hulpverleningsorganisaties en/ of andere opdrachtgevers en/ of de samenleving.
 Literatuur: Boeken: De Bree: Hulpverleners/ Van Rosmalen: Het woord aan de verbeelding

OWE: Minor Ambulante Jeugdhulpverlening
 Comp.: Bijlage 1 kernkwalificaties van de minor ambulante hulpverlener bureau jeugdzorg
 Segment 1: Hulp- en dienstverlening aan cliëntensystemen Niveau
 MWD SPH
 De beginnend beroepsbeoefenaar demonstreert dat hij/ zij in staat is om: 1 2 3
 Kernkwalificatie 1: Oriënteren en analyse maken
 (1.1.1) Een samenwerkingsrelatie met een cliënt aangaan en onderhouden 1. Zelfstandig en samen met cliënten, andere hulpverleners en /of direct bij cliënten betrokkenen de woon- en leefsituatie verkennen en analyseren, samen komen tot het formuleren en herformuleren v. hulpvragen, het vaststellen van hulpverleningsdoelen en het vormgeven v. hulp- en dienstverleningsplannen.
 (1.1.2). De situatie van cliënten verkennen
 (1.1.3). Samen met de cliënten de situatie ontrafelen
 (1.1.4). Verbetermogelijkheden in cliëntensituatie v. benoemen, i.r.t. draagkracht en draaglast v. cliënten
 (1.1.5). Waar nodig verwijzen naar andere personen of instellingen
 Kernkwalificatie 2: Plan van aanpak opstellen 1 2 3
 (1.1.6). In overleg met cliënten een hulp- en dienstverleningsplan opstellen 2. Programma's voor hulp- & dienstverl. ontwerpen, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden vd cliënt
 Kernkwalificatie 3: Planmatig werken 1 2 3
 (1.2.1). De verschillende methodieken en methoden van het MW afzonderlijk of in combinatie met elkaar hanteren 3. Met een cliënt afzonderlijk en met cl. en cl.-systeem gezamenlijk werken a.h. ontwikkelen en in stand houden v benodigde competenties, bijv. zelfredzaamh. & zelfzorg
 (1.2.2). Werken met individuen en met verschillend samengestelde groepen in de uitvoering v.h. hulp- & dienstverl.plan 4. Hierbij sociaal-agogische en muzisch-agogische methoden, technieken en middelen hanteren.
 (1.2.3). Verschillende vormen v. hulp- en dienstverl. hanteren bij het uitvoeren v.h. hulp- & dienstverl.plan 6. De belangen behartigen van cliënt en cliëntensysteem of hen daarin ondersteunen.
 (1.3.1). Bemiddelen tussen cliënten en hun sociale omgeving 5. Sociale ondersteuning voor de cliënt creëren of versterken door sociale systemen & maatsch. instellingen die voor de cliënt in de woon- en leefsituatie belangrijk zijn, op methodische wijze te beïnvloeden
 (1.3.2). De belangen van cliënten behartigen en hun zaak bepleiten bij derden
 (1.3.3.). Zo nodig, voorzieningen regelen voor cliënten 8. In situaties v. hulp- en dienstverl. keuzen vd in te zetten methoden en middelen formuleren, onder-bouwen en verantwoorden, met gebruikmaking v. theoretische, ethische en juridische kaders
 (1.3.4.). Rapporteren aan derden over cliënten
 (1.3.5). Hulp- en dienstverlening coördineren
 Kernkwalificatie 4: Evalueren, afsluiten van de hulp- en dienstverlening en reflecteren 1 2 3
 (1.5.1). Het hulp- en dienstverleningstraject evalueren en afsluiten 7. Over de (voortgang v.d.) hulp- en dienstverlening rapporteren en deze evalueren en bijstellen.
 (1.5.2). De relatie met cliënten evalueren en afsluiten 9. Het eigen beroepshandelen verantw. t.o.v. cliënten en/of diens vertegenw., de eigen hulpv.organisaties en/of andere opdrachtgevers en/of de samenleving
 Kernkwalificatie 5: Werken in maatschappelijke context* 1 2 3
 (1.4.1). Actief (maatschappelijke) factoren signaleren die bij cliënten problemen veroorzaken 14. Doelgroepen signaleren die zich in problematische leefsituaties bevinden en maatschappelijke factoren opsporen die problemen kunnen veroorzaken in de woon- en leefsituatie v. doelgroepen en deze onder de aandacht brengen v. verantw. personen en instanties
 (1.4.2). Een signaleringsproces op gang brengen

(1.4.3). Bepalen of en welke veranderingen in de maatschappelijke context mogelijk en haalbaar zijn
 (1.4.4). Een plan van aanpak ontwerpen ter beïnvloeding van maatschappelijke omstandigheden 15. De noodzaak signaleren v. preventieve act. t.b.v. bep. (groepen) cliënten & deze plannen en vormgeven
 (1.4.5). De signalen en voorstellen uit het pl.v.aanp. onder de aandacht brengen v. verantw. instanties of personen
 (1.4.6). Signalen onder de aandacht brengen in de eigen sector
 NB: kernkwalificatie 5 valt bij SPH onder segment 2.

Generieke competenties

Contactueel en communicatief:

- Open communicatie
- Helderheid creëren in de verwachtingen
- Relevante informatie verzamelen
- Formuleren van de hulpvraag

Doel- en resultaatgericht:

- Vergroten zelfredzaamheid
- Methodisch verantwoord handelen
- Biedt vertrouwen
- Besluiten nemen

Ondernemend en innovatief:

- Onderneemt en benut kansen
- Samenwerken
- Netwerken bouwen en onderhouden

Inzichtelijk en verantwoord:

- Overzicht en reflectie
- Overdracht aan derden
- Met overtuiging expertise inbrengen

Professioneel en kwaliteitsgericht:

- Reflection-on-action
- Ontwikkelen van de eigen professie
- Draagt bij aan de verbetering van kwaliteit
- Bewaakt eigen arbeidsomstandigheden

Specifieke competenties

- Cliënt ondersteunen bij aanspraak op jeugdzorg
- Zorgen dat effectieve hulp geboden wordt
- Biedt pedagogische begeleiding en ondersteuning aan cliënt
- Draagt bij aan lokaal jeugdbeleid en preventie

(NIZW, 2005)

Bronnen: internetsites:
 Gastles casemanagers BJZ
 Casussen:

Literatuur: Boeken:

OWE: casemanagement

Comp.: · Kan uitvoering geven aan het methodisch werken in overzichtelijke probleemsituaties. · Kan de gekozen hulp- en dienstverlenings-methoden toepassen in relatie tot de vraag van de cliënt. · Kan in overzichtelijke probleemsituaties werken met individuen en/ of samengestelde groepen. · Kan zich desgewenst objectief en/of onafhankelijk opstellen t.a.v. de belangen van partijen. · Kan overzichtelijke probleemsituaties een aantal vormen van hulp- en dienstverlening op elkaar afstemmen. · Kan de cliënt actief betrekken bij de uitvoering van het hulp- en dienstverleningsplan. · Neemt de regie in de fasering van het hulp- en dienstverleningsproces.

o Spanningsvelden en problemen herkennen op verschillende niveaus o Nuances en rolopvattingen in hulp- en dienstverlening herkennen + afstemmen o Regie in fasering hulp- en dienst-verleningsproces herkennen en overzien

Bronnen: internetsites:
 Casussen:

Anders: CD-rom met artikelen en gesprekken (behoort bij boek Van Riet en Wouters)

Literatuur: Boeken: Van Riet&Wouters, Casemanagement & De Mönnink, de gereedschapskist van de MWD

OWE: Gedragsverandering in Gezinnen 2^e jaar

Comp.: Indeling opleidingskwalificaties MWD onder de kernkwalificaties

Segment 1: Hulp- en dienstverlening aan cliëntsystemen

MWD

Kernkwalificatie 1: Oriënteren en analyse maken

(1.1.1) Een samenwerkingsrelatie met een cliënt aangaan en onderhouden

(1.1.2). De situatie van cliënten verkennen

(1.1.3). Samen met de cliënten de situatie ontrafelen

(1.1.4). Verbetermogelijkheden in de situatie v. cliënten benoemen, i.r.t. draagkracht en draaglast v. cliënten

(1.1.5). Waar nodig verwijzen naar andere personen of instellingen

Kernkwalificatie 2: Plan van aanpak opstellen

(1.1.6). In overleg met cliënten een hulp- en dienstverleningsplan opstellen

Kernkwalificatie 3: Planmatig werken

(1.2.1). De verschillende methodieken en methoden van het MW afzonderlijk of in combinatie met elkaar hanteren

(1.2.2). Werken met individuen en met verschillend samengestelde groepen in de uitvoering vh hulp-& dienstverl.plan

(1.2.3). Verschillende vormen v. hulp- en dienstverl. hanteren bij het uitvoeren vh hulp-& dienstverl.plan

(1.3.1). Bemiddelen tussen cliënten en hun sociale omgeving

(1.3.2). De belangen van cliënten behartigen en hun zaak bepleiten bij derden

(1.3.3.). Zo nodig, voorzieningen regelen voor cliënten

(1.3.4.). Rapporteren aan derden over cliënten

(1.3.5). Hulp- en dienstverlening coördineren

Kernkwalificatie 4: Evalueren, afsluiten van de hulp- en dienstverlening en reflecteren

(1.5.1). Het hulp- en dienstverleningstraject evalueren en afsluiten

(1.5.2). De relatie met cliënten evalueren en afsluiten

Kernkwalificatie 5: Werken in maatschappelijke context*

(1.4.1). Actief (maatschappelijke) factoren signaleren die bij cliënten problemen veroorzaken

(1.4.2). Een signaleringsproces op gang brengen

(1.4.3). Bepalen of en welke veranderingen in de maatschappelijke context mogelijk en haalbaar zijn

(1.4.4). Een plan van aanpak ontwerpen ter beïnvloeding van maatschappelijke omstandigheden

(1.4.5). De signalen en voorstellen uit het pl.v.aanp. onder de aandacht brengen v. verantw. instanties of personen

(1.4.6). Signalen onder de aandacht brengen in de eigen sector

Segment 2: Werken in en vanuit een arbeidsomgeving

Kernkwalificatie 6: Functioneren in een team

(2.1). Samenwerken met collega's en daarbij een bijdrage leveren aan de teamvorming

(2.3). Verantwoording afleggen over efficiency en effectiviteit vh eigen professioneel handelen

(2.9). Effectief (multidisciplinair) samenw. met derden met het oog op een gemeensch. belang

Kernkwalificatie 7: Functioneren in en vanuit een organisatie

(2.2). Anderen in de organisatie begeleiden

(2.4). Een bijdrage leveren aan het beleid van de organisatie

(2.5). Een bijdrage leveren aan het beheer van de organisatie

(2.6). Een bijdrage leveren aan de kwaliteits-zorg van een organisatie

(2.7). Een bijdrage leveren aan de uitvoering van projecten

(2.8). Contacten aangaan m. externe partijen en binnen die cont. het eigen beroep duidelijk profileren en legitimeren

(2.10). Beleidsvoorstellen doen om het hulpverleningsaanbod van de instelling beter af te stemmen op vragen en behoeften van cliënten en om de omgeving van cliënten te beïnvloeden.

Segment 3: Werken aan professionalisering

Kernkwalificatie 8: Het ontwikkelen van de eigen professionalisering

(3.1.1). De eigen professionaliteit voortdurend te ontwikkelen

(3.1.2). Eigen beroepsmatig handelen, houding en motivatie beschrijven, er op reflecteren en deze verder ontwikkelen

(3.1.3). De eigen loopbaan in kaart brengen en verder uitstippelen

Kernkwalificatie 9: Het bijdragen aan de ontwikkeling van het beroep

(3.2.1). Systematisch gegevens over de beroepsuit-oefening verzamelen, die onderzoeken en de uitkomsten vertalen naar consequenties voor het beroep

(3.2.2). Veranderingen i.d. samenleving signaleren, onderzoeken en de resultaten hiervan vertalen in een bijdrage aan het beroep en het beroepshandelen

(3.2.3). Actief de grenzen van vakgebied verkennen, erover heen kijken en daar positie in nemen vanuit de kracht van beroep

Bronnen: Video's:

Casussen:

Literatuur: Boeken: A. Lange, Gedragsverandering in Gezinnen

OWE: Gedragsverandering in gezinnen MWD methodische cyclus 3-de jaar

Comp.: Kernkwalificatie 1: Oriënteren en analyse maken

1.1.1. Een samenwerkingsrelatie met een cliënt aangaan en onderhouden.

1.1.2. De situatie van cliënten verkennen.

1.1.3. Samen met de cliënten de situatie ontrafelen.

1.1.4. Verbetermogelijkheden in de situatie van cliënten benoemen, in relatie tot draagkracht en draaglast van cliënten.

1.1.5. Waar nodig verwijzen naar andere personen of instellingen.

Kernkwalificatie 2: Plan van aanpak opstellen

1.1.6. In overleg met cliënten een hulp- en dienstverleningsplan opstellen.

Kernkwalificatie 3: Planmatig werken

1.2.1. De verschillende methodieken en methoden van het Maatschappelijk Werk afzonderlijk of in combinatie met elkaar hanteren.

1.2.2. Werken met individuen en met verschillend samengestelde groepen in de uitvoering van het hulp- & dienstverleningsplan.

1.2.3. Verschillende vormen van hulp- en dienstverlening hanteren bij het uitvoeren van het hulp- & dienstverleningsplan.

1.3.1. Bemiddelen tussen cliënten en hun sociale omgeving.

1.3.2. De belangen van cliënten behartigen en hun zaak bepleiten bij derden.

1.3.3. Zo nodig, voorzieningen regelen voor cliënten.

1.3.5. Hulp- en dienstverlening coördineren.

Kernkwalificatie 4: Evalueren, afsluiten van de hulp- en dienstverlening en reflecteren

1.3.4. Rapporteren aan derden over cliënten.

1.5.1. Het hulp- en dienstverleningstraject evalueren en afsluiten.

1.5.2. De relatie met cliënten evalueren en afsluiten.

Bronnen: Casussen:

Literatuur: Boeken: Lange, A., Gedragsveranderingen in Gezinnen, Uitgeverij Martinus Nijhoff, ISBN 90 68 90555 4

OWE: Minor WIGK

Comp.:

1.1 Oriënteren en ontwerpen

De beginnend beroepsbeoefenaar demonstreert dat hij in staat is om ...

1.1.1 een samenwerkingsrelatie met cliënten aan te gaan en te onderhouden;

1.1.2 de situatie van cliënten te verkennen;

1.1.3 samen met cliënten de situatie te ontrafelen;

1.1.4 verbetermogelijkheden in de situatie van cliënten te benoemen, in relatie tot de draagkracht en draaglast van cliënten;

1.1.5 waar nodig te verwijzen naar andere personen of instellingen;

1.1.6 in overleg met cliënten een hulp- en dienstverleningsplan op te stellen.

1.2 Werken met cliënten

De beginnend beroepsbeoefenaar demonstreert dat hij in staat is om ...

1.2.1 de verschillende methodieken en methoden van het maatschappelijk werk afzonderlijk of in combinatie met elkaar te hanteren;

- 1.2.2 te werken met individuen en met verschillend samengestelde groepen in de uitvoering van het hulp- en dienstverleningsplan;
- 1.2.3 verschillende vormen van hulp- en dienstverlening te hanteren bij het uitvoeren van het hulp- en dienstverleningsplan.
- 1.3.4 te rapporteren aan derden over cliënten;
- 1.3.5 hulp- en dienstverlening te coördineren.
- 1.5 Evalueren en afsluiten van de hulp- en dienstverlening
- 1.5.1 het hulp- en dienstverleningstraject te evalueren en af te sluiten;
- 15.2 de relatie met cliënten te evalueren en af te sluiten.
- Segment 2: werken in- en vanuit een arbeidsomgeving
- 2.9 effectief (multidisciplinair) samen te werken met derden met het oog op een gemeenschappelijk belang;
- 3.1 Het zichzelf ontwikkelen in het beroep
- De beginnende beroepsbeoefenaar demonstreert dat hij in staat is om ...
- 3.1.1 de eigen professionaliteit voortdurend te ontwikkelen;
- 3.1.2 eigen beroepsmatig handelen, houding en motivatie te beschrijven, er op te reflecteren en deze verder te ontwikkelen;
- 3.2 Het bijdragen aan de ontwikkeling van het beroep
- 3.2.3 actief de grenzen van het vakgebied te verkennen, erover heen te kijken en daar positie in te nemen vanuit de kracht van het beroep.
- De beginnende beroepskracht demonstreert dat hij in staat is:
1. Zelfstandig en samen met cliënten, andere hulpverleners en/of direct bij cliënten betrokkenen de woon- en leefsituatie te verkennen en te analyseren, samen te komen tot het formuleren of herformuleren van hulpvragen, het vaststellen van hulpverleningsdoelen en hulpverleningsaanbod en het vormgeven van hulp- en dienstverleningsplannen.
  2. Programma's voor hulp- en dienstverlening te ontwerpen in situaties die gekenmerkt worden door complexe problematiek en -hulpvragen, afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de cliënt.
  3. Met een cliënt afzonderlijk en met cliënt en cliëntensysteem gezamenlijk te werken aan het ontwikkelen en in standhouden van competenties ten aanzien van:
    - S zelfredzaamheid en zelfzorg;
    - S het functioneren in de woon- en leefsituatie;
    - S het organiseren van de eigen woon- en leefsituatie;
    - S het ontwikkelen en onderhouden van betekenisvolle relaties tot anderen;
    - S het ontwikkelen van perspectief en zingeving;
    - S het vormgeven aan het samenleven in sociale netwerken en aan maatschappelijke participatie.
  5. Sociale ondersteuning voor de cliënt te creëren of te versterken door sociale systemen en maatschappelijke instellingen die voor de cliënt in de woon- en leefsituatie belangrijk zijn, op methodische wijze te beïnvloeden.
  7. Over de (voortgang van de) hulp- en dienstverlening te rapporteren en deze te evalueren; hulp- en dienstverleningsplannen te evalueren en bij te stellen.
  8. In situaties van hulp- en dienstverlening keuzen van in te zetten methoden en middelen te formuleren, te onderbouwen en te verantwoorden, met gebruikmaking van theoretische, ethische en juridische kaders.
  9. Het eigen beroepshandelen te verantwoorden ten overstaan van cliënten en/of diens vertegenwoordigers, de eigen hulpverleningsorganisatie en/of andere opdrachtgevers en/of de samenleving.
  10. Zich als sociaal pedagogisch hulpverlener te profileren en positioneren in een organisatie of samenwerkingsverband en de eigen bijdrage als sociaal pedagogisch hulpverlener te definiëren en te legitimeren.
  11. Samen te werken met collega's en vertegenwoordigers van andere beroepsgroepen in het kader van de ontwikkeling en uitvoering van hulpverleningsbeleid en hulpverleningsprogramma's.
  18. Als vertegenwoordiger van de eigen organisatie samen te werken met personen en instanties buiten de eigen organisatie.
  19. Kritisch te reflecteren op eigen beroepsmatig handelen, houding en motivatie vanuit theoretische en normatieve kaders.
  20. Een adequate beroepshouding zichtbaar te maken in de interactie met cliënten, collega's, leidinggevenden en vertegenwoordigers van maatschappelijke instellingen en overheden.
  23. Een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke profilering en legitimering van het beroep sociaal pedagogische hulpverlener en positie te bepalen in de maatschappelijke discussie over vraagstukken van zorg en welzijn en over de maatschappelijke functie, identiteit en legitimiteit van het beroep van SPH'er.
- Bronnen: Gastles : Raad voor de Kinderbescherming-
Bureau jeugdzorg Overijssel afdeling gezinsvoogdij
afdeling jeugdreclassering
Video's: gevaarlijke moeders

Casussen: In alle lessen worden casuïstieken gebruikt zoals ze staan in de student handleidingen.
Literatuur: Boeken: - Choy, Joep, Steven Pont en Theo Doreleijers, Moet-willige hulpverlening: systeemtheoretische methodiek voor gezinsvoogden en jeugdreclasseerders., uitg. SWP, Amsterdam; ISBN 90-6665-5224-
Kim Berg, Insoo, Ik wil mijn kind niet kwijt, uitg. de Toorts Haarlem; ISBN 90-6020-781-5-
Hoffman, E., Koersen op eigen kracht, uitg. Forum Utrecht; ISBN 90-5714-108-6

OWE: hulpverlening en samenleving deel 2: Opvoeding en persoonlijkheidsontwikkeling (MWD)
Comp.: MWD: Segment 1 Hulp en dienstverlening aan/ten behoeve van cliënt en cliëntsystemen.
Oriënteren en ontwerpen:
- situatie van een client verkennen
- samen met de client de situatie ontrafelen
- verbetermogelijkheden in de situatie van cliënten benoemen, in relatie draagkracht/draaglast cliënten.
- verwijzen naar andere personen en instellingen
- in overleg met cliënten een hulp- en dienstverleningsplan opstellen.
Werken met cliënten:
- de verschillende methoden en methodieken van het maatschappelijk werk afzonderlijk en in combinatie hanteren.
- werken met individuen en met verschillend samengestelde groepen in de uitvoering van het hulp- en dienstverleningsplan.
Werken namens cliënten:
- bemiddelen tussen cliënten en hun sociale omgeving
Werken voor cliënten:
- actief-maatschappelijke factoren- signaleren die bij de client problemen veroorzaken.
Bronnen: Casussen: door docenten zelf geschreven
Literatuur: Boeken: Angenent, H. (2005) Opvoeding en persoonlijkheidsontwikkeling

OWE: levensloopspsychologie
Comp.: 1. De beginnend beroepsbeoefenaar demonstreert dat hij in staat is zelfstandig en samen met cliënten, andere hulp-verleners en /of direct bij cliënten betrokkenen de woon- en leefsituatie verkennen en analyseren, samen komen tot het formuleren en herformuleren v. hulpvragen, het vaststellen van hulpverleningsdoelen en het vormgeven v. hulp- en dienstverleningsplannen.
8. In situaties v. hulp- en dienstverl. keuzen vd in te zetten methoden en middelen formuleren, onder-bouwen en verantwoorden, met gebruikmaking v. theoretische, ethische en juridische kaders
19. Kritisch reflecteren op eigen beroepsmatig handelen, houding en motivatie vanuit theoretische en normatieve kaders.
22. Een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de beroepsmethodiek SPH.
11. Samenwerken met collega's en vertegenwoordigers van andere beroepsgroepen.
Bronnen: internetsites:
Casussen:

OWE: outreachende hulpverlening
Comp.: Segment 1: Hulp- en dienstverlening aan cliëntsystemen
De student is in staat om zelfstandig en/of samen met anderen samen met cliënten, andere hulpverleners en/of direct bij cliënten betrokkenen:
Kernkwalificatie 1: Oriënteren en ontwerpen
Omschrijving: Kan contacten leggen en onderhouden met een verscheidenheid van individuen en groepen, daarmee een intakegesprek voeren, zich daarbij een beeld vormen van de vragen/problemen van de cliënt, onderzoeken welke factoren hierop van invloed zijn i.r.t. de draagkracht van de cliënt, ervoor zorgdragen dat de cliënt daar terecht komt waar hij met zijn problemen het meest adequaat geholpen wordt en in samenspraak met de cliënt de afspraken in een hulp- en dienstverleningsplan beschrijven.
Deelkwalificaties:
1. Een samenwerkingsrelatie met een cliënt aangaan en onderhouden
2. De situatie van cliënten verkennen
3. Samen met de cliënten de situatie ontrafelen
4. Verbetermogelijkheden in de situatie van cliënten benoemen, i.r.t. draagkracht en draaglast van cliënten
5. Waar nodig verwijzen naar andere personen of instellingen
6. In overleg met cliënten een hulp- en dienstverleningsplan opstellen
Kernkwalificatie 2: Werken met cliënten
Omschrijving: Kan werken met een cliënt in diens context, met paren, gezinnen, groepen of andere samenlevingsverbanden dan wel enkele leden daarvan, daarbij methodieken en methoden of onderdelen daarvan

combineren, afhankelijk van de aard van de vraag, de situatie van de cliënt, de specifieke doelgroep en de functie van de instelling en kan bij de uitvoering van de taak een veelheid van of combinatie van hulpverleningsvormen hanteren en benaderingswijzen vervullen.

Deelkwalificaties:

7. De verschillende methodieken en methoden van het MW afzonderlijk of in combinatie met elkaar hanteren
8. Werken met individuen en met verschillend samengestelde groepen in de uitvoering van het hulp- en dienstverleningsplan
9. Verschillende vormen van hulp- en dienstverlening hanteren bij het uitvoeren van het hulp- en dienstverleningsplan

Kernkwalificatie 3: Werken namens cliënten

Omschrijving: Kan overeenstemming bereiken tussen twee (of meer) partijen met verschillende belangen, zonder zich met belangen van een der partijen te verbinden, met gebruikmaking van hulpbronnen probleemsituaties overzien, daarbij een rol kiezen en daarbinnen doelmatig en flexibel handelen teneinde noodzakelijke veranderingen in de omgeving te bewerkstelligen, sociale en materiële voorzieningen treffen voor cliënten die daartoe op dat moment zelf niet in staat zijn, gebruik maken van rapportage over de cliënt, vanuit de gekozen rol van de maatschappelijk werker en afgestemd op de doelen die ermee gediend worden en onder begeleiding en verantwoordelijkheid van een senior maatschappelijk werker, de hulp en diensten op elkaar afstemmen en zorgen dat zij op elkaar afgestemd blijven.

Deelkwalificaties:

10. Bemiddelen tussen cliënten en hun sociale omgeving
11. De belangen van cliënten behartigen en hun zaak bepleiten bij derden
12. Zo nodig, voorzieningen regelen voor cliënten
13. Rapporteren aan derden over cliënten
14. Hulp- en dienstverlening coördineren

Kernkwalificatie 5: Evalueren en afsluiten van de hulp- en dienstverlening

Omschrijving: Kan achteraf waarderen van bepaalde activiteiten en processen en de behaalde resultaten in het licht van de gestelde doelen en het hulpverleningsproces met cliënten evalueren en afsluiten.

Deelkwalificaties:

21. Hulp- en dienstverleningstraject evalueren en afsluiten
22. De relatie met cliënten evalueren en afsluiten

Segment 2: Werken vanuit en arbeidsorganisatie

De student is in staat om zelfstandig en/of samen met anderen

Kernkwalificatie 6: Werken in een team

Omschrijving: Kan met collega's samenwerken en daarbij een bijdrage leveren aan de teamvorming, verantwoording afleggen over efficiency en effectiviteit van het eigen professioneel handelen en effectief (multidisciplinair) samenwerken met derden met het oog op een gemeenschappelijk belang.

Deelkwalificaties:

23. Samenwerken met collega's en daarbij een bijdrage leveren aan de teamvorming
25. Verantwoording afleggen over efficiency en effectiviteit van het eigen professioneel handelen
29. Een bijdrage leveren aan de uitvoering van projecten
31. Effectief (multidisciplinair) samenwerken met derden met het oog op een gemeenschappelijk belang

Segment 3: Werken aan professionaliteit en professionalisering

De student is in staat om zelfstandig en/of samen met anderen

Kernkwalificatie 8: Het zichzelf ontwikkelen in het beroep

Omschrijving: Kan de eigen professionaliteit voortdurend ontwikkelen door te leren van nieuwe situaties rondom cliënten en in de samenleving, het eigen beroepsmatig handelen, houding en motivatie beschrijven, er op reflecteren en deze verder ontwikkelen en daarbij de eigen loopbaan in kaart brengen en verder uitstippelen.

Deelkwalificaties:

33. De eigen professionaliteit voortdurend ontwikkelen
34. Eigen beroepsmatig handelen, houding en motivatie beschrijven, er op reflecteren en deze verder ontwikkelen

Bronnen: internetsites: · www.bemoeizorg.nl : de site van het bemoeizorgteam Eindhoven met veel informatie over de werkwijze van het team.

· www.bemoeizorg.nl : de site van het bemoeizorgteam Eindhoven met veel informatie over de werkwijze van het team.

· <http://www.task-centered.com/> Engelstalige site over taakgerichte hulpverlening, met onder andere een tutorial over TGH.

· <http://www.hvoquerido.nl/> biedt onder meer informatie over De Vliegende Hollander, een outreachend aanbod voor mensen die met huisuitzetting bedreigd worden.

opdracht in het werkveld : interviewopdracht, ontwikkelen protocol voor stage-instelling

Casussen: zelf ontwikkelde casuïstiek

Literatuur: Boeken: Verplichte literatuur:

- Donkers, G. Veranderkundige modellen, Soest, 2001 10 Uitgeverij H. Nelissen, ISBN 90 244 1482 2
- Jagt, L. Moet dat nou? Hulpverlening aan onvrijwillige cliënten. Houten/Diegem, 2001. Uitgeverij Bohn, Stafleu, Van Loghum. ISBN 90 313 3213 5
- Saxion Hogeschool Enschede. Reader Outreachende Hulpverlening. Verkrijgbaar bij repro.
- Snellen, Basismodel voor methodisch hulpverleners in het maatschappelijk werk, Bussum, 20002. Uitgeverij Coutinho. ISBN 90 628 3204 0

OWE: Kinderpsychiatrie van het jonge kind

Comp.: ondersteunen van ouders met jongekinderen met complexe

Gedragsproblematiek

communiceren met / begeleiden van jonge kinderen met meervoudig complexe problematiek

Bronnen: opdracht in het werkveld, in gezinnen met jonge kinderen

Video's: zeer velen uit Prive bestand

Casussen: uit eigen bestand

Literatuur: Boeken: Dc 0-3, kleine baby's, prille ouders

Vaktijdschriften: tvOKK

OWE: Orthopedagogische hulpverlening deel 1 en 2 (voorheen Speciale Pedagogiek)

Comp.: De deelcompetenties die in deze periode centraal staan zijn:

1. Uitvoeren van behandelingsplan

2. Evalueren en rapporteren

3. Ketengericht samenwerken

4. Werken aan eigen professionalisering

De eerste drie deelcompetenties zijn terug te vinden in competentiekaart 1: Orthopedagogisch handelen in complexe situaties en hebben betrekking op de Social Work competenties:

1. Methodisch werken

2. Samenwerken

3. Verantwoorden

Bronnen: internetsites:

Gastles Gezinsvoogd, Jeugdzorg, Rouwtherapeut, Ambulante hulpverlener, Orthopedagoog Doggershoek, Medewerker Eigen Kracht conferentie

opdracht in het werkveld: Project praten met jongeren over seksualiteit / Zelf workshop ontwikkelen en geven onder begeleiding van professionele organisatie. Voorlichting en vorming.

Vrijwilligerswerk op gebied van verlies, rouw en scheiding.

Video's:

Literatuur: Boeken: - Verheij, F. (2006) Behandelingsplanning in de jeugdzorg en het speciaal onderwijs. SWP, Utrecht

- M. Heemelaar, M. (2000) Seksualiteit, intimiteit en hulpverlening. Bohn Stafleu en van Loghum, 2000. ISBN: 90-313-3459-6

- Doef, van der S. (2003) Kleine mensen, grote gevoelens. Amsterdam: Ploegsma.

- Burnham, J.B., (2001) Inleiding in de gezinsbehandeling, HB Uitgevers, Baarn. ISBN 9789055740239

- Documenten en Artikelen op Black Board

- Daarnaast dienen studenten zelf relevante literatuur te bestuderen.

Aanbevolen literatuur

- Bassant, J. & Roos, S. de, (2003) Methoden voor Sociaal-pedagogisch hulpverleners. Uitgeverij Coutinho, Bussum.

- Kievit, TH. e.a., (2002) Handboek Psychodiagnostiek voor de hulpverlening aan kinderen. De tijdstroom, Utrecht.

- Lieshout, T. van, (2002) Pedagogische adviezen voor speciale kinderen. Een praktisch handboek voor professionele opvoeders, begeleiders en leerkrachten. Bohn Stafleu Van Loghum, Houten/Diegem. Rouw verlies en scheiding:

Verplichte literatuur

- Fiddelaers-Jaspers, R. (2005) Jong verlies, rouwende kinderen serieus nemen. Ten Have.

- Reader te bestellen via boekhandel 'differentiatie minor Speciale Pedagogiek deel 2'.

Aanbevolen voor bij het vrijwilligerswerk:

- Brunklaus, O. (2008) Interactieve vaardigheden voor verpleegkundigen. Communicatie in het perspectief van herstel.
- Agressie en geweld:
- Schuur, G. (2005) Omgaan met agressie. Houten/Diegem: Bohn Stafleu van Loghum
- Samenwerking in de Jeugdzorg:
- Koetsenruijter, W. en Slot, P. (2003) Schrijven van betogen Handleiding voor het opstellen van argumentatieve teksten. Wolters Noordhoff Groningen/Houten

OWE: Doelgericht

Comp.: Methodisch therapeutisch handelen en reflecteren; Handelen in het medium; Conceptueel en normatief handelen; Communiceren; Zelfhantering; Anticiperen; Samenwerken; Innoveren; Leiding geven

Bronnen: internetsites:

Casussen:

Literatuur: Boeken: • Molen, H.T. van der. Klinische psychologie; diagnostiek en therapie. Uitgeverij Wolters-Noordhoff, Groningen (2001) ISBN 9789068905588

- Weisfelt, P. Op weg naar gezondheid. Uitgeverij Nelissen, Baarn (2000) ISBN 9789024414475.
- Mevis, L. en Kruijff, J. de. Behandelen in een leeromgeving. Artikel uit: Tijdschrift voor Vaktherapie (2006/2)
- Naudts-Geschiere, K. Onderwijs en Jeugdzorg; Samenwerking, een zórg of één zorg? Artikel uit: Kind&Adolescent (4/2005)
- Muris, P.; Heldens, H.; Schreurs, L. Goldsteintraining bij vier moeilijk opvoedbare jongens in het v.s.o. Artikel uit: Kind en Adolescent (1992)
- Kooij, K. Casemanagement in het Bureau Jeugdzorg. Uitgeverij Nelissen B.V., Soest (2000) ISBN 90 244 1637 x.
- Hermanns, J. Kijken naar opvoeding, opstellen over jeugd, jeugd beleid en jeugdzorg. Uitgeverij SWP (2001) ISBN 90 6665 343 4.
- Sharir, N. De kwestie Robert. Artikel uit: Tijdschrift voor sociale en (ortho)pedagogische functies. (December 2005) ISSN 1381 5296.
- Wiltschut, H. Ik was een jojo; Beleving van OTS jongeren. Artikel uit: Tijdschrift voor SPH (2007)
- Nuhoff, C. Het meisje zonder jas; de gelijktijdige behandeling van angst en depressie. Artikel uit: Kind&Adolescent (4/2007)
- Molen, H. T. van der. Klinische psychologie; theorieën en psychopathologie. Uitgeverij Wolters-Noordhoff, Groningen (2006). ISBN 9789001400026

OWE: Levensloop

Comp.: Methodisch handelen en reflecteren; Handelen in het medium; Conceptueel en normatief handelen; Communiceren; Zelfhantering; Anticiperen; Samenwerken

Bronnen: internetsites: • Sommeling, L. Het spel element in rollen & de ontwikkeling van het zelf. Bron: http://home.tiscali.nl/sommeling/stern_i.htm (2005)

Literatuur: Boeken: • Kohnstamm, R. Kleine ontwikkelingspsychologie, deel I. BSL, Houten-Diegem (2002) ISBN 9031334529.

- Kohnstamm, R. Kleine ontwikkelingspsychologie, deel I. BSL, Houten-Diegem (2002) ISBN 9031334529.

* Teems, I van der. Spel en spelen. Nelissen, Baarn (1997) ISBN 9024413931

- Foks-Appelman, T. Kinderen geven tekens. Eburon, Delft (2004) ISBN 9059720113
- Meykens, S. en Gluckers, G. Kindertekeningen in ontwikkelingspsychologisch en diagnostisch perspectief. Acco, Leuven/Amersfoort (1997) ISBN 90-334-3539-X
- Onna, J van. Laat maar zien. Wolters-Noordhoff, Groningen (2004) ISBN 9001794033
- Schasfoort, B. De ontwikkeling van het beeldend vermogen.
- Visser, A de. Hardop Kijken. Sun, Nijmegen/Amsterdam (2003) ISBN 9061682517 / 9789061682516.

Hst. 1 Materiaal & techniek, 3 Ordening, 5 Licht en 6 Kleur.

- Fleck-Bangert, R. Kinderen tekenen. Lemniscaat, Rotterdam (1995) ISBN 9789060699867
- Vonk, R. Sociale psychologie. Wolters-Noordhoff, Groningen (2004) ISBN 9001780008 / 9789001700843
- Verhulst, G. De ontwikkeling van het kind. Van Gorcum, Assen (2005)

ISBN 9023241215 / 978902341218

Mönks, F.J. & Knoers, A.M.P. Ontwikkelingspsychologie.

Van Gorcum & Comp BV, Assen (1999). ISBN 9023232178.

Angenent, H. Opvoeding en persoonlijkheidsontwikkeling. HB-uitgevers, Baarn (2000) ISBN 9055742465

Vaktijdschriften: zie boven

OWE: (a) Van diagnostiek naar behandelen met beeldende en drama therapie, deel 1 en (b) Behandelen deel II en (c) Praktijkstage

Comp.: methodisch handelen, conceptueel en normatief handelen, handelen in het medium, communiceren, samenwerken, leiding geven, zelfhantering, anticiperen

Bronnen: internetsites: Diverse over doelgroep/problematiek/concrete instellingen

Gastles 1. beeldend therapeutisch werken met gezinnen in de jeugdpsychiatrie, . Kanjertraining, 3. Het kind in de zorg, 4. Diagnostiek

1. beeldend therapeuten, 2. leerkrachten basisschool, 3. beeldend therapeut/docent, 4. psycholoog opdracht in het werkveld, supportief beeldend/drama activiteiten aanbod ontwerpen en aanbieden in o.a. speciaal onderwijs; observatie van client; methodiekonderzoek.

Casussen: diverse praktijkcasussen uit jeugdzorg/jeugdpsychiatrie en speciaal onderwijs+echte praktijk

Anders: methodieklessen met acteurs als clienten

Literatuur: Boeken: 1. Smeijsters, H. Praktijkonderzoek in vaktherapie

2. Gluckers, G. Wat is ik steun

3. Schweizer, C. In beeld

4. Oudshoorn. Kinder en adolescentenpsychiatrie

Vaktijdschriften: Tijdschrift voor vaktherapie

OWE: Culturele en Maatschappelijke Vorming

Comp.: * De 8 generieke sociaal agogische competenties

1 Oriënteren en contact onderhouden

2 De vraag verkennen en een aanbod ontwikkelen

3 Procesmatig en methodisch werken

4 Ondernemen en innoveren

5 Reflecteren en verantwoorden

6 Samenwerken met professionals en andere betrokkenen

7 Werken in en namens een organisatie

8 Werken aan professionele ontwikkeling

Bronnen: opdracht in het werkveld,

Anders: het onderwijs is gericht op welzijn, kunt en cultuur, samenlevingsopbouw en dus geen jeugdzorg

Literatuur: Boeken: zie bijlage literatuurlijst 0-25

OWE: methodiek

Comp.: NA

Bronnen: internetsites:

Gastles

opdracht in het werkveld,

Casussen:

Literatuur: Boeken:

Vaktijdschriften:

OWE: systeemgericht werken in de ambulante jeugdzorg

Comp.: contactleggen oriënteren en analyseren

doelen formuleren, plan van aanpak ontwerpen

doelgericht en methodisch (ped)agogische plannen van aanpak uitvoeren en evalueren

samenwerken

eigen professionaliteit ontwikkelen

bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het beroep in maatschappelijke context

inzetten van spel, kunstzinnige en sportieve media bij de beroepsuitoefening

Bronnen: internetsites: www.verwey-jonker.nl

www.movisie.nl

www.vilans.nl

www.nji.nl

www.stimulansz.nl

www.trimbos.nl
 www.transact.nl
 www.amk-nederland.nl
 www.mogroep.nl
 www.nvp.nl
 www.jeugdengazin.nl
 Gastles :Trends en dilemma's in de ambulante JZ: 1
 Vraag en oplossingsgericht werken: 1
 Systeem en communicatietheorie in amb. JZ: 1
 Hechting en loyaliteit: 1
 Familie en jeugdrecht: 1
 Ethiek in de jeugdzorg: door docent
 Contextueel werken: 1
 Ouderbegeleiding : door docent MWD
 Actuele methoden in de ambulante JZ: 1
 Directieve thuisbegeleiding en VIB: 1
 Roldifferentiatie in de pleegzorg : teamleider
 Empowerment en netwerkpleegzorg: teamleider
 1 = medewerkers uit diverse instellingen van jeugdzorg/jeugdhulpverlening waarvan functie niet bekend muv teamleider
 opdracht in het werkveld: handelingsplannen schrijven
 Video's: Zembla uitzending' omstreden ouders'
 Casussen: drie
 Literatuur: Boeken: Literatuur
 1. Mirte Loeffen en Ina Pasveer (2004) Babel voorbij, Krachten en kansen in de intensieve pedagogische thuishulp, Amsterdam: SWP
 2. Luud Muller (2001) Thuisbehandeling en hometraining, Amsterdam: SWP
 3. Walter Hellinck (1998) Pedagogische thuishulp, Apeldoorn/Leuven: Garant
 4. Thomas Heymans en Geertien Pols (1998) Ingrijpen zonder geweld, Bussum: Couthinho
 5. Evelien Tonkens e.a. (2005)Handboek Moraliseren Burgerschap en ongedeelde moraal, Van Gennep uitgeverij
 6. J. Bartels e.a (2005). Kind in crisis, het jeugdbeschermingsdilemma, Amsterdam: SWP
 7. Joep Choy, Steven Pont, Theo Doreleijers, (2003) Moet-willige hulpverlening, Amsterdam:SWP
 8. C. Tilanus,(2005) Jeugdhulpverlening en de overheid Amsterdam:SWP
 9. A.van Montfoort en C. Tilanus (2007) Jeugdzorg en jeugdbeleid: Amsterdam, SWP
 10. H.Baartman, M.Bruning (2004) Van je familie moet je het hebben: Amsterdam: SWP
 11. A.van Gijn, (2004)Dit is het land waar grote mensen wonen: Amsterdam, SWP
 12. Herman Baartman, Jan Janssens e.a. (1998) Werken met risico's,jeugdhulpverlening en jeugdbescherming Houten Bohn Stafleu van Loghum
 13. Marius Nabuurs (2007) Systeemgericht werken, Baarn, HBuitgevers
 14. Joop Willemse, (2006) Anders kijken. Een brede kijk op menselijk gedrag, Houten, Bohn Stafleu van Loghum
 15. Steven Pont, (2005) Er zit systeem in, Amsterdam, Pont Compagnon in communicatie
 16. Alice van de Pas(1992) Visies op gezinsbehandeling, Houten, Bohn Stafleu van Loghum
 17. Arjan Bolt , (2006) Het gezin centraal, Amsterdam, SWP.
 18. Marion Welling (2002) Vraaggericht werken in de jeugdhulpverlening, Utrecht LEMMA, ( )
 19. Alfred Lange, (1994) Gedragsverandering in gezinnen, Groningen, Wolters Noordhoff
 20. Gé Haans, (2000) Themaboek kinderbescherming, Amsterdam, SWP
 21. Gé Haans e.a. (2004) Ouderbegeleiding bij roldifferentiatie, Amsterdam SWP
 22. May Michielsen e.a. (1998) Leren over leven in loyaliteit. Over contextuele hulpverlening, Acco
 23. I.Boszormenyi-Nagy, B.R Krasner (1986 vertaling 1994)Tussen geven en nemen, Over contextuele therapie, Haarlem, uitgeverij de Toorts
 24. Harrie Biemans e.a. (1994) Video-hometraining in gezinnen, Houten Bohn Stafleu van Loghum
 25. Martine Delfos (2005) Luister je wel naar mij ? Gespreksvoering met kinderen tussen vier en twaalf jaar, Amsterdam, SWP
 26. Martine Delfos (2005), Ik heb ook wat te vertellen, communiceren met pubers en adolescenten, Amsterdam, SWP
 27. Peter de Jong e.a.(2002) De kracht van oplossingen, handwijzer voor oplossingsgericht gesprekstherapie, Lisse Swets & Zeitlinger
 28. Riet Portengen (2002) Dichter bij huis, netwerkpleegzorg in Nederland, Utrecht NIZW

29. Mariska Kramer (2005) Paraplu voor pleegouders, in de juridische praktijk, Amsterdam SWP
30. Giel Vaessen (2004) Als hechten moeilijk is, een professioneel dialooggericht aanbod voor ambulante werkers in de jeugdzorg en ouders. Antwerpen/Apeldoorn Garant
31. Triple P: Werkboek (distributie via docent/trainer)
32. Alfons Ravelli en Rob Steffen (1999) 'Verdraaid goed' videointeractietraining voor hulpverleners, Houten, Bohn Stafleu van Loghum
33. Gelien Rooze, Instructie videointeractiebegeleiding in de pleegzorg
34. Nicole van As en Jan Janssens (1995); Praten met kinderen, een boek voor ouders en andere opvoeders
Vaktijdschriften: zie boven

OWE: Minor pedagogiek en jeugdzorg

Comp.: 1. methodische hulpverlening

2. communicatieve vaardigheden
3. theoretisch verantwoorden
4. levensbeschouwelijk verankeren
5. werken in een organisatie
6. persoonlijke professionaliteit

Bronnen: internetsites:
Gastles
opdracht in het werkveld,
Video's:
Casussen:
Literatuur: Boeken: Nader te bepalen
Vaktijdschriften:

OWE: Pedagogiek SPH Jaar 1 VTO en DTO

Comp.: 1. methodische hulpverlening

2. communicatieve vaardigheden
3. theoretisch verantwoorden
4. levensbeschouwelijk verankeren
5. werken in een organisatie
6. persoonlijke professionaliteit

Bronnen: internetsites: diverse
opdracht in het werkveld,
Video's: zeer diverse video's
Casussen:
Literatuur: Boeken: R. Kohnstamm, kleine ontwikkelingspsychologie; gedeeltes uit: M. Bruggraaf-Huiskes, opvoedingsondersteuning als bijzondere vorm van preventie; J. van der Maas, het diagnostische gezinsinterview; A. van der Pas, methodische ouderbegeleiding en verschillende andere.
Vaktijdschriften: Pedagogiek in Praktijk

OWE: Centrum opvoeder en jeugd: vraagverheldering

Comp.:

Herkennen opvoedingsstijlen
Inzicht in draagkracht/ last van de client
In kaart brengen van ondersteunend systeem
vraagverheldering
haalbare doelen formuleren
Intake gesprek voeren

Bronnen: internetsites:
Gastles
opdracht in het werkveld,
Video's:
Casussen:
Literatuur: Boeken: Body of knowledge:
o.a. Boyd & Bee

A vd Pas Handboek methodische ouderbegeleiding
Van Rosmalen Het woord aan de verbeelding
Hoeksema Sociologie voor de praktijk
Ehlers & Volkers Gespreksvaardigheden voor de hulpverlening

Gezins creatieve therapie: Systeembeïnvloeding, ouderondersteuning in CT be
Burggraaff-Huiskens Opvoedingsondersteuning als bijzondere vorm van preventie
Balansmodel, artikelen over maatschappelijk opvoeden, opvoedingsstijlen, invloed van gender

OWE: Diagnostiek & Psychopathologie

Comp.: A1: De beginnend creatief therapeut initieert, onderhoudt en beëindigt contacten en relaties binnen en buiten het medium

A2 De beginnend creatief therapeut verheldert de hulpvraag van de cliënt binnen en buiten het medium.

A3 De beginnend creatief therapeut analyseert de creatief therapeutische observatie.

A4 De beginnend creatief therapeut stelt creatief therapeutische doelen en maakt creatief therapeutische plannen.

B1 De beginnend creatief therapeut werkt samen met andere disciplines en collega creatief therapeuten in een behandelteam, afdeling of praktijk.

Achtergrond:

A6 De beginnend creatief therapeut evalueert en rapporteert over de creatief therapeutische behandelplannen.

C2 De beginnend creatief therapeut presenteert, legitimeert en verantwoordt zichzelf en zijn werkzaamheden en representeert zijn organisatie en professie

B1: De beginnend creatief therapeut werkt samen met andere disciplines en collega creatief therapeuten in een behandelteam, afdeling of praktijk.

Bronnen: internetsites:

Gastles

opdracht in het werkveld,

Video's: diverse documentaires- "Opgesloten meisjes", 2004,5753

- "Kim", 2004 Strafblad of schone lei, deel 1 5754

- "Tim",2004 Stafblad of schone lei, deel 2 (licht verstandelijke handicap) 5755

- "Amy, 2004, Stafblad of schone lei, deel 3 5756

- "Altijd een scheermesje bij me", (De amazones van Harreveld, afl.2) 1999, 7468

- "Met 18 moet je weg", (De amazones van Harreveld, afl.3) 1999, 7396

- "Laat me toch gewoon naar huis gaan", (De amazones van Harreveld, afl.1) 1999, 7469

- "Justitieel behandelhuis Harreveld", 1994,6545

- "Onder toezicht",1996, (Huize Alexandra), Utrecht 5060

- "Boyce", ("De kinderen van de Hondsborg"deel 3), 1999, 6540

- "Nieuwe perspectieven voor Redouan en Majid",1998, Utrecht 4680 en andere

Casussen: CT-casuïstiek

Anders : studenten zelf aan de slag met zoekopdrachten

Literatuur: Boeken: Van der Molen, Klinische PsychologieInformatiebrochure "Wet op de jeugdzorg"

Ministerie VWS Den Haag 2003

Internet zoekwoorden: "wet op de jeugdzorg" (zie informatiebrochure van www.minvws.nl)

- Internet: zoekwoorden: "leerling gebonden budget", "rugzakje" (zie www.minowc.nl)

- <minvws.nl>

- M. Raadsen en E. Knorth "Methodiekvernieuwing in de Jeugdhulpverlening, invoering van het taakvaardigheidsmodel"

Uitg: SWP, Amsterdam 2000

- W. Slot en H. Spanjaard "Competentievergroting in de residentiele jeugdzorg"

Uitg Intro Baarn 2000

- J.D. Van der Ploeg e.a. "Diagnostiek in de jeugdzorg"

Uitg: Wolters Noordhoff, Groningen1997

- M. Bosdriesz e.a. "Samenwerking Onderwijs en Jeugdzorg"

Uitg: Utrecht, SWP 1999

- F. van Yperen e.a. "Voortbouwen aan programma's in de jeugdzorg"

Uitg: Utrecht, NIZW GGZN 1998

- E. Behrend e.a. "Individuele Hulpverlening"

Uitg Houten BSL 1995 / 2000

- R. De Groot en C.M. Van Rijswijk "Kleine Atlas van het Speciaal Onderwijs"

Uitg Houten Bohn Stafleu Van Loghum 1999

Vaktijdschriften: jeugd&co, Tijdschrift voor Vaktherapie

OWE: DT: Competievergroting
Comp.: Voor Sociale Competievergroting geldt:
- Methodisch werken
- Relatie hanteren
- Analyseren
Bronnen: Video's: Eigen gemaakte / opgenomen video's door mensen uit het werkveld
Casussen: Uit het werkveld
Anders: Gastacteurs die studenten mee trainen op vaardigheden: Sociale competentievergroting.
Literatuur: Boeken: Competievergroting in de residentiële jeugdzorg.

OWE: Minor Integraal jeugdbeleid
Comp.: Alle mwd competenties, nadruk ligt op interdisciplinair samenwerken, basisvaardigheden signaleren, actief verwijzen.
Bronnen: internetsites: beleid
Gastles velerlij
opdracht in het werkveld, groot project met een vensterschool
Video's:
Casussen:
Literatuur: Boeken: Bouwstenen voor betrokken Jeugdbeleid WRR rapport 2007, P.A.H. van Lieshout.
Ploegen en bouwen- de brede school als open leergemeenschap, J. Doornenbal.
Vaktijdschriften: Zelf door studenten op te zoeken

OWE: Systeemgericht werken in de ambulante jeugdzorg
Comp.: contact leggen, analyseren, doelen formuleren en plan van aanpak ontwerpen, uitvoeren, samenwerken eigen prof. ontwikkelen
doelgericht inzetten van spel, kunstzinnige en of sportieve media
Bronnen: internetsites:
Gastles
opdracht in het werkveld,
Casussen:
Literatuur: Boeken:
Vaktijdschriften:

OWE: OWE behandeling uitvoeren ontwikkelingspsychopathologie
Comp.: indiceren, behandelplan ontwerpen, uitvoeren en evalueren
Bronnen: internetsites:
Gastles
Casussen:
Literatuur: Boeken:
Vaktijdschriften:

OWE: onderwijseenheid behandeling uitvoeren reeducatief en orthopedagogisch
Comp.: indiceren, behandelplan ontwerpen, uitvoeren en evalueren
reflecteren
Bronnen: internetsites:
Gastles
opdracht in het werkveld,
Casussen:
Literatuur: Boeken:
Vaktijdschriften:

OWE: oriëntatie en mediumstage in speciaal onderwijs
Comp.: indiceren, behandelplan ontwerpen, uitvoeren en evalueren
samenwerken reflecteren en professionaliseren
Bronnen: Gastles
opdracht in het werkveld,
Casussen:
Literatuur: Boeken:

Vaktijdschriften:

OWE: minor drang-dwang
Comp.: methodische handelen
relaties aangaan
professionaliteit
onderzoeksvaardigheden
Bronnen: Gastles 50% van de inhoud
opdracht in het werkveld,
Literatuur: Boeken:
Vaktijdschriften:

OWE: minor pedagogische hulpverlening
Comp.: Methodische werken
relaties aangaan
onderzoeksvaardigheden
Bronnen: Gastles
opdracht in het werkveld,
Literatuur: Boeken:
Vaktijdschriften:

OWE: 1). Justitieel forensische hulpverlening (JFH). Dit programma richt zich met name op in een gedwongen kader in het domein van jeugdhulpverlening. 2). Pedagogische hulpverlening (PHV) is een arrangement waarin jeugdhulpverlening in de breedte wordt behandeld.

Comp.: * Werken in en vanuit een gedwongen kader.

* Methodisch werken in complexe situatie en de daarin gemaakte keuze onderbouwen.

* Kennis nemen en toepassen van wetten, protocollen en regelgeving.

* Kennis verwerven van de Wet op de OTS.

* Leren omgaan met situaties, waarin sprake is van discretionaire ruimte.

* Omgaan met ethische dilemma's binnen jeugdzorg in het algemeen en gezinsvoogdij in het bijzonder.

* Studenten leren gebruik van dwang/drang te legitimeren/rechtvaardigen.

* Inzicht krijgen in jeugdproblematiek en het herkennen van gedragsproblemen.

* Het kennen en herkennen van gedragsstoornis bij kinderen en jeugdigen en de rol van aanleg en omgeving daarbij benoemen.

* Studenten leren complexe opvoedingssituaties te analyseren en voorstellen te doen voor behandeling.

* Onderhandelingstechnieken leren toepassen in conflictsituaties tussen jeugdigen en hun ouders.

* Opereren vanuit verschillende rollen zoals: onderhandelaar, coach, bemiddelaar/mediator enz.

* Aandacht voor de normatieve professionaliteit binnen jeugdzorg.

Bronnen: Video's: Kinderen aan de pil, Natascha, Ouderlijke onmacht, Kind als getuige en The trouble with Evan.

Casussen: Verschillende casussen uit de praktijk van jeugdzorg.

Literatuur: Boeken: 1. Luister je wel naar mij? en 2. Kinderen met gedragsproblemen, beide boeken van Martine Delfos.

Vraag 26

Hoe heeft het samenwerkingstraject met de jeugdzorg vorm gekregen?

Ingevuld door 24 respondenten

IAG is functiescholing, adviesgroep van werkgevers begeleid de opleiding en bepaalt mee het curriculum onderzoeksprojecten bij Spirit, Altra en veel stage/werkplekken in de jeugdzorg

Agressietraining: volledig door jeugdzorg gegeven, wel aangepast
minor drang-dwang: contractbasis
rehabilitatie: op dit onderdeel
minor pedagogische hulpverlening: contract

Contacten van docenten met deskundigen uit het werkveld

Moduleleider komt recent uit K&J psychiatrie, gastdocenten uit dit netwerk

via de Veld AdviesRaad (VAR)

ontwikkelen van lesmateriaal, opdrachtgeverschap

informeel overleg

022 HANZE SPH

Via bureau Jeugdzorg (lector) en deskundigheidsbevorderaars AMK

Expertmeting, deelname in klankbordgroep en meewerken bij onderwijsontwikkeling

Indirect: ontwikkelaar is werkzaam in de jeugdhulpverlening/ en heeft jarenlang in de GGZ gewerkt, en heeft contact met collega's uit de Jeugdzorg.

Overleg met beroepsbeoefenaren

In overleg met beroepsbeoefenaars.

Werk/praktijkbegeleider voor stagiaires, afkomstig uit de Jeugdzorg zijn hierbij betrokken. Oud-studenten die werkzaam zijn in de Jeugdzorg hebben meegelezen. Dit betreft de investering in het ontwikkelen van Minor Jeugd & Gezin 1 plus Jeugd & Gezin II

klankbordgroep heeft stukken mee-ontwikkeld en is ook betrokken geweest bij visitatie op 1 april j.l.

gezamenlijke site

Enquête + netwerkbijeenkomsten

Via klankbordgroep. Maar de samenwerking is in de praktijk van alle dag verwaterd.

Structureel

De minor is volledig in samenwerking met het werkveld ontwikkeld en wordt ook in samenwerking uitgevoerd

Minor is opgesteld met docenten, werkzaam in de jeugdzorg. Onderwijsarrangement is ontwikkeld in samenwerking met docenten, werkzaam in de jeugdzorg.

Werkers uit jeugdhulpverlening zijn als docent aangetrokken

Via bureau Jeugdzorg (lector) en deskundigheidsbevorderaars AMK

samen ontwikkeld en uitgevoerd contractbasis

Vraag 28

Welke procedure(-afspraken) met wie (externe partner) heeft uw opleiding ontwikkeld om het onderwijsarrangement actueel te houden?

Ingevuld door 32 respondenten

2x per jaar docentenvergadering, 1x per jaar adviesgroepvergadering

Er zijn geen procedureafspraken. Er is een beroepenveldcommissie, waarin ook de jeugdzorg (ambulant/residentieel) vertegenwoordigd is, de lector is medeverantwoordelijk voor de inhoud en denkt dus ook mee over actualiteit en er is een adviesraad met instituutsdirecteur, bijzonder hoogleraar maatschappelijk werk en lector die meedenken over actualiteit van het curriculum

bovengenoemde partijen.

Geen, de docent werkt zelf als GZ psycholoog in de jeugdzorg

Agressietraining: contact voor dit onderdeel

minor drang-dwang: contract

rehabilitatie: werkveldmeeting

minor pedagogische hulpverlening: Contract

Expertgroep op tactisch niveau van instellingen. De experts zoeken, op verzoek van de opleiding, naar geschikte kandidaten binnen de instelling. Nieuwe onderwijsontwikkelingen worden in de expertgroep en/of via contacten vanuit die groep geboren en vervolgens voorgelegd aan/besproken met deskundigen uit het werkveld. Ruim 40% van de leden van de expertgroep is verbonden aan een instelling voor jeugdzorg in de regio.

In specifieke studie-onderdelen is de samenwerking met jeugdzorginstellingen intensiever of intensiever geweest. Ook is het lectoraat Jeugd en Opvoeding op verschillende manieren betrokken bij de verschillende studieonderdelen.

Ook zijn alumni uit diverse instellingen betrokken bij de ontwikkeling van studieonderdelen in de afgelopen drie schooljaren.

convenant met 2 instellingen uit de K&J psychiatrie

beoordeling evaluatieresultaten door adviesraad

Het team dat het onderwijsarrangement ontwikkelt en uitvoert gebruikt het project als startproject in de propedeuse. Nadruk ligt op leren leren en op: omstandigheden die van invloed zijn waarom de ene 18-jarige naar het hbo gaat en de andere 'zwerft'.

Bespreking van het onderwijsprogramma in het overleg met de VAR

jaarlijkse evaluatie en update volgens het kwaliteitszorgsysteem van de opleiding

contacten praktijkinstellingen

in kenniskring/lectoraat.

jeugdzorg en gemeente

adviesbureaus en de onderwijsbegeleidingsdienst (brede scholen)

Onderwijsproducten worden voorgelegd aan een resonansgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van het werkveld. Geen specifieke afspraken met partners uit de jeugdzorg

Overleg met beroepsbeoefenaren

Evaluatie en bijstelling

Consultatiecommissie: Hoenderloo Groep

Contacten met werkbegeleiders vanuit de stage

evaluaties en contacten met werkveld middels bezoeken en gesprekken

er komt een adviescommissie

lector is in het veld heel bekend en heeft groot netwerk

Bijeenkomsten met werkbegeleiders vanuit de praktijk (1 x per jaar)

Bureau Jeugdzorg en Raad van Kinderbescherming (3 x per jaar)

Wordt ook aangeboden in contractactiviteiten en blijft zo actueel.

We betrekken mensen uit het werkveld om colleges te geven en mee te ontwikkelen van onderwijs.

evaluaties met studenten/ ervaringen van docenten

diverse, o.a. werkveldcommissie maar jeugdzorg maakt hier geen deel van uit

gemeente, jongerenwerk, jeugdzorgpartner

evaluatie en bijstellen op initiatief van zowel de opleiding als de samenwerkingspartners

Regelmatige afstemming met onze Werkveld Advies Commissie

actualisatie door werkveld/ aangetrokken docenten

Alle docenten zijn werkzaam geweest in het werkveld.

in kenniskring/lectoraat.

jeugdzorg en gemeente

adviesbureaus en de onderwijsbegeleidingsdienst (brede scholen)

ontwikkeltraject met periodiek evaluatie en plan voor verbetering

contract

Algemene vragen

Vraag 31

In hoeverre voedt het lectoraat de onderwijsarrangementen in het curriculum? Kunt u de “good-practice(s)” kort beschrijven.

Ingevuld door 27 respondenten

Het lectoraat is actief betrokken geweest bij de ontwikkeling van de Master, met name met het onderzoeksprogramma, maar ook met de grote lijnen, voortkomend uit de visie die het lectoraat heeft op professionalisering. De keuze voor het praktijkverbeteringsproject als rode draad voor de opleiding is tot stand gekomen op basis van de inbreng vanuit het lectoraat.

Verder is het lectoraat boegbeeld van de opleiding en is de lector eindverantwoordelijk voor de inhoud. Jaarlijks wordt in overleg met docenten/opleidingscoördinator de inhoud van de opleiding beoordeeld, alsmede de vraag of de betrokken docenten in staat zijn deze inhoud over te brengen.

Ontwikkelen van een behandelmethodiek

Methodische ondersteuning

opzetten van werkbegeleiding

Via Kenniskringleden en de lector levert het lectoraten J&O en Groot Stedelijke ontwikkelingen bijdragen aan onderwijsarrangementen.

Good Practices zijn: Minoren EHBOO, Boefjes en Bajesklanten, Schooljeugd en Neighbourhood Governances zijn geheel of gedeeltelijk vanuit en in samenwerking met het lectoraat ontwikkeld

convenanten met instellingen, (gast)docenten uit het werkveld, vanuit Preventie, jeugdzorg, K&J psychiatrie wetenschappelijk onderzoek

start van een Master opleiding, lectoraat Adrie van Montfoort, dit heeft wisselwerking naar de HBO opleiding

nauwe samenwerking met minor 'vroegsignalering en preventie"

Indirecte input via publicaties die aangestuurd worden vanuit het lectoraat

marginaal meegenomen in onderwijs

de minor is geïnitieerd vanuit en wordt mede verzorgd door het lectoraat

Ontwikkeling minor Brede School

thema's voor multidisciplinaire wijkondersoeksprojecten in tweede jaar voltijd

Master Urban Education

Onderzoek naar dialooggericht handelen in de jeugdzorg heeft geleid tot methodiekinnovatie, onderdeel van programma jaar 3.

Onderzoek naar dialooggericht handelen in de jeugdzorg heeft geleid tot methodiekinnovatie, onderdeel van programma jaar 3.

Lectoraat 'Veiligheid & Sociale Cohesie'; docenten uit het team J&G zitten in de lectoraten

Lectoraat 'Bewegen & Bewegingsbegeleiding'; ervaringsleren is onderdeel van het curriculum.

Het door het lectoraat ontwikkeld

zelfevaluatieinstrument voor zorgplannen (ZIP_care)

nauwe samenwerking met minor 'vroegsignalering en preventie"

Lectoraat 'Veiligheid & Sociale Cohesie'; Minor Veiligheid en Social Cohesie + minor Multiprobleemgezinnen

Studenten nemen deel aan onderzoeksopdrachten vanuit het kenniscentrum. Daarnaast nemen docenten deel aan een kenniskring waarin ze onderzoek doen. Een van de doelstellingen is dat zij de opgedane kennis en ervaring weer in het bachelor-onderwijs inbrengen. Waarschijnlijk zouden we echter nog wel (veel) meer gebruik kunnen maken van onderzoek dat het lectoraat en het kenniscentrum uitvoeren

Docenten nemen deel aan een kenniskring en worden bijgeschoold op het vlak van onderzoeksvaardigheden. De onderzoeken die zij in de kenniskring doen gebruiken zij als input in hun lessen

Studenten nemen deel aan onderzoeksopdrachten vanuit het kenniscentrum. Daarnaast nemen docenten deel aan een kenniskring waarin ze onderzoek doen. Een van de doelstellingen is dat zij de opgedane kennis en ervaring weer in het bachelor-onderwijs inbrengen. Waarschijnlijk zouden we echter nog wel (veel) meer gebruik kunnen maken van onderzoek dat het lectoraat en het kenniscentrum uitvoeren

Docenten nemen deel aan een kenniskring en worden bijgeschoold op het vlak van onderzoeksvaardigheden. De onderzoeken die zij in de kenniskring doen gebruiken zij als input in hun lessen.

samen praktijkonderzoek onderdelen ontwikkelen. Onderzoeksopdracht van lectoraat als afstudeertraject voor studenten.

Onvoldoende, is in ontwikkeling

Elk jaar enkele afstudeerscripties in samenwerking met

Het gegeven lectoraat bestaat nog niet zo lang, dat we hier al van een waarneembaar effect kunnen spreken.

Vanaf september 2008 komt er een apart lectoraat voor Jeugdzorg

-outreaching werken, samenwerking met jeugdzorg

-VG, onderzoek ism veldwerkers naar passende aanpak bij LVGG

Lector: Uitgaande van de brede definitieve jeugdzorg (inclusief CJG's en het preventieve traject: Contact met Lumens Groep Eindhoven en Centrum Jeugd en Gezin Eindhoven. Kennis vloeit naar onderwerp, met name naar Minor "De Jeugd van Tegenwoordig".

de minor is geïnitieerd vanuit en wordt mede verzorgd door het lectoraat

nog niet

Ontwikkeling minor Brede School

Expertisecentrum Brede School

Master Urban Education

Ontwikkelen van een behandelmethodiek

Methodische ondersteuning

opzetten van werkbegeleiding

Vraag 32

Met welke instellingen voor jeugdzorg heeft uw opleiding sinds 2004 -2005 intensieve contacten onderhouden, anders dan hierboven al vermeld? Geef hier bijvoorbeeld het convenant weer met een jeugdzorginstelling of het aantal vertegenwoordigers van jeugdzorginstellingen in de adviesraad/ in de beroepenveldcommissie.

Ingevuld door 39 respondenten

geen, mede vanwege het jonge karakter van de opleiding

Pactum, een van de sectordirecteuren maakt deel uit van de beroepenveldcommissie.

we bestaan nog niet zo lang

Altra Jeugdzorg

Stichting Gereformeerd Jeugdzorg
Philadephia
Kwadrant
Metray

Stichting Jeugdformaat, convenant voor samenwerking rondom onderzoek door studenten, duaal
opleidingstraject, deskundigheidsbevordering voor medewerkers
Leden van de Expertgroep, Stek jeugdzorg, Cardea jeugdzorg, JSO, Jutters, Jeugdformaat, BJZ-Haaglanden,
instellingen voor schoolmaatschappelijk werk

Opleidingsadvies com.
Curium K&J psychaitrie
De Jutters K&J psychiatrie
Cardea jeugdzorg
GGZ
Consultatiebureau
Teylingereind (onderzoek)
Plannen voor HBO variant werken in gedwogen kader
Verslavingszorg
Organisatie voor Dak en Thuislozen, jeugd

4 vertegenwoordigers van Jeugdzorginstellingen in de beroepenveldcommissie.

17 convenanten

contacten verlopen via diverse stageplaatsen
m.n. in de stage fase 2 (zie elders). Er is geen sprake van convenanten. Momenteel heeft er geen
vertegenwoordiger uit de jeugdzorg zitting in de werkveldcie.

convenant met HVO-Querido en met Spirit

Nederlands Jeugdzorg Instituut (1)
Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam (1)
Advies- en Begeleidingsdienst voor het Onderwijs (ABC) (1)

jeugdzorg haaglanden, Horizon, Mooi

Bureau jeugdzorg
Dunamis

bjz
Entrea
Oosterpoort
Lindehout
Kion

enz.

Praktijkinstellingen

Bevertegenwoordigers in beroepenveldcommissie

Er was rond geweld in en rond het huis met CMO-Groningen en vele instellingen rond kinderen, jongeren, pubers, ouderen en seksueel geweld een project van 2007-2008. Sinds 2006 loopt de minor Integraal jeugdbeleid

Jeugdzorg Rotterdam

Servicepunt School MW Rotterdam,

niet van toepassing

Convenanten met OCK Het Spalier, Parlan, Bureau Jeugdzorg Noord Holland , Centrum Wonen,Zorg en Welzijn. Leger des Heils N-H, OC Middenduin, Leger des Heils Amsterdam, Deze organisatie zijn ook lid van de Beroepenveldcommissie

Andere leden Beroepenveldcommissie: Doggershoek, GGZ NHN,

we hebben een werkveldadviescommissie (4x per jaar) bestaande uit 25 instellingen uit het gehele werkveld, waaronder jeugdzorginstellingen. Taak: advisering aan de opleiding .

In ontwikkeling ,daar de opleiding pas in september 2005 gestart is. Wel samenwerkingsverbanden ,nog geen convenanten

De Sprengen > duale opleiding SPH; als invulling specifiek gericht op de gedwongen justitiële hulpverlening Triade

Hoenderloo Groep

Jeugdhulp Friesland, convenant mee afgesloten om onderzoek te doen op het gebied van planmatig werken , dr. Gabriel Anthonio, voorzitter van college van bestuur van Jeugdhulp Friesland is als lector verbonden aan de Stenden Hogeschool

Bureau Jeugdzorg

buro jeugdzorg haaglanden

Bureau Jeugdzorg

Raad van Kinderbescherming

Pleegzorg

Jeugdreclassering

Jarabee Jeugdzorg in Twente - convenant

Ev. Jugendhilfe Münsterland -convenant/scholing

Westfälisches Jugendheim Tecklenburg -convenant/scholing

Christophorus Werk Lingen convenant/scholing

Jugend Kulturzentrum die Scheune Ibbenbüren convenant/scholing

Eylarduswerk Diakonische Kinder- Jugend- und Familienhilfe Bad Bentheim convenant/scholing

Stichting Kinderhuis Tamara, Suriname (samenwerkingsovereenkomst en stages)

Madras Christian College, India (idem)

Rentray bijscholings traject voor medewerkers (in voorbereiding)

Stichting Dagcentra Twente (scholing)

Evangelisches Jugendheim Steinfurt (scholing)

Jarabee Jeugdzorg in Twente - convenant

Ev. Jugendhilfe Münsterland -convenant/scholing

Westfälisches Jugendheim Tecklenburg -convenant/scholing

Christophorus Werk Lingen convenant/scholing

Jugend Kulturzentrum die Scheune Ibbenbüren convenant/scholing

Eylarduswerk Diakonische Kinder- Jugend- und Familienhilfe Bad Bentheim convenant/scholing

Stichting Kinderhuis Tamara, Suriname (samenwerkingsovereenkomst en stages)

Madras Christian College, India (idem)

Rentray bijscholings traject voor medewerkers (in voorbereiding)

Stichting Dagcentra Twente (scholing)

Evangelisches Jugendheim Steinfurt (scholing)

GGZ Noord Holland

Jeugdhulp Friesland, convenant mee afgesloten om onderzoek te doen op het gebied van planmatig werken
, dr. Gabriel Anthonio, voorzitter van college van bestuur van Jeugdhulp Friesland is als lector verbonden aan de
Stenden Hogeschool
Bureau Jeugdzorg

4 vertegenwoordigers in beroepenveldcommissie
werkgroepen beroepsproducten, kennisontwikkeling,

Stichting Oosterpoort, B.J. Lindenhout, Iriszorg, Entrea, bureau Jeugdzorg, OG. Heldring Stichting,
Hoenderloogroep, Pactum.

2 vertegenwoordigers in de beroepenveldcommissie uit de jeugdzorg
vele contacten met instellingen uit de jeugdzorg vanuit het stagebureau.

-Jeugdinstelling/internaat Valkenheide in kader van outreachend werken
-Stad Utrecht : client en systeem participatie in de zorg
-Harreveld, jeugdgevangenis

De Combinatie, Novadic-Kentron, Kompaan, Lumens Groep, Kinderopvang Korein.

Er was rond geweld in en rond het huis met CMO-Groningen en vele instellingen rond kinderen, jongeren,
pubers, ouderen en seksueel geweld een project van 2007-2008. Sinds 2006 loopt de minor Integraal jeugdbeleid

Jeugdzorg Rotterdam als hoofdinstantie maar verder nog groot aantal organisaties uit de rotterdamse regio en
werkveld die met/voor jeugd werken

Stichting Gereformeerd Jeugdzorg

Vraag 36

Een eerstejaarsstudent(e) wil worden opgeleid voor de jeugdzorg. Welke ideaaltypische opleidingsroute binnen uw opleiding adviseert u aan deze student?

Ingevuld door 41 respondenten

minor jeugd en jongeren (30 ECTS); minor pedagogische advisering (30ECTS); in praktijkopdracht en praktijkonderzoek een praktijkplek in jeugdzorg zoeken.

SPH of MWD + minor jeugdzorg

Onderzoeksopdracht werkveld jeugdzorg (8 ects)

minor integraal jeugd beleid (30 ects)

stage in werkveld jeugdzorg (30 ects)

specialisatie jeugdpsychologie (30 ects)

afstudeeropdracht jeugdzorg (30 ects)

We zijn geen initiële opleiding. Het gaat bij de masteropleiding om studenten die al in de jeugdzorg werken en een loopbaanstap willen maken.

4 jarig traject waarin de minorkeuze afhankelijk is van:

affiniteit met residentieel werkvorm (drang-dwang)

affiniteit met ambulante werken (hulpverlening aan huis)

Afhankelijk van leeftijd en eerder verworven competenties adviseren we deeltijd/duaal of voltijd. Instellingen voor jeugdzorg hebben behoeften aan wat op oudere professionals met enige levens-ervaring. Die doelgroep verwijzen we naar deeltijd/duaal. De jonge havige, VWO-er of MBO-er adviseren we om de voltijd-opleiding te volgen. Die jonge student adviseren we via studieloopbaanbegeleiding om bij studieonderdelen steeds keuzen te maken voor varianten van opdrachten met betrekking tot de jeugdzorg, stages in propedeuse en H2 in de jeugdzorg, minoren die betrekking hebben op de jeugdzorg zoals bovengenoemd. (assessments maken onderdeel uit van het opleidingstraject richting deeltijd/duaal en verkorte opleiding voor MBO-ers)

brede basis in eerste 2 jaren met keuzevakken jeugdzorg, stage in jeugdzorg, verdiepende minor jeugdzorg en nog een ander specialisme zoals werken in gedwongen kader/GGZ/ etc, daarnaast nog mogelijkheid voor brede minor Preventie/ondernemerschap

HBO Pedagogiek (bachelor) gevolgd na een aantal jaren door de Master Pedagogiek

mwd major, werken met gezinnen minor

Indien de student zich wil verdiepen of 'verbreden', danwel geïnteresseerd in staf- of coördinatiefunctie is de HKP van de EHvA geschikt, met daarin de differentiatie 'Onderwijs en Jeugdzorg'.

HBO-pedagogiek. afstudeerprofiel ambulante/residentieel

Mwd

Major MWD en Minor systeemgericht werken in de ambulante jeugdzorg

reguliere route

SPH MWD route; de studenten kunnen een eigen route maken en lpus via de specialisatie en minor is er alle gelegenheid zelf aan de doelgroep alle aandacht te besteden.

majorroute mwd of sph en minor jeugdzorg in jaar 3 en 4

volg de opleiding SPH, kies anders bij de major voor jeugdzorgonderwerpen en specialiseer je in de minoren

HBO TP

Major SW, minor SPH , keuze uit differentiatie-minors gezinscoach, dagbesteding en traject begeleiding, groepswork en jeugdcriminaliteit, interprofessioneel samenwerken, , jeugdhulpverlening in gedwongen setting (= in ontwikkeling) . Ideaaltypisch beroepsprofilering in major sw en minor sph met een uitstroomprofiel voor een gekozen beroepspraktijk in het brede domein van jeugdzorg.

Major SW, minor MWD, keuze uit differentiatie-minors gezinscoach in multi-problem gezinnen, multiculturele gezinsinterventies, schoolmaatschappelijk werk, interprofessioneel samenwerken, welzijn in de wijk, jeugdhulpverlening in gedwongen kader (= in ontwikkeling)

Ideaaltypisch beroepsprofilering in major sw en minor mwd met een uitstroomprofiel voor de gekozen beroepspraktijk in het brede domein van jeugdzorg.

Master-opleiding variant Integrale jeugdzorg

kies in de P-taken de context van jeugdzorg en daarna een minor op het gebied van opvoeding

Major, praktijkwerk en stage binnen jeugdzorg en minoren opvoedingsondersteuning en opvoedingsondersteuning in problematische ondersteuning of gezinshulpverlening op locatie Leeuwarden.

Propedeuse; major 1 en 2,

Minor Jeugd & Gezin,

Verbredende minoren: Verslavingskunde, Multiprobleemgezinnen of Professional in de Multiculturele samenleving

Minor 2 Jeugd en Gezin,

Major 3,

Diverse keuzeminoren waaronder Pedagogiek,

Major 4.

Het volgen van de propedeuse. In de hoofdfase de major en minor 'Hulp op maat aan kind en jongere'. De stage in het vierde jaar binnen een instelling voor jeugdzorg en daar ook het contractwerkstuk aan verbinden.

SPH en later de master

MWD

Propedeuse; major 1 en 2,

Minor IMW

Verbredende minoren: Gedwongen hulpverlening,

Minor Multiculturele Samenleving

Major 3,

Keuze uit Multiprobleemgezin, Veiligheid en Social Cohesie en Psychiatrie en Verslavingskunde

Major 4.

propedeuse sph, met voor jeugdzorg relevante keuzemodulen

2e jaar stage binnen een instelling voor jeugdhulpverlening en binnen de keuzeopdrachten binnen het onderdeel professionele ontwikkeling zoveel mogelijk opdrachten kiezen rondom jeugdproblematiek en jeugdzorg

3e jaar idem; daarnaast binnen het leerpakket "methodische cyclus" kiezen voor de onderdelen outreachende hulpverlening, gedragsverandering in gezinnen en conflict- en agressiehantering

4e jaar onderzoek doen binnen een instelling voor jeugdhulpverlening of rondom jeugdproblematiek en een minor ambulante jeugdhulpverlener of Werken in Gedwongen Kader

propedeuse mwd met voor jeugdzorg relevante keuzemodulen

2° jaar stage binnen een instelling voor jeugdhulpverlening en binnen de keuzeopdrachten binnen het onderdeel professionele ontwikkeling zoveel mogelijk opdrachten kiezen rondom jeugdproblematiek en jeugdzorg

3° jaar idem; daarnaast binnen het leerpakket "methodische cyclus" kiezen voor de onderdelen outreachende hulpverlening, gedragsverandering in gezinnen en conflict- en agressiehantering

4° jaar onderzoek doen binnen een instelling voor jeugdhulpverlening of rondom jeugdproblematiek en een minor ambulante jeugdhulpverlener of Werken in Gedwongen Kader

volgens 3 minoren

Het volgen van de propedeuse. In de hoofdfase de stages in het 2^e en 3^e jaar in het speciaal onderwijs of jeugd GGZ. Minor 'Hulp op maat aan kind en jongere' en/of 'Kinder en jeugdpsychiatrie' in het 4^e jaar. Afstudeerwerkstuk en produkttypering (= behandelaanbod) richten op deze doelgroep.

major social work en minoren gericht op specialisatie

Stageplaatsen in 1^e, 2^e en 3^e jaar binnen jeugdzorg, minorkeuze op het terrein van de jeugdzorg en tot slot het afstudeerproject (onderzoek en innovatie) binnen de jeugdzorg.

keuze major SPH of MWD met minor jaar 2, 3 en 4 keuze pedagogiek en jeugdzorg

standaard propedeuse, 2^e jaar praktijksituatie in VSO, 3^e jaars stage in jeugdzorg, 4^e jaar onderzoek naar een verwant thema, minor gericht op jeugdzorg of onderwijs.

Bij vraag 35 is verder geen invulruimte beschikbaar. Daarom hierbij de opmerking dat de antwoorden bij vraag 35 gelden voor DT.

- In de propedeuse maken studenten producten waarbij ze vaak zelf casuïstiek mogen kiezen - hier adviseren we studenten om voor jeugdzorggerelateerde casuïstiek te kiezen.
- Studenten worden in de propedeuse geacht 160 uur praktijkervaring op te doen - ook hier zal betreffende student ondersteund worden bij de zoektocht en invulling in de jeugdzorg.
- In het vast propedeusecurriculum zitten inhouden rondom 'agogische opdracht', 'ontwikkelingspsychologie' etc. We zullen de student in kwestie adviseren de opdrachten die hier aanhangen nadrukkelijk en zorgvuldig uit te werken t.b.v. het portfolio.
- Betreffende student adviseren we een jeugdzorggerelateerde minor te kiezen: "De jeugd van tegenwoordig", "pedagogische advisering", "Jongeren, Jeugd en Cultuur".
- In de postpropedeutische fase SPH zal de student geadviseerd worden jeugdzorggerelateerde keuzemodules te volgen, zowel IKM's als EKM's, zoals "Opvoedingsondersteuning".

Alle keuzemogelijkheden zitten in de eindfase van de opleiding. Studenten kunnen kiezen voor minor Integraal Jeugdbeleid, of specialisatie casemanagement of dwang en drang. Binnen de specialisaties zijn er mogelijkheden om aandacht aan jeugdzorg te besteden.

Afstudeeropdracht, 30 EC's kunnen binnen Jeugdzorg uitgevoerd worden.

stage binnen de jeugdzorg, major en minor

majorroute mwd of sph en minor "Zorg om Jeugd" in jaar 3 en 4

4 jarig traject waarin de minorkeuze afhankelijk is van:
affiniteit dwang- en drang hulpverlening

Vraag 37

In welke mate bent u tevreden over de ontwikkelde competenties op het gebied van de jeugdzorg bij het afstuderen van het huidige cohort vierdejaars studenten? Motiveer uw antwoord.

Ingevuld door 39 respondenten

geen mening, ons eerste cohort is net in het tweede leerjaar gestart

Ik kan dat slechts van een afstand beoordelen, maar ik denk dat hun competenties over het algemeen voldoende zijn, om als beginnend beroepsbeoefenaar aan de slag te gaan.

De minor bestaat pas 2 jaar maar ontwikkelt zich snel, redelijk tevreden over het afstudeerniveau, maar er is geen algemene uitspraak over te doen.

zo ver zijn we nog lang niet

niet van toepassing. Er is geen vierde jaar

Tevreden, studenten hebben geleerd meerdere methoden te vertalen naar diverse contexten; methodeologische denken/handelen

Horende werkveld is met zeer tevreden over de kwaliteit van de stagiaires 3^e jaar en de afgestudeerden

Voor wat betreft de sociaal-agogische en reflectieve competenties ben ik tevreden over de ontwikkelde competenties van de vierdejaarsstudenten. Ook voor wat betreft vraagsturing, probleemgerichtheid en diversiteit zijn studenten voldoende voorbereid. Minder tevreden ben ik over de mate waarin gemiddelde studenten kansgericht, contextgericht, gebiedsgericht, transparant, maatschappelijk gericht en integraal kunnen werken. Overigens geldt dat ook voor de professionals die hen opleiden tijdens stages bij instellingen. Zie ook mijn opmerking bij vraag 40. Een aantal studenten die zich gedurende de opleiding specifiek toegelegd hebben op deze aspecten is zeker ruim voldoende competent. Dat geldt ook voor competenties op het terrein van in- en overzicht over de versnippering in het werkveld. Er zijn studenten die dat beheersen, maar dat geldt niet voor de gehele groep.

veel gereedschap aangeboden, stage biedt realiteitsconfrontatie, verieping jaar 4. Wij moeten ook onder ogen blijven zien dat de leeftijd van onze studenten voltijd mee speelt, rijping van de persoonlijkheid komt nu eenmaal na opgedane ervaring, die valt niet alleen in methodiek te ondervangen

Tevreden. De competentieset is de afgelopen jaren intern en extern bediscussieerd en is een goede afspiegeling van de competenties die werkelijk nodig zijn als beginnend beroepsbeoefenaar.

Studenten van CT-Zuyd worden enerzijds breed opgeleid als hulpverlener bij zeer diverse doelgroepen (van jong tot oud) en anderzijds specifiek geschoold in het vaktherapeutisch werken met diverse categorieën van cliënten. Kinderen en jeugdigen is zo'n categorie. De mate waarin de studenten hierin worden geschoold om vanuit CT te kunnen werken met deze categorie vindt de opleiding op dit moment adequaat.

ambitie is de competenties voor dit werkveld aan te scherpen; daaruit kan afgeleid worden dat breedte maar vooral diepgang versterking behoeven

Wij zijn tevreden, onder andere omdat de studenten zelf aangeven voor hun professionele ontwikkeling veel aan de opleiding te hebben gehad en hun werkgevers geven positieve feedback op hun onderzoeken.

Ik ben tevreden, de studenten krijgen een basis om binnen de jeugdzorg te aan de slag te kunnen gaan. In het nieuwe competentiegericht onderwijs wordt dit echt veel beter. Jeugdzorg elementen zitten in alle onderwijscomponenten en er is sprake van een geïntegreerde benadering

voldoende. De major leidt niet specifiek voor de Jeugdzorg op. Het is een generalistische opleiding tot maatschappelijk werker. Maar in de minor kunnen studenten zich specialiseren. Vanaf 2008-2009 wordt de minor systeemgericht werken in de ambulante jeugdzorg aangeboden

redelijk tevreden. Kunnen functioneren als startbekwaam met generieke competenties.

We leiden niet specifiek op voor jeugdzorg. dat is afhankelijk van studenten, eigen invulling ,eigen route.

ontevreden o.a. door gebrek aan voldoende ontwikkelingspsychologische en pedagoogische kennis en affiniteit met jeugdproblematiek van MW-ers

Tevreden met de ontwikkelde competenties voor het beroep SPH, specialisatie en focus op de specifieke beroepscontext van (delen) van de jeugdzorg kan beter (ontwikkeling uitstroomprofielen)

Tevreden met de ontwikkelde competenties voor het beroep MWD, specialisatie en focus op de specifieke beroepscontext van (delen) van de jeugdzorg kan beter (ontwikkeling uitstroomprofielen).

Deze vragenlijst heeft betrekking op een 2 jarige master-opleiding

onze competenties richten zich op het gehele werkveld, niet alleen op jeugdzorg. Er is gelegenheid genoeg voor studenten zich in deze sector te verdiepen

Hebben nog geen vierde jaars cohort. Pas vanaf volgend jaar.

Tevreden omdat we de volle breedte van de Jeugdzorg laten zien, en omdat de competenties beter uit de verf komen.

Studenten leren m.i. beter om te gaan met dilemma's. welke keuzen maak je en welke verantwoording geef je voor je handelen.

niet, te weinig specifiek

Redelijk tevreden, ambulante hulpverlening in justieel kader moet explicieter in de opleiding aan bod komen.

Hangt sterk af van de keuzes die men maakt in met name het vierde jaar. Studenten die een minor ambulante jeugdhulpverlening, dan wel werken in gedwongen kader hebben gedaan zijn voldoende toegerust om als beginnend beroepsbeoefenaar de arbeidsmarkt op te gaan. Scholing gericht op de specifieke functie die men gaat bekleden zal altijd nodig blijven

Hangt sterk af van de keuzes die men maakt in met name het vierde jaar. Studenten die een minor ambulante jeugdhulpverlening, dan wel werken in gedwongen kader hebben gedaan zijn voldoende toegerust om als beginnend beroepsbeoefenaar de arbeidsmarkt op te gaan. Scholing gericht op de specifieke functie die men gaat bekleden zal altijd nodig blijven

ja, student heeft kans gehad 4 minoren te kiezen op dit vlak. Het totale aanbod van minoren is op dit gebied binnen de hogeschool is tien.

Studenten zijn goed in staat binnen geïndiceerd zorgaanbod en in het speciaal onderwijs te functioneren.

redelijk tevreden, afhankelijk van de manier waarop de student zich echt verdiept heeft in wat er van hem gevraagd wordt.

Als het gaat om de competenties om binnen de jeugdzorg op HBO-niveau te functioneren behoorlijk tevreden. Wanneer het specifiek gaat om kennis van het gehele domein van de jeugdzorg, matig tevreden.

Toenemend tevreden. De opleiding SPH en MWD bieden een algemene opleiding tot SPH-er dan wel MWD-er. Middels vrije studies dan wel minor keuze kan de student zich verdiepen in de jeugdzorg. De opleiding ontwikkelen op dit moment de minoren. Per leerjaar worden deze minoren nu uitgerold in de opleiding en zal dit in de komende jaren goed uit de verf gaan komen.

Studenten die bv de in 36 genoemde route hebben genoten, kunnen zich begeven in het spanningsveld van behandelen/ opvoeden/ begeleiden.

Voldoende theoretische basis met voldoende praktijkervaring als ondersteuning. Zie ook Zelfevaluatierapport 2003.

We leiden niet specifiek op voor jeugdzorg. dat is afhankelijk van studenten, eigen invulling ,eigen route.

voldoende tevreden

redelijk tevreden. er is een goede generieke basis en er zijn veel mogelijkheden binnen stage/afstuderen/minoren en capita selecta om het generieke specifiek te verdiepen

Tevreden,

studenten hebben geleerd meerdere methoden te vertalen naar diverse contexten; methodeologische denken/handelen

het werkveld is zeer tevreden over de kwaliteit van de stagaires 3^e jaar en de afgestudeerden

Vraag 40

Welke indruk heeft u van oud-studenten/alumni die in de jeugdzorg werkzaam zijn? Waar lopen zij tegenaan in de praktijk? Welke geluiden uit het werkveld hoort u?

Ingevuld door 29 respondenten

De oudstudenten zijn tevreden over het programmaanbod en de thema's van de minor

Verzwarend van de problematiek van cliënten

Hardnekkige ketenproblematiek

Wisselende ervaringen met standaardisering van het werk

Toegenomen druk op de jeugdzorg: juridificering van het beroep

analytisch denken van studenten ontbreekt,

diploma is het rijbewijs, chauffeur ben je pas na een paar jaar.

Oud-studenten beginnen vaak vol enthousiasme aan een baan in de jeugdzorg. In hun stage zijn ze geenthousiasmeerd en ze willen daar aan de slag. Het werk valt hen zwaar en de context waarin zij werken voldoet vaak niet aan de voorwaarden die noodzakelijk zijn voor beginnende beroepsbeoefenaren. er is weinig ruimte voor ondersteuning en leren. De competenties van ervaren collega's op het terrein van maatschappelijk gericht, integraal, contextgericht, transparant en integraal te werken ontbreekt vaak op de plekken waar studenten stages volgen. Daarmee ontbreken voorbeelden en begeleiding op dit punt voorprofessionals in opleiding. Zoals een aantal studenten het treffend uitdrukte: 'Op mijn stage doen mijn collega's niet zoals jij. Ze luisteren niet naar wat ik heb in te brengen. Ik ben als laatste binnengekomen en sta onderaan de pikorde'. Dit laatste wordt zowel door alumni, als door het werkveld zelf (bij navraag) beaamd. Het is onderwerp van gesprek in overleg met experts. Extra zorg in het werkveld en mogelijk ook samenwerking met opleidingen is op dit punt van groot belang.

Het verloop in de jeugdzorg is groot. Instellingen hebben behoefte aan wat oudere levenservaren professionals van beide geslachten, die langere tijd blijven. Die zijn moeilijk te vinden. 'De jeugd van tegenwoordig' is gesocialiseerd in een wereld van snel wisselende contacten, interesses en een enorm potentieel aan mogelijkheden. Zij binden zich minder snel aan een instelling en willen meer van de (beroeps)wereld zien. Jeugdzorginstellingen geven zelfs aan minder behoefte te hebben aan HBO-opgeleide professionals en liever MBO-ers aan te willen trekken. Mogelijk hangt dat ook samen dat HBO-ers in de residentiële jeugdzorg al jaren op MBO-niveau betaald krijgen. En met een krappe arbeidsmarkt gaan de HBO-ers eisen stellen aan salarissen of liever werken in branches waar het salaris hoger is, zoals de jeugdzorg en de gezondheidszorg.

meer ambulante, complex, voogdij

beeld is nog niet duidelijk. Alumnionderzoek is er sinds vier jaar; kwalitatieve focusgesprekken dit jaar voor het eerst

Bij een bijeenkomst voor studenten en georganiseerd door studenten in november jl. over de Jeugdzorg is het uitdrukkelijk gegaan over de consequenties die de zaak "Savanna" heeft voor het beroep van maatschappelijk werker. 2 Oud-studenten hebben hun verhaal als gezinsvoogd verteld en de dilemma's waar zij vrijwel dagelijks voor geplaatst worden. Ook op de alumnibijeenkomst in januari is dit onderwerp kort aan de orde gekomen en is de vraag gesteld of er geen tuchtcommissie zou moeten worden ingevoerd voor de Maatschappelijk Werker.

Goede theoretische onderbouwing. Mogen daadkrachtiger worden.

Er is maar 1 keer per jaar een alumnibijeenkomst. Tot nu toe positieve geluiden als basis. (Alumni beleid met meer aandacht krijgen, wat ook gaat gebeuren in jaar 1 en 2)

worden op dit moment geïnventariseerd

Eerste indrukken voor SPH en Peda:

Juridische kennis en werwijze van instellingen

Inschatten en handelen in crisissituaties

Kennis op het gebied van diagnostiek problematiek jeugdigen

Gespreksvaardigheden met adolescenten

HV-plannen maken, hypotetiseren en indiceren van hulp

Helpen in gedwongen kader

Kennen ketenpartners

worden op dit moment geïnventariseerd

Eerste indrukken voor SPH en Peda:

Juridische kennis en werwijze van instellingen

Inschatten en handelen in crisissituaties

Kennis op het gebied van diagnostiek problematiek jeugdigen

Gespreksvaardigheden met adolescenten

HV-plannen maken, hypotetiseren en indiceren van hulp

Helpen in gedwongen kader

Kennen ketenpartners

Vanuit de contacten met het werkveld horen wij met name dat het werken in een gedwongen kader, (kaders ook van de wet op de jeugdzorg) gerichtere competentie ontwikkeling vraagt (Beroepsvaardigheden voor het werken op de groep, justitiele kader)

We horen uit het werkveld dat de procesbenadering, de gebiedsgerichte benadering, outreachende benadering in wijken meer aandacht verdient.

tegen verzakelijking, incompetent management, te hoge werkdruk

Als SPH-er werkzaam bij Bureau Jeugdzorg valt tegen. Salarissen zijn te laag in de Jeugdzorg, waardoor met name 'kostwinners' vertrekken. Het loopbaanperspectief is minimaal. Het Post-HBO traject is minimaal, en wat er is kost de medewerker zelf te veel. Waarom zijn er geen bekostigde professional masters voor de Jeugdzorg (zoals er wel zijn voor het speciaal onderwijs)?

Complexe problematiek waar niet een eenduidig antwoord op mogelijk is, het werken onder hoge druk.

Bureaucratisering in de Jeugdzorg

Protocollering belemmert realistische professionalisering

In toenemende mate claimend, over-assertief gedrag van hulpvragers. Het "dikke ik". Verder toenemende wens van overheden en organisaties om outreachend te gaan werken en zorgmijders actief te benaderen

In toenemende mate claimend, over-assertief gedrag van hulpvragers. Het "dikke ik". Verder toenemende wens van overheden en organisaties om outreachend te gaan werken en zorgmijders actief te benaderen.

Grootste punt van zorg is dat deze HBO Pedagogiek studenten vaak eerst terecht komen in een startfunctie op MBO niveau. Het veld onderkent nog matig het bachelor niveau.

grote doorstroom, te weinig doorontwikkeling mogelijk

agressie-regulatie problematiek, meerdere pedagogische invalshoeken cq, benaderingen, toenemende diversiteitsproblematiek/interculturalisatie, te weinig (mannelijke) allochtone professionals

het beroep vraagt veel van hen

enorme werkdruk

relatie met justitie

onderbetaling

zorg gericht op voorkomen

veiligheid

maatschappelijke isolatie

Oud-student voltijd: te jong, opleiding kan zich nog meer verdiepen gericht op o.a. jeugdzorg.

Er is maar 1 keer per jaar een alumnibijeenkomst. Tot nu toe positieve geluiden als basis. (Alumnibeleid met meer aandacht krijgen, wat ook gaat gebeuren in jaar 1 en 2)

resultaten niet specifiek voor jeugdzorg uitgewerkt

Alumni stellen verbeteringen voor op het gebied van:

Juridische kennis en verwijzen naar instellingen

Inschatten en handelen in crisissituaties

Kennis op het gebied van diagnostiek problematiek jeugdigen

Gespreksvaardigheden met adolescenten

HV-plannen maken, hypothetiseren en indiceren van hulp

Helpen in gedwongen kader

Kennen ketenpartners

studenten zijn goed toegerust voor het beroep, functiescholing gebeurt in het werkveld

Vraag 41

Hoe gebruikt de opleiding de informatie van oud-studenten/ alumni in het bijstellen van het curriculum?

Ingevuld door 30 respondenten

gastdocent, info via congressen etc.

Bespreken in de veldadviesraad en docenten team

verbetervoorstellen vanuit alumni en werkveldhearings worden doorgesproken op docentniveau.

Ze zijn en worden betrokken bij nieuwe onderwijsontwikkelingen, als groep of soms ook individueel

rapportage, bundeling van de grote lijnen, vervolgens met deze informatie eventuele bijstelling van het curriculum

Input vanuit de praktijk van het werkveld verloopt via de werkveldcie. Signalen uit de werkveldcie. worden waar relevant meegenomen in de bijstelling van het curriculum.

nu nog als ambitie, feitelijk is het beeld nog te diffuus

Op indirecte wijze via gastlessen ,begeleiding afstudeerwerkstukken, stagebegeleiding

2x per jaar

Wij zijn vooral geïnteresseerd in het onderdeel wat de studenten, nu ze al een tijdje in de praktijk werkzaam zijn, in het onderwijs gemist hebben. Waar waren ze niet goed op voorbereid.

niet gestructureerd

1 keer per jaar een alumnibijeenkomst

Ervaringen en evaluaties van alumni worden gebruikt bij de ontwikkeling van de nieuwe minor.

Niet

Enkele oud-studenten, nu werkzaam in de praktijk van SPH maken deel uit van een resonansgroep waarin programmaonderdelen worden voorgelegd en kritisch besproken.

Enkele oud-studenten, nu werkzaam in de praktijk van MWD maken deel uit van een resonansgroep waarin programmaonderdelen worden voorgelegd en kritisch besproken.

In keuze m.b.t. onderwerpen. Onze master-studenten nemen het werkveld mee naar binnen. Iedere master-student is werkzaam in het pedagogische veld (onderwijs/jeugdzorg)

Ja, in het kader van kwaliteitszorg > de HBO-Monitor.

Ook zijn veel oud-studenten inmiddels werkbegeleider en via het buitenschools curriculum (stage of werk) is daar contact mee. Ook zijn er jaarlijks werkbegeleidersbijeenkomsten op de hogeschool

De informatie wordt meegenomen door de curriculum commissie en als aanvulling gebruikt op de blauwdrukken.

Het gaat er om het onderwijs actueel te houden.

035 HSL M Jeugdzorg

In het kader van kwaliteitszorg > de HBO-Monitor. Veel oud-studenten zijn inmiddels werkbegeleider en via buitenschools curriculum (stage of werk) is daar contact mee. Ook zijn er jaarlijks alumni MWD studiedagen.

Hier is geen structuur voor. We komen oud-studenten tegen in werkveldcommissies, tijdens stagebezoeken en in nascholingsprojecten. Hier verzamelen we informatie, maar dat is niet geborgd in een procedure.

Hier is geen structuur voor. We komen oud-studenten tegen in werkveldcommissies, tijdens stagebezoeken en in nascholingstrajecten. Hier verzamelen we informatie, maar dat is niet geborgd in een procedure.

alumni onderzoek recentelijk uitgevoerd, 519 studenten aangeschreven en 150 retour. Uitkomsten : studenten zijn tevreden over de opleiding, met name de vaardigheden die ze opgedaan hebben om zich in het werkveld goed te 'handhaven'.

bespreken signalen binnen beroepenveldcommissie en curriculumcommissie. Effecten daarvan zijn zichtbaar in het huidige curriculum, bv. interculturele communicatie

Loopt via de Werkveldadviesraad waar ook oud studenten in zitten

Bij het ontwikkelen van onderwijs/ onderwijsmateriaal/ readers/ verwijzingen naar sites, stagebezoeken, vragen voor een gastles, etc.

1 keer per jaar een alumnibijeenkomst

regelmatig via alumni-overleg en masterclasses

Ervaringen en evaluaties van alumni worden nu bijvb gebruikt bij de ontwikkeling van de nieuwe minor Zorg om Jeugd.

Curriculumcommissies nemen reacties mee in verdere ontwikkeling curricula

verbetervoorstellen vanuit alumni en werkveldhearings worden doorgesproken op docentniveau.

Vraag 43 (toelichting)

Hoe kijkt u aan tegen het vergroten van de toekomstige inspanning van uw opleiding ten behoeve van de jeugdzorg: Kunt u uw antwoord toelichten?

Ingevuld door 10 respondenten

Onze primaire focus ligt op de volwassen mens, er bestaan o.a. via de minoren genoeg mogelijkheden voor studenten om dit via minoren toe te spitsen op jeugd.

Onze opleiding is zeer goed geequipt om opleidingsvragen uit de praktijk te beantwoorden, het aantal incompanytrajecten met een ruimere vraag dan sec IAG neemt toe.

De Master Social Work is er mede gekomen door de noodzaak tot meer kwaliteit en professionaliteit, niet alleen van de jeugdzorg, maar voor het gehele agogische werkveld.

Jeugdzorg blijft een belangrijk en groot werkveld met nieuwe mogelijkheden

in onze oriëntatie op de nog te ontwikkelen specialisaties zien wij onderzoek en ontwikkelingen dat hier zeker een behoefte aan is. Daarnaast horen we het veel van onze huidige eerste en tweede jaars studenten dat er belangstelling is

Het is belangrijk voor hbo-instellingen om samen met instellingen voor de jeugdzorg het proces van kennis ontwikkelen en delen te intensiveren

Lijkt me op voorhand prematuur, SPH is generieke opleiding, werkveldcommissie ondersteunt deze insteek.

Investeren in de jeugdzorg is een maatschappelijke opgave om de zorg voor de meest kwetsbare jeugdigen in onze samenleving op een zodanig niveau te krijgen dat past bij een rijk en welvarend land als Nederland. Elke partij die op wat voor manier betrokken is bij deze problematiek moet zich daar voor meer dan 100% voor onzetten. HBO-opleidingen kunnen als onafhankelijke en deskundige partijen bijdragen aan de ontwikkeling van beroepsprofielen die aansluiten bij de behoeften van deze tijd. 40% van onze studenten gaat werken in de jeugdzorg, ook dat verplicht onze opleiding om bij te dragen aan de ontwikkeling van professionals die in opleiding zijn of al werkzaam in de jeugdzorg.

Vanuit het lectoraat J&O werk ik intensief samen met instelling voor jeugdzorg op lokaal niveau. Ik ervaar daar structureel dat het HBO een niche kan vervullen die niet wordt opgevuld door (commerciele) bureaus en universiteiten. Dat geldt zowel voor het doen van praktijkgericht actieonderzoek, waarbij doelgroep en professionals betrokken zijn. We zijn in staat om diep in te dringen in organisaties en voldoende vertrouwen te genereren, waardoor die zich kwetsbaar en leerbaar kunnen en durven opstellen.

start master jeugdzorg , meer vraag voor deskundigheid vanuit het werkveld, mer vraag voor scholing vanuit JJI

Zie vraag 25. De betrokkenheid van de sector zelf in de opleiding is gering. Uitbreiding is meer dan wenselijk.

De signalen vanuit het werkveld van CT m.b.t. de jeugdzorg zoals deze bij de opleiding binnenkomen via de werkveldcie. zijn niet zodanig dat de opleiding op korte termijn aanleiding ziet om onze toekomstige inspanning hier te vergroten. Wel ziet de opleiding goede mogelijkheden om de inzet van CT-professionals (met het huidige competentieniveau) in de jeugdzorg te intensiveren. Dit is vooral de verantwoordelijkheid van werkgevers. In onze contacten met de stageinstellingen wordt deze visie al sinds jaar en dag uitgedragen

Combinatie van complexiteit van het werk, upgradingsnoodzaak en invoering van standaarden rond effectiviteit (evidence based), outreachend werken (meer werk maken van wat zich niet al aandient als probleem) en integraal werken maken dit een logische ontwikkeling

De opleiding gaat samen met de Pabo en de initiële opleiding pedagogiek samenwerken in een kenniscentrum onderwijs-jeugdzorg, waarvoor een lector aangetrokken zal worden en van waaruit initiatieven ontwikkeld zullen worden.

Onze opleiding heeft als doel een bijdrage te leveren aan het verbeteren van het pedagogisch klimaat in Nederland

Jeugdzorg is een belangrijke sector voor onze studenten. Aansluiten op actuele ontwikkelingen in dit werkveld is dus van belang

relatie moet versterkt worden

herijking curriculum met meer aandacht voor jeugd/jeugdzorg. Ook via input van het lectoraat.

Jeugdzorg is een grote potentiële arbeidsmarkt in Rotterdam, gekoppeld aan o.a. Schoolmaatschappelijk werk.

HBO-TP is geen hulpverleningsopleiding, en net gestart. Wij kunnen ons voorstellen dat er raakvlakken zijn met de jeugdzorg in het kader van screening, begeleiding, coaching en voorlichting.

Wij willen toekomstige studenten afleveren die in dit werkveld aan de slag kunnen, en hen zo goed mogelijk toerusten voor hun werk.

We zijn een hbo-opleiding, de ontwikkeling in de jeugdzorg legitimeren onze inspanningen. Het is maatschappelijke noodzaak

Hbo-opleiding, maatschappelijke noodzaak, komt in dit beroep

Er is, gelet op de ontwikkelingen in de jeugdzorg sprake van meer ontwikkelingsgericht werken aan ontwikkelingen in de jeugdzorg..o.a. inzet van kwaliteitssystematiek, evidence based werken etc. In deze ontwikkeling past de HBO-master

we kunnen de in deze enquête beschreven aandachtspunten meenemen bij het herschrijven van P-taken en evaluaties.

Er is m.i. nog een groot tekort aan hbo pedagogen bij de lichtere vormen van opvoedingsondersteuning en kortdurende begeleiding dicht bij huis.

Wij zijn hier al druk mee bezig. Bijvoorbeeld door het ontwikkelen van keuzeminoren en op-maat trajecten. In het Actieplan Jeugdzorg zien wij initiatieven die dit ondersteunen.

master jeugdzorg krijgt veel belangstelling uit het werkveld en positieve waardering voor de plannen

overwogen wordt om een aanvraag voor opleiding jeugd en gezin te starten

Meer aandacht voor gedwongen justitieel kader

Nieuwe methodieken (bv delta methode)

In ontwikkeling is de minor MPG en gewongen hulpverlening

De jeugdzorg is een sector waar de komende jaren veel te gebeuren staat. Tegelijkertijd constateert men dat studenten niet goed voorbereid zijn op het werken in die sector. Zo is er een groot verloop, mede doordat studenten geen goed beeld hebben van het werk. Voor ons als opleidingen ligt hier een belangrijke taak. Ook het werken vanuit een gedwongen of in ieder geval niet (geheel) vrijwillig kader is iets wat meer aandacht vraagt vanuit de opleidingen. Voorwaarde hiervoor is wel dat er ook ruime aandacht is voor de beroepsethische aspecten van het werken vanuit een gedwongen/onvrijwillig kader. Het laatste wat we zouden moeten willen is dat het beroep weer terugkeert naar de betutteling van vroeger en dat wij daarvoor de geesten van de professionals rijp maken.

De jeugdzorg is een sector waar de komende jaren veel te gebeuren staat. Tegelijkertijd constateert men dat studenten niet goed voorbereid zijn op het werken in die sector. Zo is er een groot verloop, mede doordat studenten geen goed beeld hebben van het werk. Voor ons als opleidingen ligt hier een belangrijke taak. Ook het werken vanuit een gedwongen of in ieder geval niet (geheel) vrijwillig kader is iets wat meer aandacht vraagt vanuit de opleidingen. Voorwaarde hiervoor is wel dat er ook ruime aandacht is voor de beroepsethische aspecten van het werken vanuit een gedwongen/onvrijwillig kader. Het laatste wat we zouden moeten willen is dat het beroep weer terugkeert naar de betutteling van vroeger en dat wij daarvoor de geesten van de professionals rijp maken.

Is een maatschappelijk verantwoordelijkheid hbo-pedagogiek waar we uiteraard vorm aan zullen geven op een constructieve wijze.

Wij zijn een brede opleiding die niet alleen voor de jeugdzorg opleidt.

plan is om in overleg meer aan op te leiden volgens de specifieke wensen, bijv door een minor jeugd en gezin te ontwikkelen en door professionals in te schakelen bij de uitvoering

Enerzijds vanuit de maatschappelijke behoefte, die meer deskundigheid noodzakelijk maakt, anderzijds vanuit de behoefte van studenten naar de mogelijkheid tot specialisatie via "uitstroomprofielen".

Binnen de opleidingen SPH&MWD leeft het plan om een aparte minor jeugdzorg aan te bieden.

Juist vanwege de roulatie van werkers in zorgzorg, is er een grote behoefte aan gekwalificeerd personeel dat HBO is opgeleid. Je ziet dat nu on gekwalificeerde werkers worden aangesteld vanwege overwicht, kracht en ????. Dat leidt niet altijd tot de kwaliteit die we willen.

herijking curriculum met meer aandacht voor jeugd/jeugdzorg. Ook via input van het lectoraat.

geen specifiek richting jeugdzorg

Jeugdzorg is een grote potentiële arbeidsmarkt in Rotterdam, (semi)residentieel en ambulante

MWD is generieke opleiding, werkveldcommissie ondersteunt deze insteek.

Vraag 45

Kunt u voor de drie belangrijkste competenties, die u het hoogste cijfer heeft gegeven bij vraag 44, aangeven wat er in de nabije toekomst (2008-2011) binnen de opleiding zal moeten veranderen zodat de hbo-opleiding studenten gaat afleveren die over deze competentie beschikken.

Ingevuld door 35 respondenten

We zijn de opleiding aan het bouwen/uitontwikkelen, waarbij voortdurend, daar waar nodig, wordt bijgesteld. Grote veranderingen in blauwdruk lijken niet noodzakelijk.

Dat weten we nu nog niet, want we moeten nog starten. Maar de opleidingscompetenties zijn er juist op gericht om c,d,g,h en i te bereiken.

Empowerment, Eigen Kracht etc. mag nog meer aandacht krijgen

Competentiemodel : idem

Interdisciplinair samenwerken/contextgericht

zullen we in onze specialisatie concreet moeten maken

De opleiding moet mn de kosten kant van het werk sterker in beeld brengen

Er is sprake van een 'verharding' of 'verzakelijking' of 'juridificering' van het werk. De student moet daar meer op worden voorbereid. Onder andere door juridische en ondernemende vaardigheden

vraaggericht - is verwerkt

contextgericht – idem

transparant – idem

Contextgericht, studenten moeten beter toegerust worden om hulp te bieden in complexe situaties met een groot aantal actoren die doelstellingen nastreven die niet vabnzelfsprekend te verenigen zijn

Kansgericht, studenten moeten toegerust worden om te zoeken naar kansen die bijdragen aan het invoegen, emanciperen en participeren van jeugdigen in de samenleving. Dat biedt op langere termijn kansen voor die jeugdigen om actief bij te dragen aan het oplossen van hun problemen.

Transparant, studenten moeten toegerust worden om in hun hulpaanbod gericht te zijn op samenwerking met alle actoren, zodat zij kunnen afstemmen op en aanhaken bij de kansen die de professional creeert. Hangt nauw samen met contextgericht en maatschappelijk gericht.

koppeling master-HBO

profileren van beroepsgroep

resultaatbewustzijn

Is aanwezig

Is aanwezig

Is aanwezig

Het werken met cliënten uit de categorie van de jeugdzorg zou meer specifieke vraaggerichte accenten kunnen krijgen t.o.v. het huidige curriculum.

Idem t.a.v. probleemgerichte accenten

idem t.o.v. kansgerichte accenten

meer outreachend, achter de voordeur vraagt kanteling van aanpak en organisatie van het werk. Ander type gesprekstrainingen, omgaan met weerstanden, pro-actief werken en verleiden tot verandering

werken aan het zelfbewustzijn van werker die weinig weet over veel: als een huisarts t.o.v. specialisten in staat zijn tot adequate diagnostiek en (eerste) aanpak vanuit agogische middelen

de werker als alliantiemanager: je kan mensen (systemen) niet benaderen als taartpunten; samenwerken vergt een effectieve regie tussen 6 niveaus: burgers (klanten + netwerk, b.v. via Eigen Kracht), uitvoerende professionals, managers, bestuurders, ambtenaren en politici. In met name de relatie met Eigen Kracht en omringende professionals zullem mw-ers allianties moeten leren managen

Versterken van het werkplekleren

M.i. zitten de elemten al in de competentiegericht pedagogiekopleiding

Onze studenten beschikken over deze competenties, maar wel op het niveau van een beginnende professional. De praktijkervaring is nog heel beperkt. Nieuwe medewerkers in de jeugdzorg moeten daarom in de praktijkorganisatie voldoende ondersteuning en aanvullende scholing krijgen.

c. evaluatie werkveld meenemen

d. idem

f. idem

interdisciplinair samenwerken

oplossingsgericht

integraal

de opleiding is nog volop in ontwikkeling en zal het gesprek met de verschillende werkvelden gaan ontwikkelen.

Onze opleiding moet nog verder ontwikkeld worden.

Gebiedsgericht: outreachend werken en presentiebenadering meer in curriculum

Maatschappelijk gericht

Vraaggericht: scholing , opleiden voor de specifieke vragen binnen de verschillende settingen van de jeugdzorg (= uitstroomprofielen)

Gebiedsgericht: outreachend werken en presentiebenadering meer in curriculum

Maatschappelijk gericht

Vraaggericht: scholing , opleiden voor de specifieke vragen binnen de verschillende settingen van de jeugdzorg (= uitstroomprofielen)

veel praktijkplaatsen waarin beoordeeld kan worden

c nog meer aandacht voor empowerment en sociale netwerkbenadering

f nog meer eigen accent op opleiden van pedagogen die over hun eigen vakgebied heen kunnen kijken

Meer aandacht voor intramurale gedwongen jeugdhulpverlening, competentie groepsprocessenbegeleiden enz.

Meer aandacht voor 'resultaatgericht', het opnemen van valide methodieken in het curriculum.

Meer aandacht voor 'contextgericht', het opnemen van contextgerichte methodieken in het curriculum.

master jeugdzorg start in september , wil aan alle bovengenoemde aspecten aandacht besteden

probleemgericht

resultaatgericht

transparant

Meer aandacht voor resultaatgericht werken

Meer aandacht voor resultaatgericht werken

Studenten durf bijbrengen, niet langer uitsluitend drillen in het non-directief volgen van de cliënt, maar leren initiatief te nemen, sturing te geven en de regie op te pakken.

Meer aandacht voor de maatschappelijke positionering en legitimering in discussie rondom het beroep

Nog meer dan nu studenten leren om niet alleen te denken vanuit hun eigen referentiekader, maar ook vanuit dat van de cliënt. In staat zijn de situatie te zien door de ogen van iemand die heel anders gesocialiseerd en gevormd is.

Studenten durf bijbrengen, niet langer uitsluitend drillen in het non-directief volgen van de cliënt, maar leren initiatief te nemen, sturing te geven en de regie op te pakken.

Meer aandacht voor de maatschappelijke positionering en legitimering in discussie rondom het beroep

Nog meer dan nu studenten leren om niet alleen te denken vanuit hun eigen referentiekader, maar ook vanuit dat van de cliënt. In staat zijn de situatie te zien door de ogen van iemand die heel anders gesocialiseerd en gevormd is.

door de invoering van nieuwe invulling van afstudeertrajecten: toegepast onderzoek in de vorm van een adviestraject voor puzzels in de praktijk worden veel competenties verworven (2007-2008)

Door de invoering van differentiatie-minors toegespitst op de Jeugdzorg (2008-2009) worden de competenties vraag/probleem/ en kansgericht expliciet meegenomen. Bijv. differentiatie minor "Jeugdbescherming "(in samenwerking met B.J.Z.A.); "Kind met een handicap: een leven vol mogelijkheden "(i.s.m. MEE/Cordaan)

Contextgericht- breed perspectief en inclusief denken meer benadrukken

Maatschappelijk gericht- meer onderzoek en keuzes maken: bewust worden van en professionele verantwoordelijkheid leren nemen mbt afweging bureaucratie en belang client

meer vanuit praktijkervaring aanbieden

praktijk laten toetsen

praktijk ook beter scholen hierop

meer kijken naar mogelijkheden dan naar problemen

we doen veel aan contextgericht werken

case-management kan bij SPH meer aandacht krijgen

a studentonderzoeken, meer gerichte opdrachten, toegespitste toetsing

b idem, ook gericht zijn op generieke vaardigheden naast Croho specifieke

d e-learning modules, gericht zijn op flexibiliteit

interdisciplinair samenwerken

oplossingsgericht

integraal

vraaggericht - is verwerkt

probleemgericht – idem

contactgericht – idem

Vraag 47

Kunt u tenminste drie ideeën en initiatieven beschrijven (meer mag ook.....) die vanuit de opleiding van belang zijn en die goed aansluiten om de kloof tussen hoger onderwijs en jeugdzorg te overbruggen?

Ingevuld door 40 respondenten

onvoldoende beeld over de kloof, laat staan oplossingen, gezien jonge karakter van de opleiding

meer duaal onderwijs
betere afstemming tussen opleiding en praktijk
in de vorm van realistische afstudeerprojecten
of realistische stages
meer scholingsbudgetten in de jeugdzorg

programma's voor instroom van herintreders
coaching, nazorgtraject voor pas afgestudeerden die in de jeugdzorg werken (uitval en afbranden voorkomen)
intensiever en vaker overleg tussen onderwijs en werkveld: concrete afspraken maken, om tafel met mensen die mogen beslissen

outreachend werken
ambulantisering
interdisciplinair werken

In de TP opleiding is veel aandacht voor assessment, wellicht ook een goede voorbereiding voor de rol van indicator steller bij een bureau jeugdzorg

In de opleiding TP veel aandacht voor coaching en training, geschikt binnen jeugdzorg voor korte interventies.

Veel aandacht voor praktijkgericht onderzoek

We gaan ons op Triple P oriënteren, wellicht introduceren bij vierde jaars

Bij personeelselectie nu onderzoek naar mensen uit de jeugdzorg

Ontwikkelen van vormen van samenwerking van hbo's en instellingen voor de jeugdzorg rond het versterken van het leren op de werkplek. Bijvoorbeeld door het doen van praktijkgericht onderzoek, het vormen van leernetwerken, onderlinge job rotation (medewerkers uit de jeugdzorg geven les en docenten ondersteunen medewerkers bij uitvoering van de zorg), opzetten, beheren, en inzetten van gezamenlijke databanken, enz

afstemmen wat de aspirant beroepsbeoefenaar moet kunnen qua niveau
nascholingsaanbod gezamenlijk in kaart brengen

Opleidingen en instellingen moeten intensiever gaan samenwerken aan competenties van studenten die noodzakelijk zijn. Structureel contact op verschillende niveaus binnen de instellingen en opleidingen is noodzakelijk

Korte stages op verschillende afdelingen van één instelling, zodat studenten leren wat er allemaal komt kijken en zicht komt op ontwikkelpunten op verschillende terreinen van het werken binnen de instelling. Duale trajecten zijn daarvoor een goed middel, ook omdat studenten dan nog de backing hebben van de opleiding die hen gedurende langere tijd begeleiding kan bieden van buiten af. Het biedt voor het werkveld als voordeel dat zij gratis en voor niets kritische feedback aan de opleiding kunnen vragen over het functioneren van personeel, organisatie en het leerklimaat om te leren

Ontwikkel onderwijsprogramma's, in samenwerking met het werkveld, die ook toegankelijk zijn voor professionals die al betaald werk verrichten. Dat levert studenten en professionals mogelijkheden om van elkaar (via theorie en praktijk) te leren. Probeer in een regio af te stemmen tussen hogescholen wie welke specialisatie gaat aanbieden en wissel studenten en professionals aan elkaar uit ten behoeve van specifieke trajecten.

Bijvoorbeeld HS Leiden residentiele zorg, HHS lokale zorg en aansluiting enz. Dat maakt echte verdieping mogelijk.

Geef studenten die willen gaan werken in de jeugdzorg een coach uit het werkveld waar ze te rade kunnen gaan en probeer dat zo te organiseren dat die coach ook na afloop van de opleiding nog een tijdje actief blijft. De coach hoeft niet iemand van de instelling te zijn, waar de beginnende professional uiteindelijk aan de slag gaat. De coach kan zelfs actief blijven als een jonge professional na een aantal jaren besluit naar iets anders uit te zien, een wereldreis te maken of zo. Als de band blijft bestaan kan terugkeer naar de jeugdzorg na een uistapje elders mogelijk blijven.

Betaal HBO-ers op HBO-niveau vergelijkbaar met aanpalende sectoren als de gezondheidszorg en het onderwijs. Vakbonden, instellingen en opleidingen moeten zich daar gezamenlijk hard voor maken bij de minister en de zorgverzekeraars.

master jeugdzorg
uitwisseling met diverse instellingen
gedegen onderzoek in het 4^e jaar

Permanent scholingsaanbod gericht op werken in de jeugdzorg: de ontwikkelingen in de jeugdzorg volgen elkaar in hoog tempo op, daar moet je als opleidingen op in spelen
In het tweede jaar van de masteropleiding wordt het werkveld uitgedaagd en betrokken bij de onderwijsuitvoering
Discussie over de competentieprofiel moet tweejaarlijks op de agenda staan.

doen van praktijkgericht onderzoek naar de effecten van vaktherapie in de jeugdzorg
vergroten van de bekendheid met de mogelijkheden die vormen van vaktherapie biedt voor de jeugdzorg

Het praktijk- en onderzoekscentrum De Karthuiser: warm onderzoek samen met innoverende professionals in de jeugdzorg
samenwerking met Eigen Krachtcentrale: hoe kan de professionele hulp beter partnerships aangaan met burgernetwerken
samenwerking binnen ggd en met ggz: hoe kunnen agogische en medische disciplines beter samenwerken

het inrichten van een kenniscentrum/expertisecentrum, zoals hierboven genoemd.
het versterken van de component 'werkplekleren' in de opleiding
het opzetten van een alumni-beleid
het betrekken van de VAR bij onderwijsonderdelen
het verminderen van werkdruk op de docenten zodat we meer het veld in kunnen

de praktijk van de jeugdzorg betrekken bij de opzet, uitvoering en beoordeling van beroepsproducten
stageplaatsen in de jeugdzorg voor docenten en omgekeerd voor jeugdzorg in het onderwijs

Sinds 2007 uitbreiding van de contacten met het werkveld door een praktijkconsulent (vanuit de opleiding) die praktijkplaatsen voor tweedejaars studenten werft
In 2007 was er een debat over de jeugdzorg op de opleiding georganiseerd door studenten in samenwerking met docenten en gezinsvoogden.
Vertegenwoordiger van bureau jeugdzorg heeft zitting in de werkveldadviesraad van de opleiding
Uitwisseling tussen docenten en hulpverleners uit de jeugdzorg zou kunnen plaatsvinden in het kader van deskundigheidsbevordering.

Raakprojectdeelname
onderzoek in werkveld via lectoraat
project pactum
scholing personeel in pleegzorg
lezing ethische problematiek bij de Waarden

minor integraal jeugdbeleid, de specialisatie
via stages
dual onderwijs traject met de SPH en de justitiële instelling voor jongeren (het Poortje)

De jeugdzorg moet studenten (ook) de mogelijkheid bieden om integrale hulpverlening te bieden aan cliënten
Alleen indicatiestelling is voor veel studenten te weinig attractief
De MW-er -Jeugdzorg werker moet zijn verantwoordelijkheid voor zijn client terug krijgen en niet alleen functioneren als 'administratieve schakel' in een complexe keten
Voltijdstudenten zijn huiverig voor een start in de jeugdzorg omdat zij als 'te jong' worden afgeschilderd.

Uitstroomprofiel jeugdzorg in gedwongen kader
Lectoraat 'Leefwerelden van jeugd'

Uitstroomprofiel jeugdzorg in gedwongen kader
Lectoraat 'Leefwerelden van jeugd'

Kontakten werkvelden

Oprachten in de opleiding die bijdragen tot schakelen tussen opleiding en beroepspraktijk

Afstudeeropdrachten op basis van opdrachten vanuit het werkveld

praktijkprojecten opzetten

gastdocenten uitnodigen die over hun werk vertellen aan studenten

minoren deels vullen met praktijkopdracht

Structurele contacten met het medewerkers van jeugdzorg op alle niveau's

Veel praktijkopdrachten vanuit jeugdzorg

Meer docenten die nog parttime binnen jeugdzorg werken

Regelmatig gastcolleges uit de jeugdzorg

Structurele kennisuitwisseling

Minor MPG, dus een accent op complexe gezinsproblematiek

Op maat traject met Spreng; duaal opleiden van teams uit het werkveld

Positieve imago van de Jeugdzorg bevorderen

Landelijke initiatieven die de beeldvorming van het werk ten goede komen, zodat het duidelijk wordt dat dit werk veel meer is dan verzorgend werk/vrouwenwerk.

Stimuleren goed inhoudelijk Post-HBO onderwijs voor de Jeugdzorg

veel verschillende invalshoeken aanreiken

bij-en nascholingen organiseren voor docenten

inspirerende werkvormen organiseren en daarbij ook docenten uitnodigen

uitbreiding differentiaties gezinsbehandeling

ondersteuning praktijk/voorbereiding op

aanvraag opleiding jeugd en gezin

Minor MPG, dus een accent op complexe gezinsproblematiek

Minor ambulante hulpverlening justitieel kader

Samenwerking met opleiding CMV en SPH (ketenbenadering)

Resultaatgericht werken meer expliciet opnemen in de opleiding

Actualiteit m.b.t. jeugdzorg: scholing docenten

Groot scholingstraject voor MBO-medewerkers van een jeugdzorginstelling. Na een scholingstraject van twee jaar is het de bedoeling dat ze bij ons instromen in het derde jaar van de opleiding

Contacten met MBO-instellingen over begeleiding maatschappelijke stages door studenten MWD/SPH

Vernieuwing van de minor jeugdhulpverlening om aan te sluiten bij ontwikkelingen als de vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin

Convenanten met Jeugdzorginstellingen over uitwisseling van personeel en over stagebeleid.

Groot scholingstraject voor MBO-medewerkers van een jeugdzorginstelling. Na een scholingstraject van twee jaar is het de bedoeling dat ze bij ons instromen in het derde jaar van de opleiding

Contacten met MBO-instellingen over begeleiding maatschappelijke stages door studenten MWD/SPH

Vernieuwing van de minor jeugdhulpverlening om aan te sluiten bij ontwikkelingen als de vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin

Convenanten met Jeugdzorginstellingen over uitwisseling van personeel en over stagebeleid.

onderwijs ontwikkelen in samenwerking met het veld. BJZA, MEE, Cordaan: zogenaamde differentiatie-minors.

afstudeerprojecten op basis van opdrachten uit het veld: projectmanagement + adviestraject (met diepteonderzoek) vernadertrajecten samen doen.

gastdocenten uit het veld.

praktijkorientaties vroeg in de opleiding

vertegenwoordiging in landelijke / regionale netwerken

Meer gezamenlijk ontwikkelen met het werkveld

Meer onderzoek ism werkveld en lectoraat

betere afstemming tussen praktijk en onderwijs
meer gebruik maken van uitoerende professionals in onderwijs
onderwijsmensen ervaring op laten doen in praktijk

Meer samenwerkingsovereenkomsten tussen opleiding en werkveld m.b.t. curriculumontwikkeling
Meer stageplaatsen arrangeren binnen het domein jeugdzorg, niet enkel binnen de residentiële
jeugdhulpverlening
Uitwisseling docenten en professionals uit de jeugdzorg

Goed werkverldoverleg
Praktijkgericht onderzoek
casemanagement: de student kent naast hulpverleningsmethodieken ook managementcompetenties, waardoor hij
met en namens de client hulpverleningstrajecten, die door meerdere instanties/hulpverleners worden aangeboden
kan initiëren/plannen, monitoren en evalueren
Uitwisseling van kennis werkveld en onderwijs d.m.v. gastcolleges werkvelders en werkbezoeken van docenten
in het veld.

outreachend werken
ketens beschrijven
Dialoog met omringende systeem
Samenwerken met ketens
mantelzorg

Het inrichten van beroepsleerplaatsen jeugdzorg waar studenten samen met docenten en professionals in de
praktijk werken.
Door middel van het aansluiten van een kenniskring (lectoraat) aan een dergelijke beroepsleerplaats kan via
praktijkgericht onderzoek aan beroepsinnovatie gewerkt worden.

minor integraal jeugdbeleid, de specialisatie
via stages
duaal onderwijstraject met de SPH en de justitiele instelling voor jongeren (het Poortje)
Medewerkers uit Jeugdzorg ontwikkelen samen met docenten onderwijs.
Ruilbanen met onderwijs. Docent en maatschappelijk werker ruilen voor een jaar van baan, dit is beleid van
Hnzehogeschool MWD

minor ontwikkelen met werkveld
gastlessen

Ontwikkeling minor Zorg om Jeugd
Betrokkenheid specifieke werkveld bij ontwikkeling van onderwijs
Gastdocenten uit jeugdzorg
Docentstages

afstemmen wat de aspirant beroepsbeoefenaar moet kunnen qua niveau
nascholingsaanbod gezamenlijk in kaart brengen

Vraag 49

Welke ideeën heeft u omtrent de deskundigheidsbevordering van de hbo-docenten?

Ingevuld door 35 respondenten

HBO docenten raken snel uit het werk, de jeugdzorg verandert snel, stages kunnen helpen

Meer direct contact en uitwisseling met jeugdzorgwerkveld. Zelf onderzoek doen in de jeugdzorg.

zelf leren onderzoeken en publiceren van onderzoeken over jeugdzorg

Ik neem nieuw personeel aan welke aansluit op de behoefte

zie antwoord bij vraag 47

docentstages, bezoeken congressen op thema's rond jeugdzorg, onderzoek doen, advieswerk doen

HBO-docenten moeten (gedeeltelijk of als regelmatige stage) werkzaam zijn in de jeugdzorg

Onderzoeksvaardigheden

HBO-docenten zouden 'verplicht' moeten participeren in stages in de jeugdzorg.

scholing op gebied van onderzoeksvaardigheden zodat docenten de studenten adequaat kunnen coachen op dit gebied

Meer nadruk op bemoeizorg, op resultaatverantwoordelijkheid, op outreachend werken en op integraal werken (allianties) betekent dat er een ander (beter) zelfbezustzijn bij mw-ers moet ontstaan: veel docenten leiden nog op voor de professional van gisteren ipv morgen.

stageplaatsen in de jeugdzorg voor docenten en omgekeerd voor jeugdzorg in het onderwijs
de praktijk van de jeugdzorg betrekken bij de opzet, uitvoering en beoordeling van beroepsproducten

Het is van belang om bij deskundigheidsbevordering van docenten de praktijk naar binnen te halen. Uitwisseling over actuele ontwikkelingen in de jeugdzorg is van belang om in het curriculum en de uitvoering van het onderwijs goed aan te kunnen sluiten op de praktijk.

uitwisseling met werkveld: externe assessoren, detachering, beroepskolomproject, gezamenlijk onderzoek in werkveld verrichten

docentstages in de Jeugdzorg
Bijscholing

Participeren in netwerken met professionals, onderzoekers etc. Docent-stages, contract-opdrachten vanuit het werkveld.

men moet weten hoe in de praktijk wordt gewerkt

Stages binnen de jeugdzorg en participeren in netwerken met professionals

Misschien zouden daarin nog meer dingen door alle hogescholen samen georganiseerd kunnen worden, inhoudelijke bijeenkomsten voor HBO docenten die opleiden voor de Jeugdzorg

bij-en nascholing

praktijkervaring!

Actuele methodieken via reguliere scholingstrajecten

Ik denk dat het belangrijk is dat docenten zoveel mogelijk ingezet worden in trajecten waarin mensen uit het werkveld bij- of nageschoold worden. Op die manier blijven ze op de hoogte van de uitvoeringspraktijk en van ontwikkelingen daarin. De ervaringen die ze opdoen kunnen ze gebruiken om hun onderwijs aan bachelorstudenten te verbeteren. Waar dat niet mogelijk is zou het van belang zijn dat docenten toch, liefst jaarlijks, een aantal dagen meelopen in de praktijk.

Ik denk dat het belangrijk is dat docenten zoveel mogelijk ingezet worden in trajecten waarin mensen uit het werkveld bij- of nageschoold worden. Op die manier blijven ze op de hoogte van de uitvoeringspraktijk en van ontwikkelingen daarin. De ervaringen die ze opdoen kunnen ze gebruiken om hun onderwijs aan bachelorstudenten te verbeteren.

Waar dat niet mogelijk is zou het van belang zijn dat docenten toch, liefst jaarlijks, een aantal dagen meelopen in de praktijk.

meer naar buiten : contacten met het werkveld

Meer Master opleidingen laten volgen en meer netwerken uitbouwen in het werkveld

scholing mede door praktijkervaring

Casemanagement: de maatschappelijk werk docent leert de student om jongeren te begeleiden met hun beperkingen en beschadigingen zich te handhaven in een ingewikkelde samenleving. Accent ligt op het handhaven in de ingewikkelde samenleving en minder op oog hebben voor de eigen vaak nog verborgen mogelijkheden

Docenten zouden vanuit de opleidingen kansen moeten krijgen vaker in het werkveld te werken, dus niet alleen bezoeken.

Docenten zouden moeten deelnemen aan onderzoek, uitwisseling opleiding en werkveld.

Docentstages op beroepsleerplaatsen.

docentstages in de Jeugdzorg

Bijscholing

detachering

Eigen POP plannen van docenten voor verbetering van betrokkenheid bij ontwikkelingen jeugdzorg

Betrokkenheid docenten bij de ketenontwikkelingen in het werkveld

Gezamenlijke uitwerking van onderwijsprogramma's/expertmeetings

docentstages, bezoeken congressen op thema's rond jeugdzorg, onderzoek doen, advieswerk doen

Vraag 50

Heeft u zelf nog suggesties voor het onderzoek of zijn er dingen die u mist?

Ingevuld door 16 respondenten

Ik merk dat ik het erg lastig vind om de vragenlijst in te vullen, omdat we nog niet gestart zijn met de master. Heel van de hierbovengenoemde thema's, body of knowledge, competenties komen in meer of mindere mate wel aan bod binnen de opleiding, maar vaak niet als speerpunt en veel hangt af van de werkplek en achtergrond van de betreffende student. De master is bedoeld voor alle agogische beroepsbeoefenaren en niet alleen voor professionals in de jeugdzorg. En de competenties waaraan gewerkt worden zijn meer generiek van aard dan jeugdzorgspecifiek.

Wat lastig is en blijft zijn de keuzen die gemaakt moeten worden om in 4 jaren, waarin instellingen voor jeugdzorg ook vragen om 10 maandelijks voltijdsstages alles te doen wat er gedaan moet worden én tegelijkertijd studenten ook nog toe te rusten voor het brede terrein van SPH. Telkens weer dringt zich de vraag op naar specifiek en/of generiek opleiden.

Ik ben erg benieuwd naar de resultaten van andere vragenlijsten. En mijn voorstel is om in een gesprek tussen hogescholen en instellingen ideeën verder uit te werken, te zoeken naar kansen en concurrentie bespreekbaar te maken en hanteerbaar te maken, zodanig dat de race om de student niet zoprgt voor uitholling van opleidingen. Dat laatste maakt het voor opleidingen onmogelijk om hun maatschappelijke verantwoordelijkheid ten opzichte van de doelgroep kwetsbare jeugdigen op te pakken.

U noemt bij de 'body of knowledge' het medisch model - dat betreft de intiële opleiding uiteraard, en niet de HKP waarover ik deze lijst het ingevuld, maar ik wil toch graag kwijt dat het essentieel is om de connectie tussen lichamelijke, psychische en sociale aspecten en factoren in de ontwikkeling van een kind te kunnen leggen - en dat zou ik geen 'medische psychologie' noemen, maar 'biopsychosociaal denken'. Deze term is onderhand redelijk ingeburgerd, dacht ik.

Verder ontbreekt het me aan tijd om aspecten uit andere modules van onze opleiding te beschrijven die van belang zijn voor het veld, maar dat gaat om managementvaardigheden voor pedagogische organisaties (uiteraard van belang om de samenwerking te organiseren en aan te sturen); adviseren, begeleiden inclusief het omgaan met weerstand (van belang voor implementatie van vernieuwingen).

Zelfs voor goed ingevoerde personen blijkt de invulling veel meer tijd te kosten dan gesuggereerd wordt.

Het onderzoek moet zich richten op de effectiviteit van de verregaande splitsing tussen indicatiestelling en integrale hulpverlening die in de jeugdzorg sinds een aantal jaren is doorgevoerd en het werk onaantrekkelijk maakt voor veel Hbo-professionals

dat dit onderzoek voor ons wel heel erg vroeg komt... de opleiding is nog maar vers en volop in de eerste ontwikkelingsfase....

Vraag 46 is een vraag die betrekking heeft op zaken die in de eerste instantie in de bachelor-opleiding of in post-HBO trajecten aan de orde zijn.

Het eigene: De ontwikkelingsgerichte, onderzoeksmatige benadering die wij in de master-opleiding nastreven is moeilijk in deze vragenlijst onder te brengen.

Wellicht is dit een indicatie dat de HBO-master in de Jeugdzorg nog niet de plaats heeft die het verdient.

We realiseren ons dat je een SPH-student niet alles kunt leren wat voor de Jeugdzorg van belang is, in 3 of 4 jaar HBO onderwijs. In het werkveld moet de verdere Post-HBO ontwikkeling tot een volledig beroepsbekwaam professional worden ondersteund en gefaciliteerd! Daar moet nog veel in gebeuren en daar willen we als onderwijsinstelling ook aan meewerken.

soms moeilijk in te vullen voor een nog startende opleiding

Vraag 5 is eigenlijk niet goed te beantwoorden, omdat niet omschreven is wanneer iemand geacht wordt een bepaalde culturele achtergrond te hebben. Is iemand Turks als hij in Turkije geboren is, of ook als een van zijn ouders in Turkije geboren is, of zelfs ook als alleen maar een van zijn grootouders in Turkije geboren is? Bovendien registreren wij op geboorteplaats, maar daaruit valt niet af te leiden of iemand Syrisch-Orthodox is. De antwoorden bij deze vraag zijn dan ook ruwe schattingen

Vraag 5 is eigenlijk niet goed te beantwoorden, omdat niet omschreven is wanneer iemand geacht wordt een bepaalde culturele achtergrond te hebben. Is iemand Turks als hij in Turkije geboren is, of ook als een van zijn ouders in Turkije geboren is, of zelfs ook als alleen maar een van zijn grootouders in Turkije geboren is? Bovendien registreren wij op geboorteplaats, maar daaruit valt niet af te leiden of iemand Syrisch-Orthodox is. De antwoorden bij deze vraag zijn dan ook ruwe schattingen

Docenten zouden vanuit de opleidingen kansen moeten krijgen vaker in het werkveld te werken, dus niet alleen bezoeken.

Docenten zouden moeten deelnemen aan onderzoek, uitwisseling opleiding en werkveld.

vragen over jeugdzorgcompetenties niet ingevuld: therapiecompetenties zijn anders geformuleerd

Een onderzoek is wenselijk naar de effectiviteit van de verregaande splitsing tussen indicatiestelling en integrale hulpverlening die in de jeugdzorg sinds een aantal jaren is doorgevoerd en het werk onaantrekkelijk maakt voor veel HBO-professionals

Bijlage 7: Literatuulijst onderwijsarrangementen

Let op!

In onderstaande literatuurlijst ontbreken generieke voor de jeugdzorg relevante literatuur. De reden is dat we die referenties niet binnen het onderhavige onderzoek hebben geïnventariseerd. De LOO's hebben recent een body of knowledge opgesteld met daarin opgenomen de generieke literatuurreferenties.

Achterhuis, H. (2003). *Werelden van tijd*. Stichting Maand van de Filosofie.

Amsterdam: Pearson Education.

Angenent, H. (2000). *Opvoeding en persoonlijkheidsontwikkeling*. Baarn: HB-uitgevers.

As, van N. en Jan Janssens (1995); *Praten met kinderen, een boek voor ouders en andere opvoeders*
Assen: Koninklijke Van Gorcum.

Azghari, Youssef. (2005). *Cultuurbepaalde communicatie : waarden en belangen van passieve en actieve culturen*. Soest: Nelissen

Baartman, H., Janssens, J. (1998). *Werken met risico's, jeugdhulpverlening en jeugdbescherming*.
Houten: Bohn Stafleu van Loghum

Baartman, H., Bruning, M. (2004). *Van je familie moet je het hebben*. Amsterdam: SWP

Barber, B.R. (1995). *Jihad vs. McWorld How globalism and tribalism are reshaping the world*. Times
Books.

Barber, B.R. (2002) *De nieuwe werkelijkheid*. De Groene Amsterdammer 126 (37) 27-30.

Bartels, J., Rijn van, M.C. (2005). *Kind in crisis, het jeugdbeschermingsdilemma*. Amsterdam: SWP

Bassant, J., Roos de, S. (2003). *Methoden voor Sociaal-pedagogisch hulpverleners*. Bussum:
Coutinho.

Baumann, Z. (1989). *Modernity and the holocaust*. Cambridge etc: Polity

Baumann, Z. (1995). *Life in fragments. Essays in postmodern morality*. Oxford: Blackwell.

Baumann, Z. (1998) *Leven met veranderlijkheid, verscheidenheid en onzekerheid*. Amsterdam: Boom.

Baumann, Z. (1998). *Demokratie und Freiheit. Über die Notwendigkeit von Einheit und Fairness in der Demokratie*. [lezing voor de September-Akademie 1998 op: www.septakademie.co.at).

Baumann, Z. (2000). *Liquid modernity*. Cambridge/Oxford: Polity

Beaten, P., Willems, J. (2007). *De maat van kindermishandeling*. Amsterdam: SWP

Beck, U. (1986). *Risikogesellschaft. Auf dem Weg in eine andere Moderne*. Frankfurt: Suhrkamp

Beck, U. (1998). *Was ist Globalisierung? Irrtümer des Globalismus. Antworten auf Globalisierung*.
Frankfurt: Suhrkamp

Becker, H.A. (1992). *Generaties en hun kansen*. Amsterdam: Meulenhof.

Becker, H.A. (1997). *De toekomst van de verloren generatie*. Amsterdam: Meulenhof.

Beemen, van L. (2001). *Ontwikkelingspsychologie*. Groningen: Wolters-Noordhoff bv

- Behrend, E., Riet, van N. (1995) *“Individuele Hulpverlening”* Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Berg, K.I. (2007). *Ik wil mijn kind niet kwijt*, Haarlem: De Toorts.
- Bergen, van C. (2006). *Over de grens. Filosofie op reis*. Budel: Damon.
- Biemans, H., Dekker, T. (1994) *Video-hometraining in gezinnen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum
- Bil de, P. (2004). *Observeren registreren rapporteren en interpreteren*. Soest: Nelissen.
- Blokland, G. (2008) *Over opvoeden gesproken. Methodiekboek pedagogisch adviseren*. Amsterdam: SWP
- Blom, M., Laan, van der A.M, Huijbregts, G.L.A.M. (2005) *Monitor Jeugd terecht*. Den Haag: Wetenschappelijk onderzoek en Documentatiecentrum.
- Blom, M., Laan, van der A.M. (2007). *Monitor Jeugd terecht*. Den Haag: Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum.
- Bohlmeijer, E., Westerhof, G. & Mies, L. (red). (2xxx). *De betekenis van levensverhalen. Beschouwingen, onderzoek en praktijk*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Bolt, A. (2007). *Gezin Centraal. Handboek voor ambulante hulpverleners*. Amsterdam: SWP
- Borra, R. (2002). *Cultuur, classificatie en diagnose. Cultuursensitief werken met de DSM-IV*. Houten: Bohn Staffleu Van Loghum.
- Bosdriesz, M, Heijboer, A. Snijder, J. (1999). *“Samenwerking Onderwijs en Jeugdzorg”* Utrecht: SWP.
- Bosdriesz, M., Heijboer, A., Snijders, J. *Samenwerking in de zorg voor risicokinderen, Jeugdzorgteams rond het onderwijs en Buurtnetwerken*.
- Boszormenyi-Nagy, Krasner, B.R. (1986 vertaling 1994) *Tussen geven en nemen, Over contextuele therapie*. Haarlem: De Toorts
- Bouwkamp, R., Vries de, S. (1992). *Handboek Psychosociale therapie*. Utrecht: De Tijdstroom/NIZW.
- Bree, de J. (2008). *Competent sociaal pedagogisch hulpverleners*. Amsterdam: SWP
- Breeuwsma. (1994). *Constructie van de levensloop*. Amsterdam: Boom.
- Brink, van den G. (2002). *Mondiger of moeilijker? Een studie naar de politieke habitus van hedendaagse burgers*. Den Haag: Sdu.
- Bruggaaf-Huiskes, M. (2007). *Opvoedingsondersteuning als bijzondere vorm van preventie*. Bussum: Countinho.
- Brunklaus, O. (2008). *Interactieve vaardigheden voor verpleegkundigen*. Pearson Education Benelux
- Bunthof, A., Visscher, Y.M.. (2006). *Mens en Recht, Basisboek social work*. Groningen: Wolters Noordhoff.
- Burnham, J.B. (1994). *Inleiding in de gezinsbehandeling*. Nijkerk: Intro
- Burnham, J.B., (2001). *Inleiding in de gezinsbehandeling*. Baarn: HB.
- Castells, M. (2000). *The rise of the network society*. Oxford: Blackwell.

- Choy, J. Pont, S. Doreleijers, (2003) *Moet-willige hulpverlening: systeemtheoretische methodiek voor gezinsvoogden en jeugdreclasserders*, Amsterdam: SWP
- Compernelle, Th., Doreleijers, Th. A.H. (2006). *Zit stil*. Arnhem: Terra-Lannoo
- Craeynest, P. (2005). *Levensloop van de mens*. Leuven: Acco
- Delfos, M. (2005). *Ik heb ook wat te vertellen, communiceren met pubers en adolescenten*. Amsterdam: SWP.
- Delfos, M. (2005). *Luister je wel naar mij ? Gespreksvoering met kinderen tussen vier en twaalf jaar*. Amsterdam: SWP.
- Dilthey, W. (1924). *Die geistige Welt. Einleitung in die Philosophie des Lebens: Abhandlungen zur Poetik, Etik und Pädagogik. Gesammelte Schriften VI*. Göttingen: V&R (zevende druk 1994).
- Dilthey, W. (1927). *Plan der Vortsetzung zum Aufbau der geschichtlichen Welt in der Geisteswissenschaften. Gesammelte Schriften VII*. Göttingen: V&R (achtste druk 1992; vergelijk: idem, 1994. *Kritiek van de historische rede*. Amsterdam: Boom).
- Dilthey, W. (1931). *Weltanschauungsanalyse. Abhandlungen zur Philosophie der Philosophie*. Gesammelte Schriften VIII. Göttingen: V&R (zesde druk 1991).
- Doef, van der S. (2003). *Kleine mensen, grote gevoelens*. Amsterdam: Ploegsma.
- Donkers, G. (2001). *Veranderkundige modellen*. Soest: Nelissen.
- Doornenbal, J. (2007). *Ploegen en bouwen. De brede school als open leergemeenschap*. Groningen: lectoraat intergraal jeugdbeleid Hanzehogeschool Groningen
- Eerenbeemt, van den E. Heusden, van A. (1990). *Balans in beweging*. Haarlem: De Toorts BV.
- Egan, G. (2004). *Deskundig hulpverleners: een model, methoden en vaardigheden*. Assen: Van Gorcum
- Ehlers, G. Volkers, H. (2002). *Gespreksvaardigheden voor de hulpverlening*. Baarn: HB
- Eldering, L. (2005). *Cultuur en opvoeding, Interculturele pedagogiek vanuit een ecologische perspectief*. Rotterdam: Lemniscaat
- Fiddelaers-Jaspers, R. (2005). *Jong verlies. Rouwende kinderen serieus nemen*. Kampen: Ten Have
- Fleck-Bangert, R. (1995). *Kinderen tekenen*. Rotterdam: Lemniscaat.
- Foks-Appelman, T. (2004). *Kinderen geven tekens*. Delft: Eburon.
- Fukuyama, F. (1992). *The end of history and the last man*. Free Press (oorspronkelijk in 1989 verschenen als artikel).
- Fukuyama, F. (2001a). *Amerika moet een gewoon land worden. De eigen kwetsbaarheid zal de Verenigde Staten realistischer maken*. NRC Handelsblad, 18 september 2001.
- Fukuyama, F. (2001b). *De geschiedenis loopt wel degelijk ten einde*. NRC Handelsblad, 11 oktober 2001.
- Fukuyama, F. (2002). *The West may be cracking*. International Herald Tribune, 9 augustus 2002.
- Gadamer, H-G. (1975). *Das Problem des historischen Bewußtseins*. Tübingen: Mohr (naar Franstalige lezingen uit 1958 en niet opgenomen in Gesammelte Werke).

- Gadamer, H-G. (1990). *Wahrheit und Methode. Grundzüge einer philosophischen Hermeneutik*. Gesammelte Werke 1. Tübingen: Mohr (origineel 1960).
- Gadamer, H-G. (1993). *Wahrheit und Methode. Ergänzungen*. Gesammelte Werke 2. Tübingen: Mohr.
- Gadamer, H-G. (1999b). *Wer bin ich und wer bist Du? Ein Kommentar zu Celans 'Atemkristall'*. Gesammelte Werke 9 (383-451). Tübingen: Mohr (origineel 1973 en uitgegeven door Suhrkamp met een voorwoord dat in de Gesammelte Werke ontbreekt).
- Giddens, A. (1990). *The consequences of modernity*. Cambridge/Oxford: Polity
- Giddens, A. (1991). *Modernity and self-identity. Self and society in the late modern age*. Oxford: Polity.
- Giddens, A. (1999). *Runaway world. How globalisation is reshaping our lives*. Cambridge/Oxford: Polity
- Gijn, van A. (2004). *Dit is het land waar grote mensen wonen*. Amsterdam: SWP.
- Ginkel, van F., Veenbaas, R., Noorda, J. (2006). *Jongerenwerk Stand van zaken en perspectief*. Amsterdam: NIZW-jeugd, SWP.
- Gluckers, G. (?). *Wat is ik steun. ??*
- Gray, J. (1998). *False dawn. The delusions of global capitalism*. London: Granta Books.
- Grit, G. Guit, G. Sijde, van der N. (2004). *Competentiemanagement, Persoonlijk ontwikkelplan*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Groen, M. (2006). *Reflecteren: de basis*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Groot, de R. Rijswijk, van C.M. (1999). *Kleine Atlas van het Speciaal Onderwijs*. Houten: Houten Bohn Stafleu Van Loghum.
- Haans, G. (2000). *Themaboek kinderbescherming*, Amsterdam: SWP.
- Haans, G. Robbroecks, L. Hoogeduin, J. Beemklopper, van A. (2004). *Ouderbegeleiding bij roldifferentiatie*. Amsterdam: SWP.
- Hainsworth, P (ed) (2002). *The politics of the extreme right. From margins to the mainstream*. London: Pinter.
- Harmsen, G. (1975). *Blauwe en rode jeugd. Ontstaan, ontwikkeling en teruggang van de Nederlandse jeugdbeweging tussen 1853 en 1940*. Nijmegen: SUN (herdruk van het origineel uit 1961).
- Hellinck, W. (1998). *Pedagogische thuishulp*. Apeldoorn/Leuven: Garant.
- Hermanns, J. (2006). *Kijken naar opvoeding. Opstellen over jeugd, jeugdbeleid en jeugdzorg*. Amsterdam: SWP
- Heteren, van M. Smits, P. Veen, van M. (2000). *Orthopedagogiek. Antwoorden op vraagstellingen*. Amsterdam: SWP.
- Heymans, Th. Pols, G. (1998). *Ingrijpen zonder geweld*. Bussum: Coutinho
- Hobsbawm, E.J. (1962). *The age of revolution: 1789-1848*. London: Weidenfeld
- Hobsbawm, E.J. (1975). *The age of capital: 1848-1875*. London: Weidenfeld
- Hobsbawm, E.J. (1987). *The age of empire: 1870-1914*. London: Weidenfeld

- Hobsbawm, E.J. (1994). *Age of extremes. The short twentieth century, 1914-1991*. London: Michael Joseph.
- Hoeksema K.J. Werf, van der S. (2004). *Sociologie voor de praktijk : een inleiding in de sociologie voor het hbo*, Bussum: Coutinho.
- Hoffman, E. (2001). *Koersen op eigen kracht*. Utrecht: Forum.
- Holstvoogd R. (2004). *Maatschappelijk werk in kerntaken*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Horkheimer, M. (1930). Ein neuer Ideologiebegriff? In: idem (1987) *Gesammelte Schriften 2: Philosophische Frühschriften 1922-1932*. Frankfurt: Fischer.
- Houten, B. van (1973). *Tussen aanpassing en kritiek. De derde methodestrijd in de Duitse sociologie*. Deventer: Van Loghum Slaterus.
- Houten, B. van (1978). Helmut Schelsky. In: Rademaker, L. (red) *Hoofdfiguren uit de sociologie 3* (100-114). Utrecht/Antwerpen: Aula.
- Huntington, S.P. (1996). *The clash of civilizations and the remaking of the world order*. Simon & Schuster (als artikel verschenen in 1993 en als Botsende beschavingen bij uitgeverij Anthos).
- Jagt, L. (2001). *Moet dat nou? Hulpverlening aan onvrijwillige cliënten*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Lochum,.
- Jagt, L. en Jagt, N. (2004). *Taakgerichte hulpverlening in social work*. Houten: Bohn Stafleu Loghum, 3e druk.
- Jagt, N. (2006). *Beroepsprofiel van de maatschappelijk werker*. Utrecht: NVMW.
- Jansen, J.H.G. (2002). *De nieuwe code gedecodeerd: maatschappelijk werk en beroepsethiek*, (5e druk) Baarn: HB.
- Jong, de P. Berg, I.K. (2002). *De kracht van oplossingen. Handwijzer voor oplossingsgericht gesprekstherapie*. Lisse: Swets & Zeitlinger.
- Jong, de P. Berg, I.K. (2006). *De kracht van oplossingen. Handwijzer voor oplossingsgerichte gesprekstherapie*. Hartcourt Assessment
- Keulen van A., Beurden, van A.(200): *Van alles wat meenemen, diversiteit in opvoedingsstijlen in Nederland*. Bussum: Couthino.
- Kievit, TH. Tak, J.A. Bosch, J.D. (2002). *Handboek Psychodiagnostiek voor de hulpverlening aan kinderen*. Utrecht: De Tijdstroom.
- Kievit, Th., Tak, J.A. en Bosch, J.D. (2008). *Handboek psychodiagnostiek voor de hulpverlening aan kinderen*. Utrecht: De Tijdstroom.
- Koelmeijer, J. (2001). *Het zwijgen van Maria Zachea. Een waren familiegeschiedenis*. Zutphen/Apeldoorn: Plataan.
- Koetsenruijter, W. en Slot, P. (2003). *Schrijven van betogen Handleiding voor het opstellen van argumentatieve teksten*. Groningen/Houten: Wolters Noordhoff.
- Kohli, M. (1985). *Die Institutionalisierung des Lebenslaufs*. Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie, jaargang 37, pp. 1-29.

- Kohnstamm, R. (2002). *Kleine ontwikkelingspsychologie, deel I*. Houten-Diegem: BSL.
- Kok, J.F.W. (1991). *Specifiek opvoeden*. Amersfoort: ACCO.
- König, R. (1984). *Über das vermeintliche Ende der deutschen Soziologie vor der Machtergreifung des Nationalsozialismus*. Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie 36 (1-42).
- Kooij, K. (2003). *Casemanagement in het Bureau Jeugdzorg*. Soest: Nelissen B.V.
- Kramer, M. (2005). *Paraplu voor pleegouders, in de juridische praktijk*. Amsterdam: SWP.
- Kuipers, H.J. (1999). *Pedagogiek voor professionele opvoeders*. Bussum: Coutinho.
- Lange, A., (1994). *Gedragsveranderingen in gezinnen.*, Groningen: Martinus Nijhoff.
- Le Fevere De Ten Hove, M. (2007). *Korte therapie*. Apeldoorn: Garant.
- Lieshout, van P.A.H. (2007). *Bouwstenen voor betrokken Jeugdbeleid*. Den Haag: WRR rapport.
- Lieshout, T. van, (2002). *Pedagogische adviezen voor speciale kinderen. Een praktisch handboek voor professionele opvoeders, begeleiders en leerkrachten*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Loeffen, M. Pasveer, I. (2004). *Babel voorbij, Krachten en kansen in de intensieve pedagogische thuishulp*. Amsterdam: SWP.
- Londen van, A. Biloen-Beijen,A., J. Cladder J,Londen van-Barentsen, W. *Vaardigheden voor ouders*. Hartcourt Assessment BV
- Heemelaar, M, (2000). *Seksualiteit, intimiteit en hulpverlening*. Houten: Bohn Stafleu en van Loghum.
- Maas, van der J. (2002). *Het diagnostische gezinsinterview*. Leuven: Acco.
- Mak, G. (1999). *De eeuw van mijn vader*. Amsterdam/Antwerpen: Atlas.
- Mannheim, K. (1928/1929). *Das Problem der Generationen*. Kölner Vierteljahresheft für Soziologie 7 (157-185 en 329-330).
- Meer, van K., Neijenhof, van J. Bouwens, M. (2002). *Elementaire sociale vaardigheden*. 2e druk. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Mevis, L., Kruijf, de J. *Behandelen in een leeromgeving. Tijdschrift voor Vaktherapie (2006/2)*.
- Meykens, S., Gluckers, G. (1997). *Kindertekeningen in ontwikkelingspsychologisch en diagnostisch perspectief*. Leuven/Amersfoort:Acco.
- Michielsen, M. (1998). *Leren over leven in loyaliteit. Over contextuele hulpverlening*, Leuven: Acco.
- Migchelbrink, F. (2006). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. Amsterdam: SWP.
- Miller. R et. Al. (2007). *Intimate Relationships*. Boston: Mc Graw Hill.
- Molen, van der H.T. (2001) *Klinische psychologie; diagnostiek en therapie*. Gronigen: Wolters-Noordhoff, Groningen.
- Molen van der, H.T. (2003) *Klinische Psychologie*Informatiebrochure “Wet op de jeugdzorg” Ministerie VWS Den Haag.
- Molen, van der H.T. (2006). *Klinische psychologie; theorieën en psychopathologie*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Mönks, F.J., Knoers, A.M.P. (1999). *Ontwikkelingspsychologie*. Assen: Van Gorcum & Comp BV.

- Montfoort, van A., Tilanus, C. (2007). *Jeugdzorg en jeugdbeleid*. Amsterdam: SWP.
- Muller, L. (2001) *Thuisbehandeling en hometraining*. Amsterdam: SWP
- Muris, P., Heldens, H., Schreurs, L. (2007). *Goldsteintraining bij vier moeilijk opvoedbare kinderen in het voortgezet onderwijs*. Artikel
- Nabuurs, M. (2007). *Systeemgericht werken*. Baarn: HB
- Naudts-Geschiere, K. *Onderwijs en Jeugdzorg; Samenwerking, een zórg of één zorg?*
Kind&Adolescent (4/2005).
- Notten, T. (red) (2006). *Een omgekeerd generatieconflict?* Antwerpen/Apeldoorn: Garant.
- Nuhoff, C. *Het meisje zonder jas; de gelijktijdige behandeling van angst en depressie*.
Kind&Adolescent (4/2007)
- Onna, J van.(2004) *Laat maar zien*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Oudshoorn (red.). *Kinder- en adolescenten psychiatrie*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Pas, van der A. (1992). *Visies op gezinsbehandeling*, Houten, Bohn Stafleu van Loghum.
- Pas, van der A. (2006). *Handboek Methodische Ouderbegeleiding. Naar een psychologie van ouderschap*. Amsterdam: SWP.
- Ploeg, van der J.D, Janssens, J.M.E.M. Bruyn, de J.E. (1997). *Diagnostiek in de jeugdzorg*
Groningen: Wolters Noordhoff.
- Pont, S. (2005). *Er zit systeem in*. Amsterdam: Pont Compagnon in communicatie
- Portengen, P. (2002). *Dichter bij huis, netwerkpleegzorg in Nederland*. Utrecht: NIZW.
- Raadsen, M., Knorth, E. (2000). *Methodiekvernieuwing in de Jeugdhulpverlening, invoering van het taakvaardigheidsmodel*. Amsterdam: SWP.
- Ravelli, A., Steffen, R. (1999). *Verdraaid goed: videointeractietraining voor hulpverleners*, Houten:
Bohn Stafleu van Loghum.
- Regouin, W., Schamp, P. (2004). *Rapportage : gids voor zorg-, hulp- en dienstverlening*, 3e gew. dr.
Assen : Koninklijke Van Gorcum.
- Remmerswaal J. (2003). *Handboek groepsdynamica : een nieuwe inleiding op theorie en praktijk*. 6e
herz. dr. Soest : Nelissen.
- Riesman, D., Glaser, N., Denney, R. (2002). *The lonely crowd. A study of the changing American
character*. Yale University Press (herdruk van he origineel uit 1950).
- Riet, van N., Wouters, H. (?) *Casemanagement & De Mönnink, de gereedschapskist van de MWD*
- Riet, van N. (red.). (2003). *Maatschappelijk werk : doelgroepen en werkvelden*. Groningen: Wolters-
Noordhoff.
- Rigter, J. (1992). *Het palet van de psychologie*. Bussum: Coutinho.
- Rigter, J. (2002). *Ontwikkelingspsychopathologie*. Bussum: Coutinho.
- Rispens, J., Carlier, E., Schoorl, P. (1995). *Diagnostiek in de hulpverlening. Methodische aspecten*.
Lisse:Swets & Zeitlinger.
- Rooijendijk, L.,Dijt, A., Wijers, G. (2002). *De mens in thema's*. Soest: Nelissen.

- Rooze, G. *Instructie videointeractiebegeleiding in de pleegzorg*
- Rosmalen, van J. (1999). *Het woord aan de verbeelding*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Schasfoort, B. () *De ontwikkeling van het beeldend vermogen*. Groningen: Wolters Noordhoff.
- Schelsky, H. (1958). *Die skeptische Generation. Eine Soziologie der deutschen Jugend*. Düsseldorf-Köln: Diedrichs (derde oplage van het origineel uit 1957).
- Scholte M., Splunteren, van P. (2007). *Opgelet!: systematisch signaleren in het maatschappelijk werk*. Bussum: Coutinho.
- Scholte M. & Splunteren, van P. (2007). *Wegen en (blijven) overwegen : intake en volgsysteem in het maatschappelijk werk*. Bussum: Coutinho.
- Schot, van E., Steege, van der M. (1998). *De methodiek van IOG*. Assen/Groningen: Hulp aan Huis Groningen en Drenthe
- Schuur, G. (2005). *Omgaan met agressie*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu van Loghum
- Schweizer, C. (2001) *In beeld: doelgroepgerichte behandelmethoden van beeldend therapeuten*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Sharir, N. *De kwestie Robert. Tijdschrift voor sociale en orthopedagogische functies. (December 2005)*.
- Slot, W., Spanjaard H. (2000) *Competentievergroting in de residentiële jeugdzorg* Baarn: Intro
- Sluiter, S., Zijdeveld, van M., Traas, M. (1997). *Signalering in het maatschappelijk werk*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Smeijsters, H. (2005) *Praktijkonderzoek in vaktherapie*. Bussum: Coutinho.
- Snellen, A. (2002). *Basismodel voor methodisch hulpverleners in het maatschappelijk werk*. Bussum: Coutinho.
- Steketee, M. (red.), Mak, J. Tierolf, B. (2007). *Kinderen in Tel. Kinderrechten als basis voor lokaal beleid*. Utrecht: Verwey Jonker Instituut.
- Teems, van der I. (1997). *Spel en spelen*. Baarn: Nelissen.
- Tieleman-Fokker, M. (2007). *Levensfasen; de ontwikkeling van de mens*. Uitgeverij BOOM.
- Tilanus, C. (2005) *Jeugdhulpverlening en de overheid*. Amsterdam: SWP.
- Tilly, C. (1992). *Coercion, capital, and European states, AD 990-1990*. Blackwell.
- Tonkens, J., Uitermark, J., Ham, M. (2005). *Handboek Moraliseren Burgerschap en ongedeelde moraal*. Amsterdam: Van Genneep.
- Uden, van T., Bakken, M. (2004). *Stap voor stap. Outreachende hulpverlening in het maatschappelijk werk*. Valkenswaard: St. Maatschappelijk werk Dommelregio.
- Vaessen, G. (2004). *Als hechten moeilijk is, een professioneel dialooggericht aanbod voor ambulante werkers in de jeugdzorg en ouders*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant.
- Vandereycken, W. (2000). *Handboek psychopathologie*. Groningen: Wolters, Noordhoff
- Veenbaas R., Noorda, J. (1997). *Voortijdig schoolverlaten - wat doe je eraan*, Handboek VIG, Radad

- Veenbaas R., Noorda J. (1999) *Uitvoeringsnetwerken in het lokale jeugdbeleid*, Jeugdinstituut VU, Jongeren: indeling in categorieën,
- Verhage-van Kooten, M. (2005-2006)/(2006-2007). *Recht voor de zorg- en welzijnsprofessional*.
- Verharen, L., Nicolassen, A. (2005). *Maatschappelijk werk in de breedte*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Verheij, F. (2005) *Behandelingsplanning*. Amsterdam: SWP.
- Verheij, F. (2006) *Behandelingsplanning in de jeugdzorg en het speciaal onderwijs*. Amsterdam: Utrecht.
- Verhulst, F.C., Verheij, F. (2000). *Adolescentenpsychiatrie*. Assen:Van Gorcum.
- Verhulst, G. (2005). *De ontwikkeling van het kind*. Assen:Van Gorcum.
- Visser, de A., (2003). *Hardop Kijken*. Nijmegen/Amsterdam:Sun.
- Vonk, R. (2004). *Sociale psychologie*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Weisfelt, P. (2000). *Op weg naar gezondheid*. Baarn: Nelissen.
- Welling, M. (2002). *Vraaggericht werken in de jeugdhulpverlening*, Utrecht: LEMMA.
- Wezel, van G.L., Waaldijk, K. (1997). *Doelgroepen in de (semi)residiële sociaal pedagogische hulpverlening*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum
- Willemse, J. (2006) *Anders kijken. Een brede kijk op menselijk gedrag*, Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Wilterdink, N., Heerikhuizen, van B. (2003). *Samenlevingen. Een verkenning van het terrein van de sociologie*. Groningen: Wolters-Noordhoff (vijfde druk van het origineel uit 1985).
- Wilschut, H. *Ik was een jojo; Beleving van OTS jongeren. Tijdschrift voor SPH (2007)*.
- Woolf, V. (1931). Professions for women (A paper read to The Women's Service League on January 21, 1931). In: idem (1993) *The crowded dance of modern life* (101-106). Penguin: Harmondsworth.
- Yperen, van F. (1998). *Voortbouwen aan programma's in de jeugdzorg*. Utrecht: NIZW GGZN
- Zijl, van der A. (2004). *Sonny Boy*. Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar.
- Zimbardo, P.G., Weber, A.L., Johnson, R.L. (2005). *Psychologie- een inleiding*. Pearson Education Benelux